

Kalendár výročí osobností a udalostí trnavského regiónu 2022

TRNAVA 2021

Názov: Kalendár výročí osobností
a udalostí trnavského regiónu 2022

Zostavila: Zuzana Vozárová
Zodpovedný redaktor: Ing. Pavol Tomašovič
Vydala: Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

Zriaďovateľ:

TT TRNAVSKÝ
SK SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Rok vydania: 2021

ISBN 978-80-88695-77-6

OBSAH

Úvod	4
Január	5
Február	13
Marec	21
Apríl	31
Máj	39
Jún	48
Júl	54
August	61
September	68
Október	76
November	86
December	93
Rok 2022	99
Významné udalosti	102
Inštitúcie a školy	105
Skratky	108
Menný register	111

Úvod

Kalendár výročí osobností a udalostí trnavského regiónu je výberový súpis už nežijúcich osobností, ktorých výročie si pripomíname v roku 2022, a ktorých život, štúdiá a tvorba boli späté s týmto regiónom. Usporiadanie záznamov je chronologické podľa mesiacov kalendárneho roka v rámci mesiaca podľa jednotlivých dní. V rovnakom dátume sú osobnosti radené abecedne podľa priezviska. Každý záznam má pridelené poradové číslo. Osobnosti, pri ktorých nebolo možné zistiť presný dátum výročia, sú zaradené osobitne v časti Rok 2022. Súčasťou kalendára sú aj výročia udalostí. Menný register s poradovými číslami záznamov je zaradený na začiatku. Kalendár obsahuje aj zoznam použitých skratiek.

JANUÁR**1. 1.****Michálek, Karol MVDr.**

1. 1. 1922 Petrova Ves - 1. 1. 1993 poch. Trnava

100. výročie narodenia

veterinár

Promoval v r. 1949 na Vysokej škole veterinárnej. Svoju odbornú činnosť zameral na chov a choroby hydiny. Úzko spolupracoval so ZHZ v Cíferi, kde vybudoval aj špecializované veterinárne pracovisko. Pomocou zložitej technológie dokázal z odpadových vaječných škrupín vyrobiť liek BIOMIN - H, ktorý je zavedený v humánnej medicíne ako liek proti osteoporóze a pre regeneráciu poškodených kostí, publikoval v odborných časopisoch doma i v cudzine. V r. 1955 mu bolo prepožičané štátne vyznamenanie Za vynikajúcu prácu. V r. 1986 bol ocenený Höklovou medailou v Brne. V okrese Trnava pôsobil v r. 1949 - 1993.

1

2. 1.**Machala, Jozef**

2. 1. 1897 Trnava - 29. 11. 1983 Trnava

125. výročie narodenia

výtvarný umelec, stredoškolský, vysokoškolský pedagóg

Absolvoval VŠVU v Budapešti (Maďarsko) v r. 1926, potom profesor výtvarnej výchovy na škole v meste Gyömgös (Maďarsko). V r. 1946 sa vrátil na Slovensko a pôsobil na viacerých školách, nakoniec na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre.

2

4. 1.**Krajčovič, Štefan**

29. 8. 1911 Trakovice - 4. 1. 1997 Ravenna, Taliansko

25. výročie úmrtia

stredoškolský pedagóg, maliar, kňaz

Teologické štúdiá absolvoval v Lubljani (Slovinsko) v r. 1935 a v Bratislave v r. 1943. V r. 1939 - 1943 vyučoval prírodopis, zemepis a spev na gymnáziu v Trnave. V r. 1950 emigroval do Talianska.

3

6. 1.**Čepčeková, Elena (rod. Kaššová)**

pseud. Hronská

26. 1. 1922 Dolná Ždaňa - 6. 1. 1992 Bratislava

100. výročie narodenia

spisovateľka, dramatička, učiteľka

Strednú školu absolvovala v Banskej Bystrici a vo Zvolene. Vystriedala viacero zamestnaní bola

učiteľkou, pracovala vo vydavateľstve Práca, v propagácii Československého štátneho filmu a neskôr v redakciách detských časopisov Ohník, Zornička, Slniečko. Autorka viacerých próz a veršov pre deti a mládež. Okrem toho sa venovala televíznej tvorbe (seriál Meduška), spolupracovala s rozhlasom, písala aj bábkové hry. Viaceré jej diela vyšli v prekladoch do cudzích jazykov. V r. 1972 jej bola udelená Cena Fraňa Kráľa. Žila v Piešťanoch.

4

7. 1.**Minárik, Jozef doc., PhDr., CSc.**

7. 1. 1922 Čertižné – 24. 11. 2008 Bratislava

100. výročie narodenia

literárny historik, pedagóg

Vysokoškolské štúdiá absolvoval v Bratislave. Pôsobil ako stredoškolský profesor v Galante, v Bratislave, v Bánovciach, v Malackách, v Nitre a v Topolčanoch. Od r. 1953 pracovník Ústavu slovenskej literatúry SAV v Bratislave. V r. 1967 – 1989 prednášal slovenskú literatúru na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Venoval sa staršej slovenskej literatúre. Autor učebníc.

5

9. 1.**Šándor, Elo**

pseud. Dušan Lipnický, E. Š., Ján Kmec, Jano Ozembuch, Kanaček, Knahanac

8. 3. 1896 Vrbové – 9. 1. 1952 Bratislava

70. výročie úmrtia

spisovateľ, publicista

Vyštudoval obchodnú akadémiu v Kolíne (Česko), po návrate z bojov v 1. sv. vojne pôsobil ako prokurista v Slovenskej banke, súčasne správca továrne Figaro v Trnave, ako bankový úradník v Bratislave a v Košiciach. V auguste 1944 sa zúčastnil SNP, bol spoluiniciátorom revolučného národného výboru. Po skončení 2. sv. vojny až do svojej smrti bol riaditeľom Investičnej banky v Bratislave. Debutoval divadelnou hrou, ale ťažisko jeho tvorby spočíva v humoristickej próze. Známy je najmä dielom Sváko Ragan z Brezovej, na základe ktorého bol v r. 1976 nakrútený trojdielny televízny film.

6

10. 1.**Dudáš, Cyril prof., ThDr.**

8. 2. 1910 Zeleneč - 10. 1. 1982 Bratislava, poch. Zeleneč

40. výročie úmrtia

filozof, sociológ, teológ

Študoval na gymnáziu v Trnave teológiu študoval v Trnave a v Olomouci (Česko). V r. 1950 sa stal vysokoškolským profesorom. V r. 1935 - 1939 pôsobil ako kaplán v Stupave, Modre, Bohdanovciach nad Trnavou, Novom Meste nad Váhom. Od r. 1941 prednášal kresťanskú sociológiu, filozofiu a mravovedu. V r. 1953 - 1963 dekan Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave. Vo filozofii vychádzal teoreticky z novotomizmu, v sociológii z tzv. kresťanského socializmu. Je autorom vyše stovky odborných a duchovno-výchovných štúdií, niekoľkých skrípt a kníh.

7

11. 1.**Hlaváček, Vladimír**

20. 7. 1929 Trnava - 11. 1. 1982 Bratislava

40. výročie úmrtia

literát, redaktor

Študoval na gymnáziu v Modre a na PraF UK v Bratislave. Pôsobil ako právnik Kovosmaltu v Trnave. Neskôr pracoval v Mestskom dome kultúry a osvetu a v Obvodnom kultúrnom a spoločenskom stredisku v Bratislave. Pôsobil tiež ako redaktor časopisu Roháč. Venoval sa prekladaniu z češtiny.

8

12. 1.**Čech, Ladislav**

6. 1. 1925 Trnava - 12. 1. 2007 Poprad

15. výročie úmrtia

akademický maliar, výtvarný pedagóg

Študoval na VŠVU v Bratislave (prof. D. Milly, J. Mudroch) a na AVU v Budapešti (Maďarsko). Pôsobil ako pedagóg na Pedagogickej fakulte v Trnave, neskôr v Nitre. Člen tzv. Trnavskej päťky (Balogh, Bartek, Čech, Dóka st., Jurča). V umeleckej tvorbe sa venoval zátišiu, krajine a abstraktnej tvorbe. Zaslúžilý umelec (1985). Posledná samostatná prezentácia jeho tvorby bola na výstave Trnavská päťka v r. 1998 v Západoslovenskom múzeu v Trnave. V r. 2005 sa presťahoval do Popradu.

9

13. 1.**Sénei, Ladislav**

6. 5. 1631 Veľké Trakany - 13. 1. 1702 Trnava

320. výročie úmrtia

právnik, pedagóg, teológ

Autor viacerých odborných prác. Profesor v Štajerskom Hradci (Rakúsko) a na jezuitskej univerzite v Trnave, jej trojnásobný rektor, dekan filozofickej i teologickej fakulty. V r. 1666 dal znovu vybudovať trnavskú univerzitnú tlačiareň.

10

16. 1.**Csere, Elemír RNDr.**

16. 1. 1917 Sobrance - 29. 10. 1992 Sobrance

105. výročie narodenia

farmaceut, astronóm, pedagóg

Lekárnik vo Svodíne, vedúci technickej kontroly v Slovakofarme v Hlohovci. Zakladateľ astronomického krúžku a hvezdárne v Hlohovci. V r. 1972 - 1982 riaditeľ Krajskej hvezdárne v Hlohovci. Na jeho počesť sa konajú vo Hvezdárni a planetáriu M. R. Štefánika v Hlohovci Csereho

astronomické dni. Je po ňom pomenovaná planétka 25778 Csere. V roku 2012 ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

11

Styk, Ivan

11. 11. 1947 Nové Zámky - 16. 1. 2017 Trnava

5. výročie úmrtia

lekár

Študoval na Lekárskej fakulte UK v Bratislave interné lekárstvo, všeobecné lekárstvo, sociálne lekárstvo a organizáciu riadenia zdravotníctva. Najprv pôsobil ako sekundárny lekár na internom oddelení trnavskej nemocnice, od roku 1975 bol závodným praktickým lekárom, v Jadrovej elektrárni Jaslovské Bohunice, Figare, Okresnom stavebnom podniku a ONV Trnava. Od roku 1983 pôsobil vo vedení Okresného ústavu národného zdravia Trnava, neskôr Nemocnice s poliklinikou OÚNZ v Trnave. V období rokov 1984 - 1985 bol námestníkom riaditeľa pre liečebno-preventívnu starostlivosť OÚNZ v Trnave, v r. 1986 - 1990 bol riaditeľom OÚNZ v Trnave a pôsobil v rôznych iných funkciách.

12

Vajanský, Svetozár Hurban

vl. menom **Hurban, Svetozár Miloslav**

16. 1. 1847 Hlboké - 17. 8. 1916 Martin

175. výročie narodenia

básnik, spisovateľ, publicista, advokát

Najstarší syn Jozefa Miloslava Hurbana a Aničky Jurkovičovej. Ľudovú školu navštevoval v Hlbokom, maturoval v Banskej Bystrici. Na právnickej akadémii študoval v Bratislave a advokátsku skúšku zložil v Budapešti (Maďarsko). Ako koncipient pracoval v Trnave, Pešti (Maďarsko), Bratislave a ako advokát pôsobil v Skalici, Viedni (Rakúsko), Bratislave, Námestove a v Liptovskom Mikuláši. Pracoval aj ako šéfredaktor Národných novín, redaktor časopisu Orol, Slovenské pohľady, majiteľ a zodpovedný redaktor mesačníka Rodina a škola v Martine. Písal poéziu, neskôr prozaické diela. Medzi najznámejšie patrí Suchá ratolesť, Koreň a výhonky, Letiace tiene.

13

17. 1.

Čavojský, Ladislav CSc.

17. 1. 1932 Trnava – 9. 1. 2014 Bratislava

90. výročie narodenia

divadelný historik, teatrológ

Stredoškolské štúdiá absolvoval v Trnave. V r. 1955 ukončil štúdium divadelnej vedy na bratislavskej VŠMU. V odborných príspevkoch, divadelno-historických štúdiách a kritikách prispel k poznaniu diela Jána Palárika, Jána Chalupku, J. Grajchmanna, Martina Kukučina, Boženy Slančíkovej-Timravy, V. Hurbana-Vladimírova. Celý svoj život zasvätil divadlu a vedeckému skúmaniu významných období slovenského divadla 19. storočia ako aj profesionálnemu a ochotníckemu divadelníctvu 20. storočia. Autor publikácie o trnavskom divadle. V r. 2002 dostal Medailu

SAV za podporu vedy a v r. 2010 mu prezident SR udelil štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj v oblasti kultúry a umenia, osobitne v oblasti divadelnej vedy. Bol nositeľom Zlatej medaily Slovenskej akadémie vied a v r. 2012 mu bolo udeľené Čestné občianstvo mesta Trnava.

14

18. 1.

Vlachovič, Jozef PhDr., CSc.

12. 3. 1929 Trstín - 18. 1. 1977 Bratislava

45. výročie úmrtia

historik, muzeológ

Študoval na gymnáziu v Trnave, na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Pôsobil ako stredoškolský profesor v Trebišove, od r. 1965 riaditeľ SNM v Bratislave. Vo svojich prácach sa zameriaval na dejiny baníctva za feudalizmu a dejiny baníckeho školstva. Zaslúžil sa o rozvoj slovenského múzejníctva.

15

20. 1.

Jastrabík, Štefan

20. 1. 1917 Veľká Chocholná - 16. 10. 1981 Smolenice

105. výročie narodenia

učiteľ, regionálny historik

Absolvent učiteľského ústavu v Spišskej Kapitule. Pôsobil ako učiteľ a neskôr ako riaditeľ Osemročnej strednej školy v Cíferi. Venoval sa výskumu regionálnych dejín. Svojou zberateľskou a výskumnou činnosťou významne prispel k založeniu Múzea Molpír v Smoleniciach. Je autorom viacerých kníh a publikácií o Smoleniciach, napr. Smolenice a Smolenická jaskyňa Driny. Našiel originál patentovej listiny padáka Štefana Baniča.

16

21. 1.

Benický, Michal

tiež **Beniczky, Michal**

21. 1. 1677 Mukačevo, Ukrajina - 31. 3. 1720 Trnava

345. výročie narodenia

teológ, univerzitný profesor, jezuita

Príslušník zemianskeho rodu. Teológiu študoval v Grazi (Rakúsko). Vyučoval na rehoľných školách v Trnave, Trenčíne a Prešove, v r. 1709 - 1712 prednášal filozofiu a gramatiku na univerzite v Koložvári (Rumunsko), v r. 1718 - 1720 teológiu a cirkevné právo na univerzite v Trnave. V r. 1714 - 1717 spovedník rehole v Ríme (Taliansko).

17

23. 1.

Segedi, Michal

tiež **Szegedi, Michal**

23. 10. 1706 Sümeg, Maďarsko - 23. 1. 1752 Gyöngyös, Maďarsko

270. výročie úmrtia

spisovateľ, pedagóg

Autor filozofických a historických traktátov. Pôsobil ako profesor filozofie v Trnave a v Košiciach, teológie v Györi (Maďarsko).

18

24. 1.

Černay, Jozef doc., MUDr., CSc.

5. 3. 1925 Hlohovec – 24. 1. 2012 poch. Bratislava

10. výročie úmrtia

lekár, pedagóg

Vyštudoval medicínu v Bratislave, kandidátsku prácu ukončil v r. 1963 v Brne (Česko). Ako pediater pôsobil na viacerých miestach v Nemecku v Chemnitzi (bývalý Karl-Marx-Stadt), neskôr v Tunisku. Bol členom výkonného výboru UNICEF. Na MZ SR inicioval prepracovanie koncepcie pediatrie a zavedenie skriningového vyšetrenia detí na fenylketonúriu a vrodenú hypotyreózu. Podieľal sa na rozšírenom skriningu vývoja dieťaťa od narodenia do konca tretieho roka veku podľa Knoblochovej, Passamanicka a Sherarda, ktorý bol zavedený do praxe už v r. 1968. Zaoberal sa sociálno-pediatrickou problematikou Downovho syndrómu. Bol redaktorom časopisu Slniečka. Angažoval sa pri výchove pediatrov v oblasti sociálnej pediatrie a bol členom výboru SPS. Po r. 1995 pôsobil ako pedagóg, prednášal na TU a neskôr aj na VŠaZSP sv. Alžbety v Bratislave.

19

25. 1.

Hillebrandt, František Anton

2. 4. 1719 Viedeň, Rakúsko - 25. 1. 1797 Viedeň, Rakúsko

225. výročie úmrtia

architekt, staviteľ

Pracoval na viacerých miestach. Počas pôsobenia v Bratislave vybudoval niekoľko letných šľachtických sídiel. V r. 1770 - 1773 postavil budovu lekárskej fakulty v Trnave. Je autorom projektu neskorobarokového kaštieľa v Senici, v ktorom v súčasnosti sídli Záhorská galéria Jána Mudrocha v Senici.

20

26. 1.

Čepčeková, Elena (rod. Kaššová)

pseud. **Hronská**

26. 1. 1922 Dolná Ždaňa - 6. 1. 1992 Bratislava

100. výročie narodenia

spisovateľka, dramatička, učiteľka

Strednú školu absolvovala v Banskej Bystrici a vo Zvolene. Vystriedala viacero zamestnaní bola učiteľkou, pracovala vo vydavateľstve Práca, v propagácii Československého štátneho filmu a neskôr v redakciách detských časopisov Ohník, Zornička, Slniečko. Autorka viacerých próz a

veršov pre deti a mládež. Okrem toho sa venovala televíznej tvorbe (seriál Meduška), spolupracovala s rozhlasom, písala aj bábkové hry. Viaceré jej diela vyšli v prekladoch do cudzích jazykov. V r. 1972 jej bola udelená Cena Fraňa Kráľa. Žila v Piešťanoch.

21

Tekel, Teodor Jozef

26. 1. 1902 Prešov-Lubotice - 14. 7. 1975 Trnava

120. výročie narodenia

kňaz, maliar, básnik

Maliarstvo študoval v Prahe (Česko) u prof. Maxa Švabinského. Od r. 1924 pôsobil ako františkánsky kazateľ a katechéta v rôznych mestách Slovenska (Bardejov, Hlohovec, Nitra). V Trnave býval v r. 1950 - 1975 na Michalskej ulici pod hradbami. Samostatne vystavoval iba v r. 1968 v Trnave. V Galérii Jána Koniarka mal súbornú výstavu v r. 1990, 2002 a 2012. Známe sú jeho pastely a akvarely s náboženskými a protivojnovými motívami. Diela vynikajú lyrickou farebnosťou a meditatívnym charakterom. Mnohé dopĺňajú úryvky z biblie. V Trnave nesie jeho meno ulica. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

22

27. 1.

Varga, Ľudovít

27. 1. 1917 Merašice - 7. 4. 1945 Mauthausen, Rakúsko

105. výročie narodenia

maliar

Študoval na reálnom gymnáziu v Nitre, na učiteľskom ústave v Modre a na oddelení kreslenia a maľovania SVŠT v Bratislave v r. 1938 - 1942. V jeho dielach je zastúpená krajinomalba, portrét a figurálne kompozície a kresba tušom. Už počas štúdií začal pracovať v odboji. Od 20. 8. 1944 spravodajca na veliteľstve pozemného vojska povstaleckej armády v Banskej Bystrici. Počas SNP navrhoval povstalecké plagáty. V r. 1945 zatknutý, po väznení v Bratislave transportovaný do Mauthausenu.

23

28. 1.

Brežák, Milan

28. 3. 1945 Trnava - 28. 1. 2017 Trnava

5. výročie úmrtia

divadelný herec, kultúrny pracovník

Od r. 1990 pracoval v Kalokagatii, od r. 1992 na Mestskom úrade v Trnave ako vedúci úseku kultúry. Organizátor kultúrneho a spoločenského života mesta, angažoval sa aj v Klube priateľov Trnavy (2007). Dlhé roky pôsobil v divadelnom súbore DISK. V divadelnej sezóne 2014/2015 získal Cenu Jozefa Kronera za celoživotný prínos a hereckú tvorbu v súbore DISK.

24

Classens, Augustín

tiež **Klassenz, Augustinus**

29. 1. 1712 Hlohovec - 29. 10. 1749 Prievidza

310. výročie narodenia

básnik, učiteľ

Profesor na Trnavskej univerzite, kde prednášal gramatiku, rétoriku a poetiku.

Autor latinských básní.

25

30. 1.

Štibraný, Vojtech PhDr.

30. 1. 1912 Smolenice – 18. 2. 1964 Pusté Úľany

110. výročie narodenia

historik, archivár, múzejník

Študoval dejepis a slovenský jazyk na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Pôsobil ako stredoškolský profesor na gymnáziách v Zlatých Moravciach, v Leviciach, v r. 1952 – 1954 ako vedúci okresného archívu v Trenčíne, potom pracovník Poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Zaslúžil sa o záchranu a usporiadanie archívnych materiálov z bývalej Trenčianskej stolice. Spoluautor sprievodcu po archíve. Publikoval v odborných časopisoch.

26

FEBRUÁR**1. 2.****Kuna, Ladislav**

3. 4. 1947 Hlohovec – 1. 2. 2012 Bratislava

10. výročie úmrtia

športovec

Za Trnavu hral futbal 16 rokov. V československej lige odohral rekordných 424 zápasov, v ktorých strelil 86 gólov. V r. 1969 pomohol československému tímu v postupe na MS do Mexika. V r. 1969 víťaz v ankete Futbalista roka. Za Spartak Trnava hral v r. 1969 semifinále EPM proti Ajaxu Amsterdam (Holandsko). V r. 1980 prestúpil do rakúskeho tímu Admira Wacker Viedeň (Rakúsko), Pri Antonovi Malatinskom začal trénerskú kariéru ako asistent. Ako tréner viedol tímy DAC Dunajská Streda, Spartak Trnava, Martin, Piešťany a ŽP Podbrezová. Patril k najväčším hráčskym osobnostiam v zlatej ére trnavského futbalu. Za r. 2007 získal Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava. Za prácu s mládežou a mnohonásobnú reprezentáciu vo futbale mu bola udelená Pamätná medaila predsedu TTSK.

27

2. 2.**Domotor, Michal JUDr.**

1. 10. 1875 Bíňovce - 2. 2. 1962 Fajsza, Maďarsko

60. výročie úmrtia

advokát

Študoval v Budapešti (Maďarsko), v r. 1903 bol advokátom v Budapešti, počas revolúcie v r. 1918 vládny komisárom, v r. 1905 – 1906 bol poslancom Uhorského snemu za Pezinok a v r. 1920 – 1922 poslancom maďarského parlamentu. Autor viacerých historických politicko-publicistických prác.

28

3. 2.**Gerbel, Stanislav**

13. 11. 1939 Trenčín - 3. 2. 1987 Trnava

35. výročie úmrtia

pedagóg

Všestranný športovec a aktívny funkcionár práce s mládežou. Výraznou mierou sa pričínal o výstavbu budovy a športového areálu Strednej zdravotníckej školy v Trnave. Tu pôsobil ako dlhoročný pedagóg na poste zástupcu riaditeľa. Bol výraznou spoločenskou a športovou osobnosťou. V mladosti bol juniorským reprezentantom ČSR, hádzanár Lokomotívy Trnava, Dukly Praha (Česko). Počas svojej športovej kariéry získal viaceré významné ocenenia, napr. striebornú medailu s hádzanármi Tatranu Prešov za 2. miesto v celoštátnej hádzanárskej extralige.

29

6. 2.

Matzenauer, Vojtech

6. 2. 1882 Trnava - 23. 10. 1923 Bratislava

140. výročie narodenia

cirkevný skladateľ

Gymnázium absolvoval v Trnave. Hudobné vzdelanie získal od svojho otca. V r. 1902 sa stal správcom cirkevného speváckeho zboru v trnavskom Dóme sv. Mikuláša, kde sa z jeho tvorby zachoval rukopis diela Misa III c mol opus 15 (1907). Vydal Duchovný spevník katolícky s rituálom, čiastočne spracovaný podľa spevníka otca Jozefa Mathulayho. Niektoré texty a nápěvy duchovných piesní boli prevzaté do Jednotného katolíckeho spevníka, ktorý zostavil Mikuláš Schneider Trnavský.

30

8. 2.

Greško, Ľudovít

3. 1. 1916 Zvolen – 8. 2. 1982 Nitra

40. výročie úmrtia

herec

Veľmi aktívne sa zapojil do SNP. Po okupácii sa stal profesionálnym hercom a zakladajúcim členom Divadla J. G. Tajovského vo Zvolene. Účinkoval aj na iných scénach, v r. 1960 – 1965 v Krajevom divadle v Trnave, kde pôsobil aj ako umelecký šéf. Nositeľ vyznamenania Za vynikajúcu prácu (1963).

31

9. 2.

Gál, Imrich

6. 7. 1910 Trnava - 9. 2. 1977 Bratislava

45. výročie úmrtia

operný spevák

Pôsobil v SND v Bratislave, v Štátnom divadle v Košiciach a ako pedagóg na Konzervatóriu v Bratislave.

32

10. 2.

Arnold, Valentín

14. 2. 1742 Mainz, Nemecko - 10. 2. 1812 Trnava

210. výročie úmrtia

organár

V Trnave býval od r. 1774, kde sa stal trnavským mešťanom. Organy staval nielen na Slovensku, ale aj na Morave a v Maďarsku. Najstarší trnavský organ sa nachádza v Bazilike sv. Mikuláša. Postavil ho na objednávku Ostrihomskej kapituly v r. 1783.

33

Chmelo, Kornel MUDr.

10. 2. 1917 Žiar nad Hronom - 1. 8. 1996 Piešťany

105. výročie narodenia

lekár

Lekársku fakultu absolvoval v r. 1941, od r. 1969 pôsobil v Piešťanoch, do r. 1977 primár detského oddelenia nemocnice, potom obvodný detský lekár. Založil sieť detských poradní ako jednu z prvých na Slovensku. Čestný občan mesta Piešťany in memoriam za humánny prístup k ľuďom a všestrannú starostlivosť. Za rok 2011 získal Cenu biskupa Pavla Jantauscha in memoriam za celoživotný prínos v oblasti vedy.

34

11. 2.**Fabry, Rudolf**

8. 2. 1915 Budmerice - 11. 2. 1982 Bratislava

40. výročie úmrtia

básnik, prozaik, publicista, grafik

Študoval na gymnáziu v Trnave, neskôr na ČVUT v Prahe (Česko). Pracoval v Bratislave, od r. 1947 redaktor v rôznych časopisoch, v r. 1960 - 1965 sa venoval výhradne literatúre. Predstaviť slovenskej nadrealistickej poézie. Vydal niekoľko básnických zbierok, knižne vyšli jeho fejtóny, reportáže a cestopisy. Mimo literatúry sa venoval tiež knižnej grafike a vytváral koláže.

35

12. 2.**Kittnarová, Elena**

2. 6. 1931 Trnava – 12. 2. 2012 Bratislava

10. výročie úmrtia

operná speváčka

Spev študovala na Konzervatóriu v Bratislave. Po skončení pôsobila ako sólistka Spevohry Novej scény. V r. 1966 sa stala sólistkou Opery SND, kde našťudovala viac ako 40 postáv. Získala viaceré ocenení, v r. 1968 a 1987 dostala cenu Zväzu slovenských dramatických umelcov, v r. 1973 Cenu Andreja Bagara. Národnou umelkyňou bola od r. 1981. Bola členkou Klubu priateľov Trnavy od r. 2001 a pravidelne sa zúčastňovala na Trnavských dňoch, stretnutiach trnavských rodákov. Pôsobila viac rokov v Medzinárodnej speváckej súťaži Mikuláša Schneidera Trnavského. V r. 2004 bola o nej vydaná monografia pod názvom Život na dvoch scénach. V r. 1998 jej mesto Trnava udelilo Čestné občianstvo. V r. 2009 získala Cena TTSK za osobitný prínos pre rozvoj operného spevu v Trnavskom samosprávnom kraji.

36

Schwitzer, Matej Karel

12. 2. 1917 Viedeň, Rakúsko - 27. 10. 2014 Londýn, Anglicko

105. výročie narodenia

publicista

Vyšťudoval v Prahe (Česko) chemické inžinierstvo. Pochádzal z rodiny žijúcej v Maduniciach. V r.

1939 sa zachránil útekou do Veľkej Británie, kde pracoval pre britskú vládu. Po vojne sa v chemickom podniku vypracoval na pozíciu manažér direktor. V dôchodku pracoval 9 rokov ako konzultant pre Spojené národy. Publikoval niekoľko vedeckých kníh a viac ako 70 vedeckotechnických článkov v rôznych štátoch sveta. Je autorom jedinej kompletnej knihy o Slovensku v anglickom jazyku Slovakia: The Path Nationhood. V r. 2013 mu bolo udelené Čestné občianstvo obce Madunice za celoživotné pôsobenie, rozsiahlu publikačnú činnosť, osobnú podporu medzinárodných vzťahov a trvalý vzťah k obci.

37

14. 2.**Arnold, Valentín**

14. 2. 1742 Mainz, Nemecko - 10. 2. 1812 Trnava

280. výročie narodenia

organár

V Trnave býval od r. 1774, kde sa stal trnavským mešťanom. Organy staval nielen na Slovensku, ale aj na Morave a v Maďarsku. Najstarší trnavský organ sa nachádza v Bazilike sv. Mikuláša. Postavil ho na objednávku Ostrihomskej kapituly v r. 1783.

38

Štefanovičová, Elena

14. 2. 1922 Hlohovec - 23. 2. 2003 Nitra

100. výročie narodenia

spisovateľka, pedagogička

V r. 1941 ukončila štúdium na Učiteľskom ústave v Nitre a pracovala dva roky ako učiteľka v Hlohovci. Od r. 1957 pracovala ako vychovávateľka v ZŠ v Hlohovci. Za prózu Rástli bez mamy získala Cenu Fraňa Kráľa. Po vydaní knihy Tajná štvorka (1963) sa venovala najmä tvorbe poézie, ktorú publikovala v detských periodikách Slniečko a Zornička. Jej najznámejším literárnym dielom bola kniha Priateľ mäkčeň, kamarátka bodka, do ktorej prispela svojimi básňami.

39

18. 2.**Repka, Bedrich**

18. 2. 1927 Horné Zelenice - 31. 10. 1944

95. výročie narodenia

povstalec

Ľudovú školu ukončil v rodnej obci a potom začal študovať na Spolkovom gymnáziu v Hlohovci. V treťom ročníku prestúpil na Obchodnú školu do Vrbového, kde však zotrval iba niekoľko dní. Po vypuknutí SNP odišiel do povstania, kde bojoval ako partizán. Zahynul za neznámych okolností, pravdepodobne pri prechode Hrona počas Levickej operácie na jeseň r. 1944. Je dvojnásobným nositeľom medaily Hrdinu SNP in memoriam. Na evanjelickom cintoríne v rodisku má symbolický náhrobník.

40

19. 2.

Schronk, Viliam

pôv. **Szentmiklósi, Viliam**

19. 2. 1912 Boleráz - 7. 11. 1968 Trnava

110. výročie narodenia

pedagóg

Jeho pôvodné meno po otcovi bolo Szentmiklósi, v r. 1919 bolo zmenené na Schronk. Absolvent trnavského gymnázia, kde maturoval v r. 1934. Na trnavskom gymnáziu vyučoval od 1. septembra 1946 ruský jazyk a občiansku výchovu. Od 30. augusta 1948 bol pôsobil na Strednej škole koedukačnej v Trnave, kde sa zároveň stal aj riaditeľom. Neskôr sa vrátil naspäť gymnázium, ktoré sa vtedy už nazývalo Stredná všeobecnovzdelávacia škola a stal sa jej riaditeľom v r. 1958 - 1968.

41

20. 2.

Arnoldová-Marková, Rozália

20. 2. 1922 Topoľčany - 28. 5. 1990 Trnava

100. výročie narodenia

pedagogička, hudobníčka

Študovala v Trnave a v Bratislave. Krátko pôsobila ako členka opery SND v Bratislave. Od r. 1950 učiteľka, neskôr riaditeľka Hudobnej školy v Trnave. V spevokole Bradlan učila hlasovú kultúru. Zakladajúca členka celoštátnej speváckej súťaže M. Schneidera Trnavského. Držiteľka titulu zaslúžilá učiteľka. V r. 2006 jej bolo udelené Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

42

Brunšvik, Jozef

tiež **Brunswik, Jozef**

15. 9. 1750 Dolná Krupá - 20. 2. 1827 Bratislava, poch. Dolná Krupá

195. výročie úmrtia

krajinský hodnostár

Šľachtic, vyštudoval právo, pôsobil vo vysokých stoličných a krajinských funkciách. Prívrženec reforiem Márie Terézie a Jozefa II. Účastník príprav a realizácie administratívnych a právnych reforiem. V r. 1793 - 1795 a okolo r. 1820 dal prestavať kaštieľ v Dolnej Krupej klasicistickým štýle, vybudoval klasicistické divadielko a dal postaviť tzv. Beethovenov dom.

43

Tamaškovič, Martin Branislav

20. 10. 1803 Dechtice - 20. 2. 1872 Trnava

150. výročie úmrtia

kultúrny dejateľ, mecén, veršovník

Vyučil sa za mlynára, neskôr si otvoril v Trnave hostinec. Od r. 1835 trnavský mešťan. Vo svojom dome, ktorý stál na Františkánskej ulici, zriadil verejnú čítareň (1846). Chcel umožniť

obyvateľom Trnavy a okolia prístup k tlači a literatúre. Významný národno-kultúrny činiteľ, ktorý prispel k tomu, že Trnava bola jedným z centier slovenského národného hnutia.

44

21. 2.

Arady, Ján Nepomuk

21. 2. 1732 Hlohovec - 1. 8. 1810 Trnava

290. výročie narodenia

cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ

Študoval na gymnáziu a univerzite v Trnave. V r. 1755 kaplán v Trnave, farár vo Veľkých Ludinciach v r. 1760, dekan v r. 1772, apoštolský notár v r. 1778, ostrihomský kanonik v r. 1783, svättojurský prepošť v r. 1803, titulárny dulcinský biskup a arcibiskupský vikár v Trnave v r. 1808. Autor náboženských prác, člen Slovenského učeného tovarišstva.

45

22. 2.

Dunajovec, Jozef

23. 3. 1933 Nesluša - 22. 2. 2007 Bratislava

15. výročie úmrtia

novinár, spisovateľ

Detstvo prežil od svojich piatich rokov vo Vinohradoch nad Váhom. Vychodil vyššiu roľnícku školu v Rakoviciach a potom odišiel do Bratislavy, kde absolvoval VŠE. Popri štúdiu začal pracovať v redakcii Smeny najprv ako dopisovateľ, neskôr ako interný redaktor. Okrem toho pôsobil v Roľníckych novinách, Hospodárskych novinách, Novom slove, Mladých rozletoch, Predvoji a na Ministerstve poľnohospodárstva a výživy SR. Externe prednášal budúcim žurnalistom na FiF UK a písal pre nich vysokoškolské skriptá. Bol šéfredaktorom časopisu Krásy Slovenska.

46

Pacák, Jaroslav

22. 2. 1902 Valašské Klobouky, Česko - 1974 Praha, Česko

120. výročie narodenia

stredoškolský pedagóg

Do trnavského gymnázia prišiel v r. 1930, vyučoval matematiku a fyziku, neskôr kreslenie a francúzsky jazyk. Výborný maliar. V r. 1933 - 1934 viedol na gymnáziu Vajanského samovzdelávací krúžok, v školskom roku 1934 - 1935 kurz umeleckej výchovy. Z trnavského gymnázia odišiel v r. 1938 na Štátne dievčenské reformované reálne gymnázium v Prostějove (Česko), neskôr žil v Prahe.

47

24. 2.

Bača, Jozef ThDr.

24. 2. 1912 Košice - 1982 Lukáčovce

110. výročie narodenia

stredoškolský pedagóg

V r. 1938 – 1941 učil na trnavskom gymnáziu úvod do filozofie a rímskokatolíckeho náboženstva. Katolícky kňaz, publicista.

48

25. 2.

Benka-Rybár, Andrej

15. 10. 1914 Bardejov - 25. 2. 2002 Bratislava

20. výročie úmrtia

dôstojník, protifašistický bojovník

Od r. 1943 kapitán a veliteľ posádky slovenskej armády v Trnave. Zapojil sa do protifašistického odboja v armáde. Pod jeho vedením sa posádka v Trnave 29. augusta 1944 pridala k SNP. Čestný občan mesta Trnavy.

49

Buček, Ľudovít

18. 8. 1925 Holíč - 25. 2. 2002 Bratislava, poch. Trnava

20. výročie úmrtia

kňaz

Študoval na gymnáziu v Skalici, v r. 1945 vstúpil do jezuitskej rehole. Po dvojročnom noviciáte v Ružomberku študoval filozofiu na reholnom učilišti v Brne a v Děčíne (Česko). Zo zdravotných dôvodov prerušil štúdium a nastúpil na vojenskú službu. Po skončení vojenčiny nastúpil do civilného zamestnania v Slovenských plynárňach, pričom tajne študoval teológiu a 20. februára 1959 bol tajne vysvätený za kňaza. V r. 1960 ho v procese s tajným biskupom Jánom Chryzostomom Korcom odsúdili do väzenia. V máji 1962 bol podmienene prepustený. Pracoval ako inštalatér a v súkromí žil reholným životom. Osobitne sa venoval kresťanským spoločenstvám mladých. V r. 1996 sa zaradil do programu slovenskej jezuitskej provincie. Pôsobil v Trnave ako minister (hospodár) reholnej komunity a pritom vykonával kňazskú službu v jezuitskom kostole. Často vypomáhal diecéznym kňazom v okolí Trnavy.

50

26. 2.

Jedlička, Pavol

tiež **Jedlicska, Pavol**

14. 1. 1844 Lopašov - 26. 2. 1917 Ostrihom, Maďarsko

105. výročie úmrtia

cirkevný hodnostár, spisovateľ

Teológiu študoval v Ostrihome. Bol kaplánom v Hoste a v Budapešti (Maďarsko), potom farárom v Istvánfalve (Maďarsko). Od r. 1902 ostrihomský kanonik. Zakladateľ archeologického spolku bratislavskej župy, člen komisie štátnych pamiatok. Literárnu činnosť vyvíjal v oblasti dejín, archeológie a cirkevnej vedy.

51

28. 2.

Sopková, Anna prof., Ing.,

28. 2. 1927 Sered' - 19. 11. 1999 Košice

95. výročie narodenia

chemička, vysokoškolská pedagogička

Študovala na gymnáziu v Trnave a na SVŠT v Bratislave. Svojou vedecko-výskumnou činnosťou prispela k rozvoju chémie inkluzívnych zlúčenín v Československu. Od r. 1970 pôsobila na PriF UPJŠ v Košiciach. Bola členkou Medzinárodnej konfederácie pre termickú analýzu a kalorimetriu (ICTAC), členkou redakčnej rady časopisu Journal of Thermal Analysis a korešpondentkou časopisu ICTAC News pre Slovensko. Autorka viacerých učebných textov a skrípt, výsledky výskumu zhmotnila do viac než 150 odborných publikácií a patentov. Dostala Hanušovu medailu Československej spoločnosti chemickej (1987) a in memoriam jej bola udelená Zlatá medaila PriF UPJŠ (2003).

52

29. 2.

Hések, Štefan PhDr.

29. 2. 1892 Kúty – 22. 8. 1953 Lodina

130. výročie narodenia

vlastivedný pracovník, kňaz

Študoval na gymnáziách v Skalici, Trnave a Temešvári (Rumunsko), kde v r. 1912 úspešne zmaturoval. Teológiu študoval v Košiciach a Freiburgu (Nemecko). Po kňazskej vysviacke v r. 1916 v Sittene (Švajčiarsko) bol kaplánom vo Vranove nad Topľou a Košiciach. V r. 1918 sa stal administrátorom a v marci 1924 farárom v Udavskom pri Humennom. Počas pôsobenia v Udavskom sa venoval dialektológii, skúmal zemplínske nárečie, prispieval do časopisov a novín, prekladal z maďarčiny, nemčiny a francúzštiny. Od r. 1939 pôsobil na prešovskej fare ako farár. Biskup Jozef Čársky ho v r. 1939 vymenoval za generálneho vikára a člena zboru konzultorov. V r. 1943 získal titul pápežského protonotára.

53

MAREC**1. 3.****Mocák, Ján prof., Ing., DrSc.**

24. 2. 1940 Michalovce - 1. 3. 2012 Trnava

10. výročie úmrtia

chemik, vysokoškolský pedagóg

Po skončení gymnázia v Bratislave vyštudoval analytickú chémiu na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT v Bratislave. Na Konzervatóriu v Prahe (Česko) súčasne absolvoval štúdium gitarovej hry, ktorú neskôr vyučoval na Konzervatóriu v Bratislave. Od skončenia vysokej školy pracoval na Katedre analytickej chémie SVŠT v Bratislave. Od r. 2004 pôsobil na UCM v Trnave, kde bol vedúcim Katedry chémie, ako aj predsedom Akademického senátu UCM. Jeho hlavná vedecká činnosť bola zameraná na biomedicínsku a elektroanalytickú chémiu, bol spoluzakladateľom chemometrie v bývalom Československu. Pôsobil na viacerých zahraničných univerzitách. Bol autorom a spoluautorom mnohých odborných publikácií, vysokoškolských učebníc, skript a niekoľkých patentov. Za svoju odbornú činnosť získal viacero ocenení, napr. Weberovu cenu za farmáciu, Zlatú medailu UCM, Striebornú medailu STU, ap.

54

2. 3.**Babulík, Vojtech**

1. 9. 1909 Nemšová - 2. 3. 1997 Pezinok

25. výročie úmrtia

salezián, pedagóg

Teológiu študoval v Turíne (Taliansko), kde získal diplom profesora – katechéta pre stredné školy. Po absolvovaní prírodovedného štúdia na SVŠT v Bratislave pôsobil ako profesor fyziky a matematiky na biskupskom slovenskom gymnáziu v Trnave. Od r. 1945 pôsobil ako farár v Šaštíne, v Moravskom Jáne, v Gáni. Oblúbený kazateľ v rozhlase i na početných ľudových misiách. Ostalo po ňom vyše sto zošitov s rukopismi kázni a prednášok.

55

4. 3.**Paštéka, Augustín**

9. 6. 1903 Opoj - 4. 3. 1972 Čadca, poch. Zvolen

50. výročie úmrtia

pedagóg, matematik

Patril medzi priekopníkov a propagátorov matematickej olympiády od jej založenia, organizoval semináre a školenia a prednášal. Podával návrhy na súťažné úlohy. Bol členom Jednoty českých a slovenských matematikov a fyzikov.

56

5. 3.

Krčméry, Karol MUDr.

5. 3. 1887 Dumbraveni, Rumunsko - 18. 3. 1934 Trnava, poch. Ružomberok

135. výročie narodenia

lekár

Medicínu študoval v Koložvári (Rumunsko), kde ako lekár aj pôsobil. Od r. 1919 pracovník Lekárskej fakulty KU v Prahe (Česko), od r. 1920 hlavný lekár a riaditeľ župnej nemocnice v Trnave.

57

6. 3.

Kodály, Zoltán

16. 12. 1882 Kečkemét, Maďarsko - 6. 3. 1967 Budapešť, Maďarsko

55. výročie úmrtia

hudobný skladateľ, dirigent, etnomuzikológ

Detstvo prežil v Galante. Študoval na gymnáziu v Trnave, spolu s M. Scheiderom Trnavským potom na Hudobnej akadémii v Budapešti. Pôsobil ako učiteľ na hudobnej škole v Trnave. Ako člen Maďarskej akadémie vied v Budapešti sa venoval etnomuzikologickým výskumom, ktoré začal v Galante a jej okolí v r. 1905. Zapísal okolo 150 melódií, na základe ktorých skomponoval svetoznáme Galantské tance. Na jeho počesť sa konajú v Galante Kodályove dni - festival maďarských speváckych zborov na Slovensku, Husľová súťaž Zoltána Kodálya. Jeho meno nesie ulica, základná škola s VJM, gymnázium s VJM a spevokol v Galante. V mestskom parku sa nachádza jeho busta. Čestný občan mesta Galanta.

58

7. 3.

Paulovič, Emil

7. 3. 1922 Leopoldov - 29. 3. 2004 Piešťany

100. výročie narodenia

akademický maliar

Študoval v Bratislave na VŠVUu prof. Martina Benku. Bol členom trnavskej umeleckej skupiny Generácia 1919. V jeho maliarskej tvorbe sú zastúpené takmer všetky žánre - portréty, figurálna tvorba, krajinomalba i zátišia. Jeho diela sa nachádzajú v zbierke Balneologického múzea v Piešťanoch, Galérii Jána Koniarka v Trnave, Galérii M. A. Bazovského v Trenčíne a v iných. Veľká časť jeho života bola spojená s divadelníctvom. Pôsobil v Akademickom a Krajovom divadle v Trnave, v divadlách vo Zvolene, Banskej Bystrici, Martine. V r. 1997 bola v Leopoldove vytvorená stála expozícia Emila Pauloviča, keď mestu daroval 160 svojich diel. Držiteľ Pamätnej medaily TTSK Cyril a Metod 1150. výročie príchodu vierozvestcov 2013.

59

8. 3.

Klímko, Alojz

8. 3. 1922 Piešťany - 12. 10. 2000 Bratislava

100. výročie narodenia

akademický maliar, grafik, ilustrátor

V r. 1941 - 1945 študoval na Oddelení kreslenia a maľovania SVŠT v Bratislave a v r. 1945 - 1948 na Vysokej škole umelecko-priemyselnej v Prahe (Česko). Patril ku kľúčovým postavám povojnového maliarstva na Slovensku. Bol najvýznamnejším slovenským reprezentantom maliarskej geometrickej abstrakcie. Originálnu stopu zanechal v ilustráciách kníh pre deti a mládež. Mal viac ako 25 samostatných výstav doma i v zahraničí. V r. 1970 reprezentoval Československo na EXPO '70 v Osake (Japonsko). Jeho tvorba je zaznamenaná v 20 publikáciách o výtvarnom umení. V r. 1995 vyšla knižná monografia o jeho diele. Práce Alojza Klima sú v zbierkach 15 galérií v Čechách a na Slovensku, v Múzeu L. Kassáka v Budapešti (Maďarsko) a v súkromných zbierkach na Slovensku, v Čechách, Nemecku a Rakúsku.

60

Mihalovič, Florián

22. 6. 1862 - 8. 3. 1932 Kátlovce

90. výročie úmrtia

pedagóg, organista

Po skončení ľudovej školy vyštudoval Učiteľský ústav v Modre, v Kátlovciach začal učiť v r. 1895. Na škole pôsobil až do r. 1927, kedy odišiel do dôchodku. Bol správcom školy a organizátorom.

61

11. 3.**Mareková-Pálfiová, Matilda**

11. 3. 1912 Kostolany nad Hornádom - 23. 9. 1944 Velké Břestovany

110. výročie narodenia

športovkyňa

Bola reprezentantkou v gymnastike a prvou ženou slovenského športu, ktorá bola dekorovaná olympijskou medailou. Členka reprezentačného družstva gymnastiek, ktoré získalo striebornú medailu na OH 1936 v Berlíne (Nemecko) a zlatú na MS 1938 v Prahe (Česko). Pracovala ako korešpondentka v Košiciach vo Východoslovenských elektrárňach. V r. 1937 sa presťahovala do Bratislavy, kde pôsobila v Záposlovenských elektrárňach. V r. 1939 po vzniku Slovenskej republiky s gymnastikou skončila, pretože odmietla cvičiť v telovýchovnej organizácii Hlinkovej gardy. Osudná sa jej stala nová záľuba v jazdecke, po páde z koňa tragicky zahynula. SOV si jej pamiatku uctil tým, že od r. 2005 každoročne udeľuje Cenu Matildy Pálfiovej, ktorá je určená výlučne ženám - za ich športové výsledky, aktivitu v športe a v olympijskom hnutí.

62

Ondruš, Ján

vl. menom Ondrus, Ján, pseud. Ján Bábik

11. 3. 1932 Nová Vieska - 7. 11. 2000 Stupava

90. výročie narodenia

básnik, prekladateľ

Maturoval v Nitre, ďalšie štúdiá absolvoval v Prahe (Česko), ktoré musel kvôli zdravotným problémom prerušiť. Pracoval ako knihovník v Trnave a v Modrom Kameni a v r. 1958 v divadle v Banskej Bystrici. Keď sa jeho rodina presťahovala do Trnavy, býval v dome na Pekárskej ulici, v ktorom vznikla a schádzala sa Trnavská básnická skupina. Patrí medzi najvýznamnejších povojnových slovenských básnikov. Vzbudil pozornosť už prvou básnickou zbierkou Šialený mesiac (1965). Jeho básne sú poznačené pocitom osobnej tragiky a vypätého subjektivismu. V r. 1998 dostal čestný doktorát Svetovej akadémie umenia a kultúry so sídlom v Kalifornii (USA). V r. 1999 - 2000 bol opakovane navrhnutý na Nobelovu cenu za literatúru.

63

12. 3.

Viktorin, Jozef Karol

12. 3. 1822 Zavar - 21. 7. 1874 Budapešť, Maďarsko

200. výročie narodenia

vydavateľ, publicista

V Trnave vyštudoval filozofiu a teológiu. Bol kaplánom v Senici, Trstíne, Skalici, Budatíne a farárom vo Vyšehrade (Maďarsko). V literárnej práci sa venoval publicistike, spravodajstvu a spracúvaniu biografii osobností, cestopisom a jazykovede. Bol mecénom - vydavateľom básnických spisov J. Hollého, A. Sládkoviča a hier J. Záborského. Zaslúžil sa o postavenie pomníka J. Hollého na Dobrej Vode. Zapojil sa do úsilia o zrod Matice slovenskej. Bol i jej výborníkom a pracoval i vo výbore Spolku sv. Vojtecha. Svojimi aktivitami sa pričínal o zjednotenie slovenského národného hnutia v 50. a 60. rokoch 19. storočia.

64

15. 3.

Čársky, Konštantín MUDr.

4. 4. 1899 Gbely - 15. 3. 1987 Bratislava

35. výročie úmrtia

lekár, pedagóg

Stredoškolské štúdiá absolvoval v Trnave. Študoval na Lekárskej fakulte v Prahe (Česko) a Bratislave. Pôsobil na Lekárskej fakulte UK v Bratislave, v r. 1939 – 1941 ako prednosta kliniky chirurgickej propedeutiky a ortopédie, v r. 1942 – 1970 prednosta kliniky chirurgie. Vo vedeckej práci sa venoval chirurgickej endokrinológii, traumatológii a čiastočne plastickej chirurgii. Systematicky sa venoval zdravotníckej osвете, vychoval stovky odborníkov, podieľal sa na rozvoji telesnej výchovy a športu.

65

16. 3.

Weiss, František

16. 3. 1717 Trnava - 10. 1. 1785 Budín, Maďarsko

305. výročie narodenia

matematik, astronóm

V r. 1775 - 1776 rektor Trnavskej univerzity, profesor matematiky, astronóm, prvý riaditeľ observatória na univerzite. Viedol pravidelné astronomické a meteorologické pozorovania na observatóriu Trnavskej univerzity, ktoré uverejňoval v r. 1757 - 1771 v prvom prírodovedeckom časopise na Slovensku ročenke *Observationes astronomicae*. V r. 1777 - 1785 pôsobil ako kráľovský astronóm na observatóriu v Budíne.

66

Žarnov, Andrej

vl. menom František Šubík, prof., MUDr.

19. 11. 1903 Kuklov - 16. 3. 1982 Poughkeepsie, USA

40. výročie úmrtia

básnik, prekladateľ, lekár

Ľudovú školu navštevoval v Kuklove, gymnázium v Skalici a v Trnave. Študoval na LF UK v Bratislave, kde neskôr aj prednášal. V r. 1939 bol menovaný za univerzitného profesora patologickej anatómie. V r. 1943 sa stal členom medzinárodnej komisie odborníkov na preskúmanie hrobov poľských dôstojníkov v Katyňskom lese. O výsledkoch tohto prieskumu informoval v dennej tlači statou Pravda o Katyňskom lese, čo výrazne ovplyvnilo jeho osud po r. 1945. Dva roky bol uväznený, po prepustení v r. 1947 pracoval v trnavskej nemocnici ako lekár-patológ. V r. 1952 emigroval a usadil sa v USA. Básne uverejňoval v časopisoch Vatra, Rozvoj a v Slovenských pohľadoch. Vydal básnické zbierky Stráž pri Morave, Brázda cez úhory, Hlas krvi, Štít, Mŕtvy a v emigrácii Presievač piesku so známou básňou Slovenský žiaľ. Popri pôvodnej básnickej tvorbe sa venoval aj prekladateľskej činnosti. V r. 1995 bola na jeho počesť odhalená pamätná tabuľa na budove trnavskej nemocnice, je po ňom pomenovaná aj ulica v Trnave. Mesto Trnava mu udelilo Čestné občianstvo in memoriam za celoživotné literárne dielo a osobnú statočnosť.

67

17. 3.

Hejzlar, Gabriel prof., PhDr.

1. 9. 1894 Malé Poříčí u Náchodu, Česko – 17. 3. 1972 Brno, Česko

50. výročie úmrtia

stredoškolský, vysokoškolský pedagóg

Historik umenia a starých kultúr. Jeho aprobácia bola latinčina - gréčtina. Učil na gymnáziách v Lučenci, v Trnave (1922 – 1933), potom odišiel do Brna, kde pôsobil na Masarykovej univerzite. Venoval sa histórii antického Grécka a Ríma a histórii Etruskov.

68

Šiška, Štefan Ing.

17. 3. 1922 - 10. 12. 1982

100. výročie narodenia

včelár, ekonóm

Bol včelárom, ekonómom na hotelovej škole, neskôr námestníkom v hoteli v Piešťanoch, predsedom piešťanského zväzu včelárov, funkcionárom na Ústrednom zväze slovenských včelárov v Bratislave. Pri spracovaní medu využíval špeciálny stroj na odviečkovanie, založený na batéριο-

vom pohone, v širšom meradle sa však tento zlepšovací návrh neujal. Za jeho činnosť ho zväz včelárov ocenil zlatou a striebornou medailou.

69

18. 3.

Alagovič, Alexander ThDr.

tiež **Alagovich, Alexander**

30. 12. 1760 Malženice - 18. 3. 1837 Záhreb, Chorvátsko

185. výročie úmrtia

cirkevný hodnostár, bernolákovec

Pochádzal zo zemianskej rodiny chorvátskych usadlíkov na západnom Slovensku. Študoval na gymnáziu v Nitre a Trnave, teológiu na univerzite v Budíne (Maďarsko). Pôsobil ako farár v Močenku, Bratislave, dekan v Galante, ostrihomský kanonik, riaditeľ seminára v Pešti (Maďarsko), záhrebský kanonik, záhrebský biskup. Zakladajúci člen a mecén Slovenského učeného tovarišstva. Podporoval Spolok milovníkov reči a literatúry slovenskej v Budíne, stýkal sa so slovenskými obrodencami, najmä s Martinom Hamuljakom. Tlačou vyšli príležitostné prejavy a kázne.

70

Kéri, Valentín PhDr., ThDr.

18. 3. 1712 Dolné Lovčice - 21. 7. 1764 Bratislava

310. výročie narodenia

historik, filozof

Na univerzite v Štajerskom Hradci (Rakúsko) študoval filozofiu, vo Viedni (Rakúsko) teológiu. Ako profesor pôsobil vo Viedni, Štajerskom Hradci, tu zastával funkciu dekana filozofickej a teologickej fakulty. Bol tiež rektorom kolégia v Trnave. Venoval sa histórii, filozofii a teológii.

71

19. 3.

Pázmaň, Peter

tiež **Pasmanj, Pasman Peter, Pázmány Peter**

4. 10. 1570 Oradea Mare, Rumunsko - 19. 3. 1637 Bratislava

385. výročie úmrtia

cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ

Študoval na gymnáziách vo Varadíne a v Koložvári (Rumunsko). Vstúpil do jezuitskej rehole. Noviciát a filozofiu absolvoval v Krakove (Poľsko) a vo Viedni (Rakúsko), teológiu v Ríme (Taliansko). V r. 1597 vysvätený za kňaza. V r. 1597 - 1598 bol špirituálom v jezuitskom kolégiu, v r. 1598 - 1601 učiteľ filozofie a teológie na univerzite v Štajerskom Hradci (Rakúsko). Neskôr poradca ostrihomského arcibiskupa F. Forgáča, v r. 1616 ostrihomský arcibiskup, v r. 1629 kardinál v Trnave. V r. 1610 založil kňazský výchovný ústav v Trnave, v r. 1616 otvoril aj jezuitské kolégium. V r. 1623 vo Viedni založil seminár, neskôr po ňom nazvané Pázmaneum. Osobitnú starostlivosť venoval Trnave. V r. 1619 založil v Trnave konvikt pre nešľachtickú a v r. 1624 pre šľachtickú mládež, obnovil františkánsky kostol, v r. 1630 založil seminár sv. Štefana, napokon v r. 1635 univerzitu, ktorá účinkovala v Trnave do r. 1777. Venoval sa aj literárnej činnosti.

Písal po latinsky a maďarsky.

72

20. 3.

Duda, Štefan Ing., CSc., doc.

18. 7. 1920 Trnava - 20. 3. 1977 Bratislava

45. výročie úmrtia

ekonóm, vysokoškolský pedagóg

Obchodnú školu navštevoval v Trnave, v r. 1940 - 1943 študoval na vysokej škole pre svetový obchod vo Viedni (Rakúsko), krátko v Lipsku (Nemecko), v r. 1943 - 1945 na Vysokej obchodnej škole v Bratislave. Pôsobil v Ružomberku a v Bratislave, od r. 1963 prednášal na Obchodnej fakulte VŠE v Bratislave. Špecializoval sa najmä na vnútorný obchod a výstavbu obchodných podnikov. Neskôr sa zaoberal problematikou kultúry pracovného prostredia a pracovných podmienok v obchode.

73

Sebestény, László

22. 7. 1814 Zlaté Moravce – 20. 3. 1882 Budapešť, Maďarsko, poch. Galanta

140. výročie úmrtia

kňaz, verejný činiteľ

Filozofiu a teológiu študoval v Trnave. V r. 1842 – 1882 pôsobil ako farár v Galante. Zakladateľ miestnych a župných spolkov, člen samosprávy mesta. Poslanec uhorského snemu za Galantu v r. 1848 a v r. 1861.

74

21. 3.

Horváth, Gabriel MUDr., CSc.

21. 3. 1912 Trenčianske Teplice - 18. 7. 1998 Piešťany

110. výročie narodenia

lekár

Maturoval v Trenčíne v r. 1930. Medicínu vyštudoval na Lekárskej fakulte UK v Bratislave v r. 1937. Potom lekár v Trnave a od r. 1955 v Piešťanoch, kde zastával významné funkcie v rôznych liečebných ústavoch. Osobný lekár mnohých československých športovcov. Autor mnohých vedeckých prác. Držiteľ Pamätnej medaily predsedu TTSK in memoriam.

75

23. 3.

Hudec, Konštantín prof., PhDr.

11. 3. 1901 Gbely - 23. 3. 1952 Bratislava

70. výročie úmrtia

muzikológ

Študoval na gymnáziu v Skalici, potom teológiu v Olomouci (Česko) a v Trnave. V r. 1931 - 1935 študoval hudobnú vedu na FiF v Bratislave, neskôr v Regensburgu (Nemecko) a v Mníchove

(Nemecko). V r. 1928 - 1941 vyučoval na Hudobnej škole a na organovom oddelení Hudobnej a dramatickej akadémie pre Slovensko, v r. 1946 - 1952 na Filozofickej fakulte SU a na VŠMU v Bratislave. Vo výskume sa zamerával najmä na dejiny slovenskej hudby a estetické problémy hudobných diel. Autor prvých syntetických dejín hudobnej kultúry na Slovensku koncipovaných na základe vlastných archívnych výskumov. Všímal si aj etnomuzikologickú problematiku, zbieral slovenské ľudové piesne (Slovenské ľudové piesne, 1950). Od r. 1932 publikoval v časopisoch Bratislava, Cyril, Elán, Kultúra, Slovensko, Tvorba.

76

24. 3.**Barčovský, Jozef**

24. 3. 1902 Krompachy – 1945 býv. ZSSR

120. výročie narodenia

robotník, funkcionár

Pracoval ako robotník v hutnom podniku v Krompachoch. V r. 1920 - 1934 pracoval v Coburgo-vých závodoch v Trnave. V r. 1934 - 1935 pôsobil ako tajomník priemyslového zväzu kovorobotníkov v Banskej Bystrici. Organizátor a vodca triednych bojov, funkcionár KSČ. Politicky prenasledovaný, emigroval do ZSSR. Od r. 1936 robotník v Saratove (Rusko). Padol v 2. sv. vojne ako vojak Červenej armády.

77

Sedlák, Ján

21. 4. 1914 Veľká Lodina - 24. 3. 2007

15. výročie úmrtia

stredoškolský, vysokoškolský pedagóg

Absolvoval gymnázium v Košiciach v r. 1934. Študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, Jagelonskej univerzite v Krakove (Poľsko) a na Sorbone v Paríži (Francúzsko) v r. 1934 - 1938. Na trnavskom gymnáziu vyučoval v r. 1939 jeden školský rok, potom odišiel do Bratislavy. Bol dramaturgom činohry SND, redaktorom časopisu Rozvoj a Kultúra, dramaturgom Slovenského filmu. Stredoškolský profesor na Dievčenskom a pedagogickom gymnáziu v Bratislave v r. 1948 - 1954. Neskôr bol pracovníkom Výskumného ústavu pedagogického, od r. 1961 pôsobil na Pedagogickej fakulte v Trnave.

78

Zlocha, Ján

24. 3. 1942 Bratislava – 1. 7. 2013 Bratislava

80. výročie narodenia

športovec

Vyštudoval právo a po skončení aktívnej činnosti pracoval v oblasti hospodárskeho práva. Bývalý futbalista, ľavý obranca odohral za Slovan, Spartak Trnava a Duklu Praha (Česko) celkom 203 ligových stretnutí a strelil 8 gólov. Zúčastnil sa na majstrovstvách sveta v r. 1970 i na olympijských hrách v r. 1968 v Mexiku. So Spartakom získal prvý federálny titul v r. 1968 i Stredo-európsky pohár v r. 1967. V drese Dukly Praha postúpil v ročníku 1966/1967 do semifinále Európy.

skeho pohára majstrov a so Slovanom Bratislava sa radoval z Pohára víťazov pohárov v r. 1969 a z majstrovského titulu v r. 1970.

79

25. 3.

Blaho, Pavol MUDr.

25. 3. 1867 Skalica - 29. 11. 1927 Bratislava

155. výročie narodenia

politik, lekár

Po absolvovaní gymnázia v Trnave študoval medicínu na LF vo Viedni (Rakúsko) v r. 1888 – 1898, kde patril k vedúcim činiteľom akademického spolku Tatran a Národ. Po štúdiách pôsobil ako lekár v Skalici, kúpeľný lekár v Luhačoviciach a vojenský lekár v Kroměříži (Česko). V r. 1905 v Skalici vybudoval Spolkový dom, pri ktorom založil o rok neskôr aj múzeum. V r. 1906 a 1910 bol zvolený za poslanca Uhorského snemu, signatár Martinskej deklarácie 1918. V r. 1918 - 1920 člen Revolučného národného zhromaždenia, v r. 1920 - 1927 poslanec Národného zhromaždenia za agrárnu stranu. Bol aktívnym činiteľom kultúrnych spolkov, iniciátorom a vydavateľom novín a kalendárov, publicistom, stúpencom čs. spolupráce a vzájomnosti. V r. 2008 mu Zastupiteľstvo TTSK udelilo Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

80

Mikuš, Rudolf

9. 8. 1884 Ratkovce - 25. 3. 1972 Beckov

50. výročie úmrtia

jezuíta

Pochádzal z roľníckej rodiny. Študoval rétoriku v Sankt Andrä (Rakúsko) a filozofiu v Bratislave, teológiu v Innsbrucku (Rakúsko). Bol rektorom domu Spoločnosti Ježišovej v Trnave, magistrom novicov, členom rady provinciála v Prahe (Česko) a zástupcom slovenských jezuitov. V r. 1931 sa stal prvým viceprovinciálom na Slovensku. Zaslúžil sa o rozvoj slovenskej viceprovincie Spoločnosti Ježišovej.

81

Venkovová, Zlatica (rod. Dulovičová)

25. 3. 1942 Cífer - 20. 7. 1990 Bratislava

80. výročie narodenia

akademická sochárka

Študovala na Strednej škole umeleckého priemyslu, v r. 1960 - 1966 na VŠVU v Bratislave u J. Kostku a v oddelení reliéfneho sochárstva u R. Pribiša. Pracovala ako asistentka na VŠVU, potom v slobodnom povolání. Výtvarne zrelá a talentovaná umelkyňa, orientovala sa na komornú a monumentálnu tvorbu, kresbu a grafiku. Autorka plastík a reliéfov. Vystavovala doma i v zahraničí. V r. 1978 ocenili jej návrh Pomníka oslobodenia pre Prahu (Česko).

82

26. 3.

Stodola, Ivan MUDr., doc.

10. 3. 1888 Liptovský Mikuláš - 26. 3. 1977 Piešťany, poch. Bratislava

45. výročie úmrtia

dramatik, spisovateľ, lekár

Medicínu študoval v Berlíne (Nemecko) a v Budapešti (Maďarsko). Pôsobil v Liptovskom Mikuláši, v Bratislave, v Prahe (Česko), v Štátnom zdravotnom ústave v Bratislave. Od r. 1954 žil v Piešťanoch. Autor spoločenských komédií, drám a historických hier, napr. Jožko Púčik a jeho kariéra, Čaj u pána senátora, Bačova žena, Kráľ Svätopluk.

83

27. 3.

Ambro, Ján MUDr.

27. 3. 1827 Beckov - 15. 5. 1890 Bratislava

195. výročie narodenia

lekár, organizátor zdravotníctva

Študoval na gymnáziách v Trnave a Šoproni (Maďarsko), medicínu na lekárskej fakulte v Pešti (Maďarsko) a Viedni (Rakúsko). Pôsobil ako lekár vo Viedni, Pešti a Bratislave. Organizátor zdravotníctva, zvlášť pôrodnictva, iniciátor starostlivosti o matku a dieťa. Navrhoval zriaďovať osobitné pôrodnické oddelenia v nemocniciach, žiadal zaviesť povinnú odbornú prípravu pôrodných asistentiek. Z jeho iniciatívy sa v r. 1885 vybuďovalo takéto zariadenie v Bratislave, kde sa otvorila moderná pôrodnica s Ústavom na výchovu pôrodných asistentiek, inicioval založenie útulku pre siroty. Autor prvej slovenskej učebnice Kniha o pôrodnictve pre baby (1873).

84

Zelliger, Alojz

27. 6. 1863 Zohor – 27. 3. 1942 Trnava

80. výročie úmrtia

kňaz, historik, pedagóg, bibliograf

V Trnave pôsobil 54 rokov, najprv ako kaplán, zároveň bol aj pedagógom na katolíckom učiteľskom ústave, neskôr bol riaditeľom, tajomníkom a archivárom na generálnom vikariáte v Trnave. Od r. 1916 bol trnavským farárom, prepoštom Trnavskej kapituly. Autor viacerých slovenských učebníc, vydal vzácny súpis v Trnave vydaných knižných prác Pantheon Tyrnaviense. Jeho pamätná tabuľa sa nachádza na Štefánikovej ulici v Trnave.

85

28. 3.

Androvičová, Elena Tatjana

9. 7. 1924 Rosina - 28. 3. 1997 Plzeň, Česko

25. výročie úmrtia

polyglotka, vysokoškolská pedagogička, spisovateľka, publicistka, prekladateľka

Maturovala na gymnáziu v Trnave. Vyučovala viaceré jazyky na Vysokej škole technickej a na Jazykovej škole v Plzni (Česko). V r. 1975 – 1977 pôsobila ako tlmočnica v Džavalpute v Indii. Autorka viacerých kníh a mnohých článkov a prekladov.

86

APRÍL**1. 4.****Dusík, Gejza**pseud. **Fedor Ilnickij**

1. 4. 1907 Zavar - 6. 5. 1988 Bratislava, poch. Martin

115. výročie narodenia

hudobný skladateľ

Študoval v Trnave, Bratislave a vo Viedni (Rakúsko). Už počas štúdií písal tanečné piesne. Pokladá sa za zakladateľa slovenskej operety, majstra slovenského tanga a populárnej piesne. Celkovo napísal 13 operiet a okolo 250 tanečných piesní. Mnohé z nich sa stali evergreenmi. Založil svoje vlastné vydavateľstvo a 25 rokov bol riaditeľom Slovenského autorského zväzu. Za svoj prínos k hudbe bol ocenený v r. 1988 titulom národný umelec. V r. 2007 bol in memoriam ocenený Radom Ľudovíta Štúra I. triedy za hudobnú tvorbu a v r. 2008 mu Zastupiteľstvo TTSK udelilo Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

87

2. 4.**Kovár, Viliam**

20. 4. 1915 Stolac, Bosna a Hercegovina - 2. 4. 1982 Trnava

40. výročie úmrtia

novinár, redaktor, publicista, prekladateľ

Maturoval na gymnáziu v Skalici v r. 1933. Študoval na FiF UK v Bratislave a na univerzite v Záhrebe (Chorvátsko). Neskôr úradník v Cíferi a učiteľ v Pezinku. Prekladal hlavne z chorvátskeho jazyka.

88

3. 4.**Jurina, Milan**

3. 4. 1932 Gáň – 9. 5. 2000 Trnava

90. výročie narodenia

novinár

Písal už od r. 1950. Najprv bol dopisovateľom Roľníckych novín a neskôr sa stal aj redaktorom. Krátko na to založil v niekdajšom závode TOS Galanta podnikový časopis Galantský strojár. V r. 1960 stál pri zakladaní nových regionálnych novín Trnavský hlas a bol ich dlhoročným šéfredaktorom. Počas jeho vedenia sa z tohto periodika stali najvýznamnejšie regionálne noviny na Slovensku.

89

Kuna, Ladislav

3. 4. 1947 Hlohovec – 1. 2. 2012 Bratislava

75. výročie narodenia

športovec

Za Trnavu hral futbal 16 rokov. V československej lige odohral rekordných 424 zápasov, v ktorých strelil 86 gólov. V r. 1969 pomohol československému tímu v postupe na MS do Mexika. V r. 1969 sa stal víťazom v ankete Futbalista roka. Za Spartak Trnava hral v r. 1969 semifinále EPM proti Ajaxu Amsterdam (Holandsko). V r. 1980 prestúpil do rakúskeho tímu Admira Wacker Viedeň (Rakúsko). Pri Antonovi Malatinskom začal trénerskú kariéru ako asistent a ako tréner viedol tímy DAC Dunajská Streda, Spartak Trnava, Martin, Piešťany a ŽP Podbrezová. Patril k najväčším hráčskym osobnostiam v zlatej ére trnavského futbalu, v r. 2007 získal Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava, za prácu s mládežou a mnohonásobnú reprezentáciu vo futbale mu bola udelená Pamätná medaila predsedu TTSK.

90

5. 4.**Fischer, Teodor**

4. 11. 1859 Trnava - 5. 4. 1927 Trnava

95. výročie úmrtia

kovolejár

Vyučil sa a pracoval v rodinnom podniku v Zvonolejárni bratov Fischerovcov. V r. 1892 prevzal po otcovi vedenie firmy. Neskôršie ho v Trnave spoločne s bratom rozšíril, zriadil železolejáreň a továreň na stroje. Po r. 1898 firma fungovala pod názvom bratia Fischer, továrňa na stroje, lejárňa zvonov, kovov a železa, Trnava.

91

Lackovič, Otto

5. 4. 1927 Hlohovec - 4. 2. 2008 Praha, Česko

95. výročie narodenia

herec

V r. 1944 odišiel bojovať do SNP, kde bol ťažko ranený. Po skončení vojny začala jeho herecká kariéra. Pôsobil v Nitre, Michalovciach, Prešove a Žiline. Potom prijal ponuku účinkovať v Divadle satiry v Prahe (Česko) od Jana Wericha, od r. 1962 účinkoval v Městských divadlech pražských a účinkoval aj v dabingu. V r. 2008 získal Pamätnú medailu predsedu TTSK in memoriam.

92

6. 4.**Hoza, Štefan**

20. 10. 1906 Smižany - 6. 4. 1982 Bratislava

40. výročie úmrtia

operný spevák, libretista, pedagóg, herec

Študoval na Štátnom učiteľskom ústave v Spišskej Novej Vsi. Pôsobil ako učiteľ v Cíferi a v Bratislave. Účinkoval v Speváckom zbore slovenských učiteľov. Súčasne študoval na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave, v štúdiu pokračoval v Prahe (Česko), Miláne (Taliansko) a Viedni (Rakúsko). V r. 1932 - 1962 bol členom SND v Bratislave. Hostoval na domácich a zahraničných scénach, vynikal najmä v hrdinských úlohách. Bol aj interpretom a zberateľom ľudových piesní.

93

Potocký, Michal

6. 4. 1912 Vysoká nad Uhom - 29. 10. 1996 Piešťany

110. výročie narodenia

jezuita, prekladateľ

Už ako gymnazista vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Tri roky študoval filozofiu v Krakove (Poľsko), teológiu v Ríme (Taliansko). Po 2. sv. vojne pôsobil ako profesor náboženstva na gymnáziách v Levoči a Piešťanoch. V r. 1950 - 1960 bol prenasledovaný a väznený. Po amnestii pracoval ako kurič, skladník a ošetrovateľ. Prekladal poľských filozofov a teológov. Bol jedným z iniciátorov cyrilo-metodských národných púťí k rotunde v lokalite Ducové - Kostolec (od r. 1990).

94

8. 4.

Esterházi, Mikuláš

tiež Esterházy, Eszterházy

8. 4. 1582 Galanta – 11. 9. 1645 Grosshöflein, Rakúsko, poch. Dóm sv. Mikuláša, Trnava

440. výročie narodenia

krajinský hodnostár, uhorský palatín

Študoval u jezuitov v Trnave, Šali a vo Viedni (Rakúsko). Po krátkej vojenskej kariére zvolenský a neskôr šopronský župan, postupne kráľovský radca a hlavný dvoran, palatín Uhorska. Prívrženec Petra Pázmáňa a rekatolizácie. Účastník protitureckých bojov. Povýšený do šľachtického stavu. Rytier Zlatej ostrohy, ako prvý v Uhorsku dostal vyznamenanie Rádu Zlatého rúna.

95

11. 4.

Kocinger, Dominik Ing.

11. 4. 1932 Báhoň - 25. 9. 2011 Bratislava

90. výročie narodenia

stavebný inžinier

Maturoval na gymnáziu v Trnave. Ukončil Fakultu stavebného inžinierstva SVŠT. Bol zamestnaný v Agroprojekte, v CHZJD Bratislava a v podniku Vodné zdroje. Od r. 1989 pracoval ako splnomocnenec SR pre vodnú výstavbu a prevádzku Sústavy vodných diel Gabčíkovo - Nagymaros. V r. 2007 získal Rad Ľudovíta Štúra za mimoriadne zásluhy v oblasti politiky, rozvoja Slovenska a za mimoriadne významné šírenie dobrého mena v zahraničí.

96

12. 4.

Jurkovič, Juraj

12. 4. 1827 Brezová pod Bradlom - 28. 3. 1903 Skalica

195. výročie narodenia

organizátor družstevníctva, notár, národný buditeľ

Študoval na gymnáziách v Modre a Banskej Štiavnici, v r. 1873 - 1890 notár v Turej Lúke, od r.

1892 žil v Skalici. Obhajca a podporovateľ slovenských národných práv. Spoluzakladateľ MS a ďalších národných pedagogických ustanovizní. V Skalici bol podpredsedom Gazdovského a vinohradníckeho družstva a viedol Pomocnú pokladnicu.

97

Moller, Eduard

12. 2. 1853 Trnava - 12. 4. 1882 Šoproň, Maďarsko

140. výročie úmrtia

literárny teoretik, učiteľ

Študoval na gymnáziu v Trnave, filozofiu v Pešti (Maďarsko). Pôsobil ako učiteľ na vyššej reálnej škole v Budapešti (Maďarsko), neskôr na mestskej reálnej škole v Šoproni (Maďarsko). Redigoval denník Sopron, mesačník Külföld (Zahraničie), časopis Sopronvidéki Lapok (Šopronské listy). V Šoproni založil a viedol literárno-umelecký spolok. Autor literárno-historických a estetických štúdií a článkov.

98

13. 4.

Vagovič, Štefan PhDr.

13. 4. 1927 Kátlovce – 21. 3. 2013 Montet, Švajčiarsko

95. výročie narodenia

kňaz

Ľudovú školu vychodil v rodisku a neskôr študoval na gymnáziu v Trnave. Po maturite ako chovanec Malého biskupského seminára odchádza študovať teológiu a filozofiu do pápežského kolégia v Nepomucenum v Ríme (Taliansko). Za kňaza bol vysvätený 6. júla 1952. Filozofické a teologické štúdiá absolvoval na Pápežskej lateránskej univerzite, kde v r. 1957 obhájil dizertačnú prácu Etica comunista (Komunistická etika). Pôsobil ako učiteľ na kňazských seminároch v Taliansku a vo Švajčiarsku. Venoval sa štúdiu marxistickej sociológie, ktorú aj prednášal. Je autorom niekoľkých filozofických kníh. Publikoval aj viacero článkov o marxistickej filozofii.

99

14. 4.

Adámy, Rudolf

tiež **Adámi**

13. 12. 1843 Šintava - 14. 4. 1917 Banská Bystrica

105. výročie úmrtia

dirigent, skladateľ

Študoval v Trnave, v Šoprone (Maďarsko) a na hudobnej akadémii v Lipsku (Nemecko). Pôsobil ako dirigent viedenskej opery, od r. 1896 profesor hudby na banskobystričkom gymnáziu. Zložil cirkevné skladby a niekoľko operiet.

100

Hell, Maximilián

15. 5. 1720 Štiavnické Bane - 14. 4. 1792 Viedeň, Rakúsko

230. výročie úmrtia

matematik, astronóm

Študoval filozofiu, matematiku a históriu na univerzite vo Viedni. V r. 1751 - 1752 vypracoval plány na výstavbu a zariadenie observatória Trnavskej univerzity v Trnave. Od r. 1755 riaditeľ viedenskej univerzity hvezdárne, astronóm a matematik na univerzite vo Viedni, v r. 1769 pozoroval prechod Venuše popred slnečný disk na ostrove Vardö. Popredný vedec 18. storočia.

101

18. 4.**Dusík, Ján**

6. 2. 1913 Boleráz - 18. 4. 1992 Kostarika

30. výročie úmrtia

kňaz

Študoval na gymnáziu v Trnave, odkiaľ prešiel do saleziánskeho stredoškolského ústavu a potom vstúpil do saleziánskej rehoľnej spoločnosti. V októbri 1931 ho poslali predstavení do San Salvadora, kde pokračoval v štúdiu filozofie. Teológiu začal študovať v r. 1936 na Gregoriánskej univerzite v Ríme (Taliansko). V r. 1939 bol vysvätený za kňaza. V r. 1941 odišiel do Panamy, kde ťažko ochorel a určitý čas sa zotavoval v sanatóriu v Kostarike. Ďalším pôsobiskom bol San Salvador. Po piatich rokoch sa vrátil do Kostariky, účinkoval na viacerých miestach ako kaplán.

102

Faust, Ovídius PhDr.

1. 10. 1896 Rust (Rakúsko) - 18. 4. 1972 Bratislava

50. výročie úmrtia

historik, múzejník

Absolvent maďarského katolíckeho gymnázia v Bratislave, študoval na Viedenskej univerzite a na právnickej akadémii v Bratislave. V Bratislave pôsobil ako mestský archivár a neskôr ako riaditeľ Vedeckých ústavov mesta Bratislava, ktoré združovali mestský archív, múzeum a knižnicu. Pozornosť zamerl na archívny a muzeálny výskum, zberateľskú a publikačnú činnosť. Za jeho pôsobnosti sa mestské múzeum výrazne rozrástlo. Svoju činnosť musel ukončiť na jar 1945. Vzhľadom k tomu, že sa hlásil k nemeckej národnosti, bol pozbavený všetkých funkcií stratil občianske práva, zabavili mu majetok a internovali ho. Bol obvinený z exponovania sa za fašistický režim. Až v r. 1950 mu vrátili občianstvo na základe dobrozdania významných osobností kultúry. Neskôr pracoval ako archivár a v r. 1955 – 1969 pôsobil ako historik v krajskom múzeu v Trnave (dnes Západoslovenské múzeum). V r. 1965 dostal paradoxne vyznamenanie za zásluhy od ministra školstva a kultúry a v r. 1968 vyznamenanie od MKSR.

103

19. 4.**Artnerová, Maria Therese**

pseud. Theone

19. 4. 1772 Šintava – 25. 11. 1829 Záhreb, Chorvátsko

250. výročie narodenia

poetka, dramatička

Žila v Šoproni (Maďarsko), v Uhrovci, v Bučanoch, vo Viedni (Rakúsko) a v Záhrebe (Chorvátsko). Písala poéziu s prírodnými a vlasteneckými motívami. V dramatickej tvorbe sa orientovala na veselohry. Publikovala v dobových časopisoch.

104

25. 4.

Návoiová, Mária

25. 4. 1937 Horná Krupá – 3. 5. 2015 Trnava

85. výročie narodenia

pedagogička

Takmer 50 rokov pracovala v Trnave s nadanými deťmi v oblasti výtvarnej výchovy a prípravy na umeleckú recitáciu. Jej zverenci dosahovali výborné výsledky na mnohých známych celoslovenských súťažiach v tvorivosti detí i na najvyššej celoštátnej súťaži Hviezdoslavov Kubín. Ako skúsená pedagogička pripravovala a viedla špecifické otvorené hodiny pre mnohých učiteľov trnavského regiónu. Za r. 2006 jej bolo udelené Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava. Bola ocenená Pamätnou medailou TTSK Cyril a Metod 1150. výročie príchodu vierozvestcov 2013.

105

27. 4.

Palárik, Ján

pseud. **Beskydov, Ján Beskydov, Paliarik Ján**

27. 4. 1822 Raková - 7. 12. 1870 Majcichov

200. výročie narodenia

dramatik, spisovateľ, farár

Teológiu študoval v Ostrihome (Maďarsko), Bratislave a Trnave. V r. 1862 - 1870 bol farárom v Majcichove. Svojou dramatickou tvorbou pranieroval meštiactvo a spoločenské neduhy. Veselohrami zaktivizoval divadelné ochotníctvo na Slovensku. Autor známych veselohier Inkognito (1858), Drotár (1860), Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch (1862). Bol zakladateľom časopisu Cyrill a Method. Patril medzi zástancov štúrovskej spisovnej slovenčiny. Spoluzakladateľ MS a člen výboru Spolku sv. Vojtecha. V Trnave je po ňom pomenované divadlo a ulica. Je držiteľom Pamätnej medaily predsedu TTSK in memoriam za národnobuditeľskú činnosť. Od r. 2005 na jeho počesť organizuje Haulíkov inštitút v Trnave (predtým DSSJP v Majcichove) súťaž Palárikovi nasledovníci.

106

28. 4.

Šaško, Martin

28. 4. 1807 Brezová pod Bradlom – 20. 2. 1893 Brezová pod Bradlom

215. výročie narodenia

organár

Za stolára sa vyučil v Skalici. Svojho majstra prekvapil vyrobením drevených hodín a malého

organčeka. Na odporúčenie Brezovčana Martina Šepláka odišiel zdokonaľiť sa v organárskom umení do Brna (Česko) k majstrovi Franzovi Harbichovi, kde strávil 3 roky. Pôsobil v rodisku, kde vo svojej dielni vychoval výborných organárov. Okrem výroby sa venoval aj oprave a prestavbe organov. Organy postavil asi v stovke evanjelických aj rímskokatolíckych kostolov: Dobrá Voda (1837 - jeho druhý organ), Skalica, Jaslovské Bohunice (1841 - najstaršie Šaškovo dielo dodnes zachované v pôvodnej podobe), Jablonica, Horné Saliby, Vrbovce, Hlboké, Modra, Veľké Leváre, Sládkovičovo (1867), Myjava (1870 - s 25 registrami to bol najväčší organ na Slovensku), Trnava (Katedrála sv. Jána Krstiteľa), Békešská Čaba (Maďarsko) (1872 - so synom Martinom v reformovanom kalvínskom kostole; bolo to ich najväčšie dielo: mal 32 registrov a 8 pomocných), Stará Turá, Vrbové, Necpaly (1876), Bratislava (Malý ev. kostol - 1878); na Košariská, Dolné Saliby, Nitrianska Streda a inde.

107

29. 4.**Pecháň, Ivan prof., MUDr., DrSc.**

29. 4. 1932 Trnava - 12. 10. 2010 Bratislava

90. výročie narodenia

biochemik, vedec, pedagóg

Študoval na gymnáziu v Trnave, v r. 1950 začal študovať medicínu v Bratislave. Po promócií v r. 1956 začal pracovať v Ústave pre biochémiu LFUK v Bratislave (neskôr katedra biochémie). V r. 1966 - 1968 absolvoval študijný pobyt na Fyziologickom ústave Univerzity Alberta Ludwiga vo Freiburgu (Nemecko). V r. 1982 v Prahe (Česko) obhájil dizertačnú prácu. V r. 1986 odišiel z Katedry biochémie LFUK na post primára oddelenia klinickej biochémie v Ústave kardiovaskulárnych chorôb (dnes Národný ústav srdcových a cievnych chorôb) v Bratislave, kde pôsobil do r. 1999. V r. 1991 sa stal profesorom biochémie. V r. 1999 - 2000 pôsobil ako samostatný lekár - špecialista na oddelení laboratórnej medicíny Národného ústavu srdcových a cievnych chorôb v Bratislave. Pôsobil aj ako externý profesor na TU, LFUK, na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave a Vysoké škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave.

108

Pospíšil, Jozef

29. 4. 1897 Siladice - 15. 7. 1976 Bratislava

125. výročie narodenia

akademický sochár

Študoval na AVU v Prahe (Česko). V r. 1927 bol na študijnej ceste v Paríži (Francúzsko), potom sa usadil v Bratislave. V r. 1931 založil Združenie slovenských umelcov a bol jeho predsedom až do jeho rozpustenia v r. 1940. Je autorom pamätníkov viacerých slávnych osobností, napr. Ľudovíta Štúra v Bánovciach nad Bebravou, Antona Bernoláka v Nových Zámkoch, ap. Nad obcou Haniska na východnom Slovensku sa týči jeho monumentálny pomník roľníckeho povstania. V r. 1974 získal titul zaslúžilý umelec.

109

30. 4.

Kaušitz, Otto

19. 5. 1909 Piešťany - 30. 4. 1982 Bratislava

40. výročie úmrtia

libretista, textár, prekladateľ

Študoval na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave. Počas štúdií člen ochotníckych a divadelných krúžkov, spevák populárnych piesní. Od r. 1939 spolupracoval ako autor a upravovateľ libriet s Gejzom Dusíkom. Je autorom vyše tisíc textov piesní a desiatok libriet k operetám. Prekladal aj libretá zahraničných autorov.

110

Potočár, Jozef

1. 8. 1920 Skalité - 30. 4. 2002 Bratislava

20. výročie úmrtia

dirigent

Študoval na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. V r. 1954 zložil štátnu skúšku z dirigovania. Po absolvovaní VŠMU v Bratislave sa venoval najmä pedagogickej práci a zborovému spevu. Od r. 1965 viedol semináre dirigovania na Pedagogickej fakulte UK v Trnave, neskôr pôsobil ako odborný asistent na Hudobnej fakulte VŠMU v Bratislave. Založil a dirigoval niekoľko speváckych zborov, napr. spevácky zbor Mier pri Vojenskej okružovej nemocnici v Ružomberku, Žilinský ženský zbor, spevácky zbor Medik, Miešaný zbor učiteľov okresu Senica, Akademický dievčenský zbor pri Pedagogickej fakulte v Nitre. V r. 1971 sa na jeho podnet uskutočnil I. medzinárodný festival akademických speváckych zborov.

111

MÁJ**1. 5.****Minárik, Alojz**inak **P. Polykarp**

19. 4. 1914 Boleráz – 1. 5. 1992 Pezinok

30. výročie úmrtia

františkán

Gymnázium absolvoval v Trnave a Malackách, maturoval v r. 1936. Teológiu a filozofiu študoval v Salzburgu (Rakúsko) v r. 1936 - 1937, na Bohosloveckej fakulte v Bratislave v r. 1937 - 1939 a na pápežskom ateneu Antonianum v r. 1939 - 1943. Ordinovaný v Ríme (Taliansko) 23. marca 1940. Po vysviacke prednášal filozofiu na teologickom učilišti rehole františkánov v Žiline. V marci 1950 ho nespravodlivo odsúdili na tri roky väzenia za prípravu úkladov proti republike. Najvyšší súd v Prahe (Česko) mu zvýšil trest na šesť rokov. Odpykával si ho v Leopoldove, Handlovej, Jáchymove a Valdiciach (Česko). Po prepustení na slobodu pracoval až do dôchodkového veku ako robotník. V októbri 1981 prišiel do Charitného domu v Pezinku, kde aj zomrel.

112

2. 5.**Klimo, Juraj**

9. 4. 1710 Lopašov - 2. 5. 1777 Péč, Maďarsko

245. výročie úmrtia

cirkevný hodnostár, kňaz

Gymnázium vyštudoval v Trnave, filozofiu a teológiu v Bratislave, Budapešti (Maďarsko) a Trnave. Ako kňaz krátko pôsobil vo Voderadoch a v Novom Meste nad Váhom. V r. 1740 bratislavský a v r. 1741 ostrihomský kanonik, v r. 1751 péčsky biskup, v r. 1752 - 1777 baranský a tolniansky župan. V r. 1752 povýšený do šľachtického stavu. Známy založením knižnice a numizmatickej zbierky.

113

4. 5.**Babor, Josef Florian prof., MUDr.**

4. 5. 1872 Praha, Česko - 11. 1. 1951 Bratislava

150. výročie narodenia

lekár, biológ, antropológ, zoológ, malakozoológ, vysokoškolský pedagóg

Spočiatku súkromný lekár v Prahe, neskôr vojenský lekár v Prahe, Jindřichoviciach (Česko), po r. 1919 pôsobil ako vojenský lekár v Košiciach a v Užhorode (Ukrajina). Z východného Slovenska ho v polovici r. 1921 preložili do Trnavy a menovali prednostom psychiatrickej vojenskej liečebne (v tom čase bola situovaná v dnešnej budove Západoslovenského múzea). Tu pôsobil až do r. 1924, keď odchádza na Lekársku fakultu UK do Bratislavy. Profesorom sa stal v r. 1928. Od r. 1924 prednosta Ústavu pre všeobecnú biológiu Lekárskej fakulty UK v Bratislave, ktorý viedol až do r. 1944. Vo svojej vedeckej práci sa zaoberal mnohými disciplínami, no najväčšiu popularitu získal výsledkami svojej práce s ožarovaním mäkkých tkanív ultrafialovými, röntgenovými

a rádiovými lúčmi. Je autorom vyše 410 vedeckých, odborných, vedecko-populárnych a filozofických prác, recenzií a kritik.

114

Formánek, Rudolf

4. 5. 1892 Veselé - 4. 11. 1975 Nitra

130. výročie narodenia

cirkevný hodnostár, misiológ, kňaz

Teológiu študoval v Nitre, v r. 1938 - 1940 žilinský, od r. 1941 aj trenčiansky archidiakon, veľprepošť Nitrianskej kapituly a rektor seminára v Nitre. V r. 1950 z politických dôvodov internovaný v Mučeníkoch, potom v Nových Zámkoch, napokon opäť pôsobil v Nitre, čestný pápežský komorník, pápežský prelát. Zaoberal sa problematikou misijného hnutia na Slovensku, v r. 1913 - 1948 zostavovateľ a redaktor Ročenky misijného spolku na Slovensku.

115

Hajdóczy, Ján

4. 5. 1887 Ružomberok - 17. 10. 1950 Bratislava

135. výročie narodenia

telovýchovný pedagóg, tréner

V r. 1917 - 1919 profesor gymnázia v Liptovskom Mikuláši, v r. 1919 - 1939 profesor gymnázia v Trnave, v r. 1940 - 1948 riaditeľ vysokoškolského internátu Lafranconi v Bratislave a lektor Telovýchovného ústavu Filozofickej fakulty UK v Bratislave. Priekopník modernej telesnej výchovy a športu na Slovensku. Vychoval jednu generáciu popredných športovcov a reprezentantov. Pod jeho vedením dosahovalo trnavské gymnázium významné úspechy na celoštátnych stredoškolských hrách a patrilo medzi najlepšie stredné školy v republike. Celoštátne uznávaný odborník na ľahkú atletiku. Jeho meno nesie ulica v Trnave.

116

Koniarek, Ján

30. 1. 1878 Voderady - 4. 5. 1952 Trnava

70. výročie úmrtia

akademický sochár, zakladateľ moderného slovenského sochárstva

Študoval na Umeleckopriemyselnej škole v Budapešti (Maďarsko), navštevoval aj umelecké školy v Ríme (Taliansko). Po návrate do Budapešti študoval na tamojšej akadémii u Alojza Štróbľa a v r. 1902 - 1904 dokončil svoje štúdiá na akadémii v Mníchove (Nemecko). V r. 1908 - 1914 bol portrétistom kráľovského dvora v Belehrade (Srbsko). Veľká časť jeho diel bola zničená počas 1. sv. vojny. Po r. 1918 sa usadil v Trnave, kde mal i ateliér, tu žil až do svojej smrti. Koniarkova tvorba je poznačená secesnými a impresionistickými vplyvmi prelomu 19. a 20. storočia. Jeho pamätník padlým v 1. sv. vojne v Trnave patrí k najexcelentnejším dielam „rodinizmu“ na Slovensku. V Trnave sa nachádza i súsošie Antona Bernoláka, či socha M. R. Štefánika. Vytvoril sochu sediaceho básnika Jána Hollého, ktorá je umiestnená v jeho rodnom dome v Borskom Mikuláši. V r. 1942 dostal Národnú cenu za svoje celoživotné dielo. Jeho meno nesie Galéria Jána Koniarka v Trnave, kde sa nachádza i časť autorovho diela v stálej expozícii.

117

5. 5.**Zednikovič, Marián**

15. 8. 1951 Bratislava - 5. 5. 2007 Bratislava

15. výročie úmrtia

herec

Známy divadelný a filmový herec, ktorý v r. 1974 - 1979 pôsobil v Trnave ako člen súboru Divadla pre deti a mládež. Bol zakladajúcim členom divadla Astorka Korzo '90. Niekoľko rokov úspešne organizoval Letné Shakespearovské slávnosti na Bratislavskom hrade. V r. 2007 dostal Cenu Literárneho fondu za celoživotnú tvorbu in memoriam.

118

6. 5.**Kalina, Miloš**

6. 5. 1937 Trnava - 19. 3. 1986 Bratislava

85. výročie narodenia

filmový architekt

Od r. 1968 asistent architekta a architekt v Slovenskom filme Bratislava. Spolupracoval na realizácii viacerých filmov.

119

Lukachich, Pavol

14. 5. 1897 Trnava - 6. 5. 1962 Trnava

60. výročie úmrtia

maliar, výtvarný pedagóg

Učiteľ na gymnáziu a učiteľskej akadémii v Trnave. Autor množstva obrazov s motívmi trnavskej krajiny a mesta. Nositeľ Uznania za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

120

Pecháň, Jozef prof., MUDr., DrSc.

6. 11. 1935 Trnava - 6. 5. 1997 Bratislava

25. výročie úmrtia

lekár, vysokoškolský pedagóg

Absolvoval gymnázium v Trnave, LFUK v Bratislave, študijné a profesijné pobyty v Kolíne nad Rýnom, vo Frankfurte nad Mohanom (Nemecko). V r. 1992 - 1994 prezident Slovenskej lekárskej komory. Vysokoškolský pedagóg, vedúci oddelenia nukleárnej medicíny I. internej kliniky Lekárskej fakulty UK a Fakultnej nemocnice v Bratislave. Činný v European Association of Nuclear Medicine, Humboldtovom klube na Slovensku. Autor vyše 200 odborných štúdií a článkov, spoluautor učebníc internej medicíny. Zaoberal sa výskumom krvného tlaku a trombózy žíl. Čestný prezident Slovenskej lekárskej komory.

121

9. 5.

Fuchsová-Lehotská, Ella

24. 8. 1905 Ostrava, Česko - 9. 5. 1967 Piešťany

55. výročie úmrtia

choreografka, baletka, pedagogička

Od r. 1912 študovala na baletnej škole u V. Pirnikova, potom u A. Viscusiho. Vystupovala na mnohých scénach, ako napr. v Ostrave, Olomouci (Česko), Bratislave, Košiciach. V r. 1938 pôsobila ako choreografka Tylovho divadla v Prahe (Česko), tiež v tom istom roku v Bratislave založila a viedla tanečnú školu. V r. 1946 - 1948 pedagogička na Štátnom konzervatóriu v Bratislave. Popredná primabalerína a choreografka baletov. Okrem SND spolupracovala aj s Novou scénou a Československou televíziou v Bratislave. Počas pedagogického pôsobenia v baletnej škole, ktorá bola veľmi uznávaná, vychovala viacero popredných baletných umelcov a umelkýň.

122

Trinkel, Zachariáš

tiež **Trinkelius, Zachariáš**

9. 5. 1602 Bratislava - 18. 9. 1665 Bratislava

420. výročie narodenia

univerzitný profesor, kňaz, jezuita, filozof, teológ

Filozofiu a teológiu vyštudoval v Štajerskom Hradci (Rakúsko), profesor na univerzitách v Štajerskom Hradci, Viedni (Rakúsko) a nakoniec na univerzite v Trnave, kde zastával aj najvyššiu funkciu ako siedmy rektor v poradí tejto vysokej školy v r. 1658 - 1661.

123

11. 5.

Tibenský, Ján PhDr., DrSc.

26. 11. 1923 Budmerice - 11. 5. 2012 Bratislava

10. výročie úmrtia

historik

Maturoval v Trnave v r. 1943. V r. 1951 - 1986 pôsobil v Historickom ústave SAV v Bratislave, od r. 1960 vedúci oddelenia dejín vied a techniky. Autor významných desiatok publikácií a syntetických štúdií, ktoré zvýraznili podiel osobností Slovákov na poli vedy, techniky i spoločenského života.

124

14. 5.

Dettrich, Ján

14. 5. 1877 Trenčín-Nozdrkovce - 26. 4. 1951 Trnava

145. výročie narodenia

spisovateľ, prekladateľ, pedagóg

Učiteľ, neskôr riaditeľ ľudovej školy v Horných Zeleniciach a v Trnave. Autor a zostavovateľ učebníc a informačnej monografie o Trnave. Zozbieral, preložil a upravil zbierky inonárodných ľudových rozprávok.

125

Lukachich, Pavol

14. 5. 1897 Trnava - 6. 5. 1962 Trnava

125. výročie narodenie

maliar, výtvarný pedagóg

Učiteľ na gymnáziu a učiteľskej akadémii v Trnave. Autor množstva obrazov s motívmi trnavskej krajiny a mesta. Nositeľ Uznania za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

126

Vágovič, Jozef

17. 5. 1931 Kátlovce - 14. 5. 1997 USA

25. výročie úmrtia

básnik, publicista, prekladateľ

Študoval na gymnáziu v Šaštíne, Galante a maturoval v Trnave. Pôsobil ako učiteľ v Bučanoch a popri zamestnaní študoval na Pedagogickej fakulte v Bratislave. V r. 1952 emigroval, spočiatku bol v Rakúsku, potom v Taliansku. V r. 1956 odišiel do USA, kde sa natrvalo usadil v New Yorku. Patril medzi aktívnych pracovníkov slovenskej emigrácie. Venoval sa hlavne poézii, literárnej histórii, prekladal z lužickej srbštiny. Publikoval v zahraničných časopisoch (Most, Slovenské hlasy z Ríma, Slovák v Amerike, Literárny almanach) a po r. 1989 aj na Slovensku v časopisoch Verbum, Historická revue a v Katolíckych novinách. V r. 1995 vo vydavateľstve Don Bosco mu vyšiel výber z poézie Čas žatvy.

127

15. 5.

Faguľová, Šarlota

11. 10. 1919 Rožňava - 15. 5. 2017 Trnava

5. výročie úmrtia

pedagogička

Študovala na Univerzite Petra Pazmánya v Budapešti. Svoje učiteľské pôsobenie začala na pôde dnešného Gymnázia Jána Hollého v Trnave, kde učila až do dôchodku. Bola učiteľkou francúzštiny, nemčiny a latinčiny. V r. 2013 bola ocenená Pamätnou medailou predsedu TTSK.

128

Kupec, Ivan

vl. menom Kunoš Ivan

21. 10. 1922 Hlohovec - 15. 5. 1997 Bratislava

25. výročie úmrtia

básnik, prekladateľ

Absolvoval päť semestrov štúdia odboru slovenský jazyk a filozofia na FiF UK v Bratislave. Celý život pôsobil ako novinár, redaktor a šéfredaktor. Prvú básnickú zbierku Podľa hviezd meniť masky (1940) vydal ešte pod vlastným menom Ivan Kunoš. Prihlásil sa v nej k poetike nadrealizmu, ktorú uplatňoval aj v ďalších zbierkach. Po r. 1968 nemohol publikovať do literatúry.

ry sa vrátil až v 80-tych rokoch. Bol aj významným prekladateľom z orientálnej, čínskej, ruskej a nemeckej poézie. Nápisová tabuľa s portrétom básnika sa nachádza vo vestibule Gymnázia Ivana Kupca v Hlohovci. Odhalená bola v r. 2009 (autor V. Vadovský).

129

16. 5.

Greguš, Jozef Ing.

23. 7. 1916 Košolná - 16. 5. 1967 Trnava

55. výročie úmrtia

vinohradnícky odborník, publicista

Študoval na Vyššej ovocinársko-vinohradníckej škole v Mělníku (Česko). V r. 1960 ukončil Vyso-
kú školu poľnohospodársku v Nitre. Od r. 1962 prednášal na Pedagogickej fakulte UK v Trnave.
Autor článkov a publikácií o ošetrovaní viniča, mechanizácii obrábania pôdy vo vinohradoch, o
reze a štepení viniča.

130

Kapp, Alexander

16. 5. 1817 Suchá nad Parnou - 24. 11. 1876 Trnava

205. výročie narodenia

hudobný pedagóg, skladateľ, zbormajster, organista

Študoval na gymnáziu v Trnave, hudobné vzdelanie získal pravdepodobne v Pešti (Maďarsko). V
r. 1861 - 1876 pôsobil ako profesor na rímskokatolíckom mužskom učiteľskom ústave v Trnave
ako učiteľ organovej hry a súčasne vyučoval na arcibiskupskom gymnáziu. Od r. 1848 bol regen-
schori v Dóme sv. Mikuláša v Trnave. Do dejín slovenskej hudby sa zapísal ako autor viacerých
skladieb, omše a klavírných prelúdií. Je autorom opery Synovia Jakubovi, ktorá mala premiéru
29. júna 1867 v Trnave. V r. 1859 založil, viedol a dirigoval mužský spevácky chrámový zbor v
Trnave.

131

Petrovič, Ján

17. 6. 1893 Viničné - 16. 5. 1962 Ilava

60. výročie úmrtia

pedagóg, spisovateľ, novinár, básnik, politik

Gymnázium vyštudoval v Trnave. Po skončení 1. sv. vojny bol zamestnanec Pomocnej pokladni-
ce, v školskom roku 1919 - 1920 suplujúci profesor na trnavskom gymnáziu, kde učil slovenčinu
a krasopis. Odtiaľto odišiel učiť na reálne gymnázium v Bratislave. V r. 1920 - 1939 sa stal ge-
nerálnym riaditeľom Slovenskej pokladnice pre hospodárskych robotníkov, v r. 1939 - 1944 ria-
diteľ Robotníckej sociálnej poisťovne v Bratislave. Autor mnohých novinových článkov, viace-
rých divadelných hier, krátkych básní. V r. 1920 - 1938 poslanec Národného zhromaždenia.

132

17. 5.

Molnár, Titus Ján ThDr.

29. 8. 1798 Trnava - 17. 5. 1857 Komárno

165. výročie úmrtia

stredoškolský pedagóg, kňaz

Člen benediktínskej rehole. Vyštudoval v Trnave a v Pannonhalme (Maďarsko). Učil na gymnáziu v Trnave a v r. 1846 - 1856 bol predstavený rehoľného domu v Komárne. Autor učebnice teológie.

133

19. 5.

Brós, Viktor

19. 5. 1922 Lietavská Lúčka - 12. 5. 1976 Trnava, poch. Horné Orešany

100. výročie narodenia

hudobný pedagóg

Zbormajster, vedúci Katedry hudobnej výchovy na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Účinkoval v mnohých hudobných súboroch, spevokoch a orchestroch ako člen a dirigent. Dvanásť rokov viedol robotnícky spevokol Bradlan. Bol tiež zbormajstrom a umeleckým vedúcim Okresného učiteľského spevokolu v Trnave.

134

20. 5.

Horecký, Michal

20. 5. 1922 Majcichov – 1. 11. 2011 Majcichov

100. výročie narodenia

organista, kronikár

V obci Majcichov pôsobil viac ako 50 rokov ako organista a obecný kronikár. Aktívne pracoval v MO MS a MO Slovenského Červeného kríža. Ako obecný historik bol propagátorom odkazu Jána Palárika. Založil Pamätnú izbu Jána Palárika a bol jej dlhoročným sprievodcom. Publikoval časopisecky a v zborníkoch.

135

Kopčan, Michal

18. 1. 1885 Horná Ždaňa - 20. 5. 1947 Majcichov

75. výročie úmrtia

pedagóg

Učiteľ pôsobiaci na viacerých miestach, v r. 1923 - 1937 v Majcichove, r. 1939 - 1941 školský inšpektor v Trnave. Autor učebníc pre ľudové školy, predseda pedagogického seminára v Trnave, predseda okresnej jednoty Zemskeho učiteľského spolku trnavského okresu, člen Pedagogického odboru SSV v Trnave.

136

21. 5.

Cmunt, Eduard prof., MUDr.

2. 8. 1878 Kozárovce, Česko - 21. 5. 1967 Praha, Česko

55. výročie úmrtia

lekár, publicista, prekladateľ

Maturoval na gymnáziu v Písku (Česko) v r. 1897, medicínu vyštudoval na KU v Prahe (Česko) v r. 1903. Univerzitným profesorom balneológie sa stal v r. 1936. V r. 1922 – 1939 pôsobil ako lekár-balneológ v Piešťanoch. Neskôr riaditeľ Balneologického ústavu KU v Prahe (Česko). Publikoval množstvo článkov a vedeckých prác v českých, slovenských a zahraničných časopisoch. Vyznamenaný juhoslovanským Radom sv. Sávu, rytier francúzskej Čestnej légie.

137

Kudri, Jozef

26. 10. 1936 Trnava - 21. 5. 2007 Trnava

15. výročie úmrtia

pedagóg, hudobník

Absolvent Štátneho konzervatória v Bratislave, bol aj členom Vojenského umeleckého súboru. Bol priamym žiakom Mikuláša Schneidera Trnavského. Už v mladosti bol činný v rôznych hudobných telesách. Od r. 1959 pôsobil ako pedagóg na ZUŠ v Trnave. V Cirkevnom hudobnom spolku pôsobil ako huslista, neskôr ako violista a hráč na kontrabas. Ako dirigent stál pri vzniku Trnavského komorného orchestra.

138

22. 5.**Bubnič, Michal Mons.**

22. 5. 1877 Pajštún (Borinka) - 22. 2. 1945 Rožňava, poch. Borinka

145. výročie narodenia

farár, spisovateľ

V r. 1908 sa stáva farárom v Maduniciach, kde napísal divadelné hry Dvanásťročný Ježiš a Pašie. V obci založil potravinové a úverové družstvo, ktorým chcel pozdvihnúť sociálne podmienky obyvateľov obce. V r. 1921 bol zakladateľom Katolíckej jednoty Slovenska, pobočky Madunice. V r. 1923 dal postaviť pamätník Jána Hollého v Maduniciach. V r. 1925 bol menovaný za biskupa a apoštolského administrátora Rožňavskej diecézy.

139

24. 5.**Vavro, Valér**

30. 1. 1911 Piešťany - 24. 5. 1992 Piešťany

30. výročie úmrtia

akademický sochár, reštaurátor

V Piešťanoch prežil väčšinu svojho života. V r. 1935 - 1939 študoval na AVU v Prahe (Česko) u významného českého sochára Bohumila Kafku. Od absolvovania štúdií sa venoval monumentálnej, komornej, portrétnej a reštaurátorskej tvorbe. Zúčastnil sa na mnohých výstavách doma i v zahraničí. Patrí k významnej slovenskej výtvarnej generácii nazývanej Generácia 1909. V r. 1978 získal Cenu mesta Piešťany a v r. 1981 Cenu Martina Benku. Je autorom viacerých sôch a pamätníkov v Piešťanoch.

140

31. 5.

Kardhordó, Anton

31. 5. 1797 Šaštín-Stráže - 8. 1. 1874 Šurany

225. výročie narodenia

prekladateľ

Filozofiu študoval v Trnave, teológiu vo Viedni (Rakúsko). Po kňazskej vysviacke pôsobil v r. 1822 - 1825 ako kaplán v Seredi, v r. 1825 - 1827 ako farár v Šintave, potom v Šuranoch. Z nemeckého jazyka preložil do bernolákovčiny učebnicu náboženstva. V r. 1858 založil nadáciu pre chudobných žiakov.

141

JÚN

2. 6.

Dohnány, Mikuláš

28. 11. 1824 Dolné Držkovce - 2. 6. 1852 Trnava

170. výročie úmrtia

básnik, prekladateľ, historik

Absolvoval štúdium v Levoči, v Bratislave a Gyóri (Maďarsko). Pôsobil ako vychovávateľ. Od r. 1851 redaktor Hurbanových Slovenských pohľadov v Skalici, od apríla 1852 v Trnave. Písal básne, hry, divadelné kritiky, redigoval Zábavník Považia. Ako jeden z prvých štúrovcov sa venoval otázkam drámy. Mal mimoriadne jazykové a literárne nadanie. V Trnave je po ňom pomenovaná ulica.

142

Holčík, Samuel

4. 5. 1895 Bratislava - 2. 6. 1972 Trnava

50. výročie úmrtia

evanjelický farár

Teológiu vyštudoval v Bratislave. Po štúdiách odišiel do Ameriky, kde pôsobil ako reverend v evanjelickom zbore v Binghamtone (USA). V Amerike pôsobil 15 rokov. Po r. 1935 prišiel s rodinou späť do rodnej vlasti. Od r. 1938 žil s rodinou v Trnave, kde pôsobil ako farár. Aktívne sa zapojil do protifašistického odboja, za čo v Prahe (Česko) 28. apríla 1947 dostal z rúk prezidenta Československej republiky čestnú medailu za oslobodenie republiky.

143

4. 6.

Kornfeld, František

11. 4. 1924 Dunajská Streda – 4. 6. 2007 Dunajská Streda

15. výročie úmrtia

publicista

Pochádzal z dobre situovanej rodiny. Vo Vrbovom sa vyučil za krajčíra a v r. 1941 si našiel prácu v Budapešti (Maďarsko). V r. 1943 sa opäť vrátil do Dunajskej Stredy. Dňa 6. mája 1944 dostal rýchly povolávací rozkaz a musel narukovať na nútené vojenské práce, najprv do Komárna a potom do Gyóru (Maďarsko). Neskôr bol deportovaný do koncentračného tábora v Buchenwalde (Nemecko), nasledoval Schlieben, Flossenbürg (Nemecko) a nakoniec Mauthausen (Rakúsko). Po oslobodení sa vrátil do rodného mesta. Svoje pamäti zhrnul do knižočky pod názvom Moje mesto, Dunajská Streda, malý Jeruzalem. V r. 2008 mu mesto Dunajská Streda udelilo vyznamenanie Pro Urbe in memoriam. Čestný predseda židovskej náboženskej obce.

144

Suryová, Daniela

14. 5. 1943 Hlohovec - 4. 6. 2002 poch. Hlohovec

20. výročie úmrtia

operná speváčka

Svoj spevácky talent prejavila už v školských speváckych súboroch. V r. 1958 – 1964 absolvovala štúdium spevu na Štátnom konzervatóriu v Bratislave. Ako jeho poslucháčka dostala angažmán do operného súboru Štátneho divadla v Košiciach. Hostovala v Brnenskom štátnom divadle. Počas pôsobenia v Brne (Česko) vytvorila veľa vynikajúcich úloh z tvorby svetových a českých operných skladateľov a zúčastnila sa mnohých umeleckých zájazdov po celej Európe. Účinkovala aj v Národnom divadle v Prahe (Česko). Venovala sa aj prekladateľskej a textárskej činnosti. Svetovou raritou sa stali jej preklady piesňových textov a operných árií do medzinárodného jazyka esperanta.

145

9. 6.**Bežo, Gustáv Adolf**pseud. **Bielohorský, Gab. Zosenatru**

27. 11. 1890 Senica - 9. 6. 1952 Plavecký Štvrtok

70. výročie úmrtia

kníhtlačiar, vydavateľ, spisovateľ

V r. 1919 - 1932 viedol tlačiareň v Trnave, od r. 1932 ju prenajal, v r. 1950 bola znárodnená. V r. 1918 - 1923 vydavateľ a redaktor časopisu Slovensko, do ktorého prispieval článkami a prekladmi. Od r. 1932 žil v Bratislave. Po r. 1950 z politických dôvodov zatknutý, väznený, spáchal samovraždu. Regionálny vydavateľ populárnej literatúry, učebníc, školských pomôcok, hudobní, tlačív. V r. 1924 - 1932 vydal zobraňované dielo S. H. Vajanského. V literárnej tvorbe sa pokúsil o detektívnu prózu.

146

16. 6.**Huszár, Tibor doc., Mgr. art., ArtD.**

16. 6. 1952 Reča - 11. 9. 2013 Modra-Harmónia

70. výročie narodenia

fotograf, pedagóg

Študoval fotografiu na FAMU v Prahe (Česko) u profesora Jána Šmoka. Fotografoval pre rôzne časopisy a médiá. Odišiel do New Yorku (USA), kde pracoval ako nezávislý fotograf a pedagóg. Neskôr sa vrátil na Slovensko, pôsobil na Akadémii umení v Banskej Bystrici a na UCM v Trnave. Vydal niekoľko publikácií, napr. Cigáni, Portréty, Koloman Sokol, Návrat späť a ďalšie. Vytvoril aj fotografické cykly Nežná revolúcia, Vzbury vo väzniciach, Indiáni (Mexiko) a iné. Vystavoval doma i v zahraničí. V r. 2011 získal Európsku cenu Trebbia.

147

18. 6.**Balkai, Vojtech JUDr.**tiež **Balkay, Vojtech**

23. 3. 1865 Trnava - 18. 6. 1917 Budapešť, Maďarsko

105. výročie úmrtia

advokát

Študoval na gymnáziu v Trnave, právo v Budapešti a Koložvári (Rumunsko). Advokát v Trnave, Komárne, Tate (Maďarsko), právny zástupca, neskôr prokurista Štátnych kamenouhoľných baní. Venoval sa hlavne banskému právu, vydával právnické príručky, prispieval do odborných časopisov.

148

19. 6.

Matoušek, František

13. 5. 1905 Nemčice, Česko - 19. 6. 1997 Trnava

25. výročie úmrtie

ornitológ, múzejný pracovník

Maturoval v r. 1924 v Prostějove (Česko). Potom prišiel na Slovensko (do Komárna) a neskôr, v r. 1929 do Trnavy. Už v tom čase sa intenzívne zaoberal ornitológiou a publikoval avifaunistické práce. V r. 1947 publikoval prvú správu o krúžkovaní vtákov na Slovensku. V menšej miere teriológ (zaoberal sa hlavne netopiermi). V r. 1955 sa stal prvým riaditeľom Krajského múzea v Trnave (dnešného Západoslovenského múzea). Publikoval vyše 90 správ, väčšinou ornitologického zamerania. V r. 1972 odišiel do dôchodku. Čestný člen Slovenskej ornitologickej spoločnosti a Českej ornitologickej spoločnosti.

149

20. 6.

Bakoš, Mikuláš prof., PhDr., DrSc.

9. 2. 1914 Odesa, Ukrajina - 20. 6. 1972 Bratislava

50. výročie úmrtia

literárny vedec, pedagóg, estetik

Maturoval na gymnáziu v Trnave v r. 1932. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Vysokej škole obchodnej v Prahe (Česko), Filozofickej fakulte UK v Bratislave a Filozofickej fakulte KU v Prahe. V r. 1948 sa stal profesorom, doktorom vied v r. 1957. Zastával celý rad významných funkcií. V r. 1945 – 1946 člen SNR, r. 1945 – 1948 generálny tajomník SAVU, od r. 1963 riaditeľ Ústavu svetovej literatúry a jazykov SAV v Bratislave. Laureát Radu práce.

150

Kramosil, Bedřich

31. 3. 1921 Trnava - 20. 6. 1992 Bratislava

30. výročie úmrtia

operný spevák, režisér

Absolvoval školu umenia, v r. 1940 - 1943 študoval v Zlíne (Česko). Ako člen operného súboru pôsobil v Grazi (Rakúsko), sólista v Plzni a Opave (Česko). V r. 1962 - 1981 Umelecký šéf Novej scény v Bratislave. Jeden z najlepších a najvýznamnejších režisérov hudobno-zábavného divadla. Na niektorých inscenáciách sa podieľal aj ako výtvarník.

151

22. 6.

Lužák, Cyprián

22. 6. 1912 Paderovce - 22. 6. 1998 Trnava

110. výročie narodenia

stredoškolský pedagóg

Na trnavskom gymnáziu vyučoval matematiku, deskriptívnu geometriu a rysovanie. Ako tréner sa venoval aj športu s trnavskou mládežou a v r. 1997 bol vyznamenaný Cenou mesta Trnavy.

152

Tomaschek, Ján

tiež **Tomaskovits, Ján**

22. 6. 1827 Sered' - 21. 10. 1910 Sučany

195. výročie narodenia

stavitel', mešťanosta

Hlavný stavitel' panstva v Seredi, v r. 1860 - 1885 viackrát zastával v Seredi funkciu mešťanostu a richtára. Študoval v Trnave, vo Viedni (Rakúsko), kde si osvojil architektonické a stavebné zručnosti. Majitel' stavebnej firmy v Seredi, prestaval faru, postavil katolícku školu, podporoval vzdelávanie a pomáhal chudobným. Na vlastné náklady pomáhal stavebnou činnosťou občanom pri povodniach. Jeho syn Ján bol tiež známym staviteľom.

153

24. 6.

Ušák, Teofil PhDr.

24. 6. 1922 Kátlovce - 16. 12. 1999 Bratislava

100. výročie narodenia

prekladateľ, spisovateľ

Základnú školu navštevoval v Kátlovciach, potom študoval na gymnáziu v Trnave. Na Filozofickej fakulte UK v Bratislave študoval cudzie jazyky a dejiny svetovej literatúry. Štúdium zakončil doktorátom. Prekladal z francúzštiny, nemčiny, angličtiny a taliančiny. Vlastnú tvorbu uverejňoval pod mnohými pseudonymami, napr. Rudolf Haas, Boris Vasiljevskij, G. Hamilton a iné. Jeho vlastná tvorba je málo známa. Na pokračovanie v týždenníku Sloboda mu vyšli dobrodružné romány: Lovec od striebornej rieky (1969), Drahokam bengálskeho maharadžu (1970), Poklad pod kláštorom (1971), Zafír tisícich divov (1972, pseudonym Gabriel Falk).

154

25. 6.

Jankovič, Ladislav JUDr.

25. 6. 1917 Cífer - 18. 11. 1998 Buenos Aires, Argentína

105. výročie narodenia

právnik, publicista, redaktor, vydavateľ

Osobnosť slovenskej emigrácie po r. 1948. Maturoval na gymnáziu v Banskej Štiavnici, právo vyštudoval na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave v r. 1945. V r. 1948 emigroval najprv do Nemecka, kde vydával časopis Slobodné Slovensko. V r. 1951 odišiel do Argentíny,

kde pôsobil na viacerých miestach medzi slovenskými emigrantmi. Od r. 1978 vydával časopis Slovenský život v Argentíne. Laureát Zlatej medaily Matice slovenskej. Brat historika Vendelína Jankoviča.

155

29. 6.

Gregor, Martin

vl. menom **Guttman, Martin**

14. 11. 1906 Trnava - 29. 6. 1982 Bratislava

40. výročie úmrtia

herec, režisér

Bol jednou zo zakladajúcich osobností slovenského profesionálneho divadelníctva. Najprv pracoval v trnavskom Coburgu, ale po otvorení Hudobnej a dramatickej školy v Bratislave sa rozhodol študovať herectvo. Stal sa členom SND. V r. 1941 - 1945 prešiel aj so svojou manželkou viacerými koncentračnými tábormi. Po vojne znovu pôsobil v SND, v r. 1948 - 1952 bol jeho riaditeľom. Bol jedným zo zakladateľov Novej scény v Bratislave, podieľal sa tiež na založení Rozhlasového a hereckého súboru Československého rozhlasu v Bratislave. Zaslúžilý umelec. V r. 1997 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam za významné umelecké činy v oblasti dramatického umenia.

156

Jantusch, Pavol Mons., ThDr.

27. 6. 1870 Vrbové - 29. 6. 1947 Trnava, poch. Vrbové

75. výročie úmrtia

biskup

Študoval na gymnáziu v Trnave, Bratislave a v Ostrihome (Maďarsko). Teológiu študoval na Pázmáneu vo Viedni (Rakúsko) a štúdium zakončil doktorátom. Za kňaza bol vysvätený 21. septembra 1893. Bol kaplánom v Topolčanoch, Smoleniciach, Bojnej a v Bratislave Blumentáli. 15. februára 1899 bol vymenovaný za farára do Dubovej pri Modre. Potom pôsobil v Ludaniciach. Dňa 29. mája 1922 ho pápež Pius XI. vymenoval za správcu slovenskej časti Ostrihomského arcibiskupstva s funkciou apoštolského administrátora v Trnave, kde bol 14. júna 1925 vysvätený za biskupa. V r. 1936sa pričínal o otvorenie Rímskokatolíckej bohosloveckej fakulty UK v Bratislave a v r. 1938 o zriadenie Biskupského gymnázia v Trnave. Vo svojom rodisku vo Vrbovom dal v r. 1930 vybudovať kláštor premonštrátok a ďalší z jeho iniciatívy vznikol v Dvorníkoch pri Hlohovci. Trnavskú apoštolskú administratúru viedol až do svojej smrti. V r. 2010 mu bolo za rozvoj vzdelanosti a upevňovanie náboženského života na území Slovenska in memoriam udelené Čestné občianstvo TTSK. Na jeho pamiatku sa v r. 2010 trnavský arcibiskup Róbert Bezák rozhodol udeľovať každoročne cenu s jeho menom. Jeho meno nesie vo svojom názve Arcibiskupské gymnázium v Trnave. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

157

30. 6.

Arbét, Gašpar

25. 12. 1898 Piešťany - 30. 6. 1987 Bratislava

35. výročie úmrtia

divadelný pracovník

Patril medzi prvých slovenských profesionálnych divadelníkov. Do SND nastúpil v sezóne 1921/22 a vykonával tu takmer všetky povolania, uplatnil sa najmä ako inšpicient. Hral vo viacerých filmoch.

158

JÚL

1. 7.

Pobiecky, Pavol prof.

1. 7. 1912 Bohdanovce nad Trnavou - 18. 4. 1983

110. výročie narodenia

kňaz

Vyučoval dogmatiku v saleziánskom ústave v Hronskom Svätom Beňadiku, zaoberal sa zberom a získavaním archeologických pamiatok v katastri obce. Táto zbierka je majetkom Slovenského národného múzea.

159

4. 7.

Resely, Michal

8. 9. 1813 Horné Saliby – 4. 7. 1892 Šamorín

130. výročie úmrtia

kňaz, botanik

Študoval v Trnave. Pôsobil ako kaplán v Lúčnici, Dunajskej Strede a v Šamoríne. Venoval sa botanickému výskumu Malých Karpát a Žitného ostrova. Autor štúdie o chorobách rastlín. Publikoval v odborných časopisoch.

160

5. 7.

Blesák, Pavel

10. 4. 1920 Trnava – 5. 7. 2012 Bratislava

10. výročie úmrtia

športovec

Vynikajúci boxer. S boxom začal ako 15 ročný v oddiele AC Jánošík Trnava. Iba po trojmesačnom tréningu zdolal majstra Slovenska Velického v druhom kole. V r. 1938 sa v pérovej váhe stal prvým Slovákom v histórii, ktorý bol majstrom celej vtedajšej ČSR. Titul majstra Slovenska získal celkovo trikrát (1937, 1940, 1945). Držiteľ Zlatého odznaku Slovenskej asociácie boxerov - amatérov za zásluhy o rozvoj boxu na Slovensku.

161

Puchardt, Vojtech

5. 7. 1887 Trnava - 22. 9. 1952 Šúrovce, poch. Sered'

135. výročie narodenia

kňaz

Za kňaza bol vysvätený r. 1910 v Ostrihome (Maďarsko). Do Serede prišiel ako novokňaz za kaplána, v r. 1914 bol vymenovaný za správcu fary v Seredi a čoskoro za farára a neskôr dekana. V Seredi pôsobil až do r. 1941, keď odišiel za farára do Šúroviec. V Seredi bol zakladajúcim členom a súčasne predsedom Slovenskej národnej rady v decembri 1918, neskôr členom obecného

zastupiteľstva, v r. 1938 - 1941 vládny komisár obce. Patril medzi organizátorov mnohých kultúrnych a spoločenských udalostí v Seredi.

162

Vaculík, Karol PhDr., CSc.

11. 1. 1921 Trnava - 5. 7. 1992 Kružberk, Česko

30. výročie úmrtia

výtvarný teoretik, publicista

Študoval na trnavskom gymnáziu, potom študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, na akadémii vo Viedni (Rakúsko), v r. 1945 - 1947 na Karlovej univerzite v Prahe (Česko). Od r. 1951 pracoval v SNG v Bratislave. Významne sa podieľal na jej budovaní, bol jej dlhoročným riaditeľom. Vydal monografie z oblasti výtvarného umenia.

163

6. 7.

Kurill, Eugen doc., MUDr., CSc.

6. 7. 1927 Trnava – 15. 1. 2013 Bratislava, poch. Trnava

95. výročie narodenia

lekár

Zastával funkciu prednostu 1. Stomatologickej kliniky Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Je považovaný za zakladateľa odboru špeciálna stomatochirurgia, bol vedúcim predstaviteľom maxilofaciálnych chirurgov pre východnú Európu. Podal 12 realizovaných a odmenených zlepšovacích návrhov operačných pomôcok a nástrojov. Zaviedol šesť vlastných operačných a terapeutických postupov, ktoré sa v medicínskej praxi označujú jeho priezviskom. Autor mnohých odborných publikácií. Za r. 2014 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnavy in memoriam za vynikajúce výsledky v oblasti stomatochirurgie.

164

7. 7.

Frešo, Tibor

20. 11. 1918 Spišský Štiavnik - 7. 7. 1987 Piešťany

35. výročie úmrtia

hudobný skladateľ, dirigent

Od r. 1953 dirigent a šéfdirigent opery SND. Naštudoval operné a baletné diela svetového a slovenského repertoáru. Autor komorných a vokálnych skladieb, symfonických diel a scénickej hudby. Pre deti napísal operu Martin a Slnko a balet Narodil sa chrobáčik. V r. 1985 dostal titul národný umelec. Dňa 8. januára 2009 mu prezident SR udelil štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. triedy in memoriam za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj SR v oblasti hudobného a hudobno-dramatického umenia.

165

8. 7.

Radlinský, Andrej

8. 7. 1817 Dolný Kubín - 26. 4. 1879 Kúty

205. výročie narodenia

jazykovedec, náboženský spisovateľ

V r. 1834 - 1836 študoval filozofiu v Oláhovom seminári v Trnave, teológiu na univerzite vo Viedni (Rakúsko) a v Pešti (Maďarsko). Pôsobil na viacerých miestach, v r. 1849 - 1861 bol redaktorom Zemského zákonníka v Budíne (Maďarsko) a od r. 1861 bol farárom v Kútoch. Patril k najzaslúžitejším osobnostiam slovenského kultúrneho života 19. storočia, propagátorom česko-slovenskej vzájomnosti, slavianofilom. Ako jazykovedec výrazne ovplyvnil vývoj a kodifikáciu spisovnej slovenčiny. Mal veľké zásluhy na založení Spolku sv. Vojtecha a bol jeho doživotným čestným podpredsedom.

166

10. 7.

Záhradník, Slavomír

10. 7. 1937 Nižná Boca – 5. 12. 1991

85. výročie narodenia

herec, scenárista

Absolvoval štúdium herectva na VŠMU v Bratislave. Pôsobil na bratislavských divadelných scénach a dva roky pôsobil aj v trnavskom divadle. Podľa špecificky zafarbeného hlasu ho poznali viaceré generácie divákov. Režiséri ho obsadzovali do postáv vojakov, policajtov, inžinierov. Stvárnil viaceré úlohy vo filmoch, napr. Štyridsaťštyri (1957), Smrť prichádza v daždi (1965), Pacho, hybský zbojník (1975), Fontána pre Zuzanu (1985) ap.

167

11. 7.

Minárik, Jozef Mons.

11. 7. 1872 Klčovany - 29. 3. 1959

150. výročie narodenia

kňaz

Teologické štúdiá absolvoval v Trnave a v Ostrihome, kde bol 26. júna 1898 vysvätený za kňaza. Bol kaplánom a ekonomickým správcom fary v Chtelnici, Dechticiach, Smoleniciach, Horných Orešanoch, zástupcom dekana, dekanom smolenického obvodu, pápežským protonotárom. V r. 1928 - 1935 vicerektor seminára v Trnave, kanonik družnej kapituly trnavskej, inšpektor diecézneho školstva, predseda disciplinárnej rady rím.- kat. učiteľov, generálny vikár. Tri desaťročia viedol úverné a potravné družstvá v Chtelnici, Smoleniciach a Horných Orešanoch. Kňazom bol 61 rokov.

168

14. 7.

Kotlán, Alexander prof., MVDr.

14. 7. 1887 Smolenice - 22. 12. 1967 Budapešť, Maďarsko

135. výročie narodenia

akademik, parazitológ

Študoval na gymnáziu v Trnave. Bol profesorom parazitológie na Univerzite veterinárnych vied v Budapešti (Maďarsko). Autor mnohých publikácií a učebníc.

169

16. 7.

Špitz, Ernest

16. 7. 1927 Trnava - 12. 11. 1960 Praha, Česko

95. výročie narodenia

akademický maliar

V r. 1948 - 1949 študoval v Prahe (Česko) u prof. Želibského, v r. 1949 - 1953 v Bratislave u prof. Mudrocha. V r. 1958 inicioval vznik Galérie mladých Cypriána Majerníka v Bratislave. V začiatkoch tvorby nadviazal na európske umenie, najmä na rané diela P. Picassa a P. Cézanna. Pritáhoval ho aj problém anatomického kubizmu (Matka, 1957). Jeho vrcholným dielom je obraz Rozzúrený Jób (1959 - 1960), ktorý sa rodil počas jeho nevyliciteľnej choroby.

170

17. 7.

Orlická, Anna Evangelista

17. 7. 1922 Igram – 24. 8. 2015 Trnava

100. výročie narodenia

rehoľníčka

Po vychodení meštianskej školy uršulínok v Cíferi absolvovala kurz uršulínok v Trnave. Po maturite v učiteľskom ústave uršulínok v r. 1941 odišla do noviciátu do Batizoviec. Neskôr v Trnave, učila na meštianskej škole a v štátnej škole. V r. 1946 pôsobila v Suchej nad Parnou, kde mali uršulínky filiálku. V r. 1950 dostala dekrét o prepustení z učiteľskej služby. Po r. 1950 prešla mnohými miestami v ČSR, kde vykonávala rôzne práce. Predstavenou sa stala v r. 1966, v r. 1969 bola vymenovaná za provinciálnu predstavenú. Túto povinnosť si plnila do r. 1978. Pôsobila ako vychovávateľka, neskôr ako predstavená a vedúca charitného domu v Kostolnej, od r. 1989 pôsobila v Drietome, medzitým bola v Ríme (Taliansko). Od r. 1998 pôsobila v dome uršulínok v Suchej nad Parnou. V r. 2010 jej bolo udelené Čestné občianstvo TTSK za celoživotnú a obetavú prácu.

171

Válek, Miroslav

17. 7. 1927 Trnava - 27. 1. 1991 Bratislava

95. výročie narodenia

básnik, prekladateľ

Významný reprezentant modernej slovenskej poézie a autor literatúry pre deti a mládež. Študoval na gymnáziu a obchodnej akadémii v Trnave, potom na Vysokej škole obchodnej v Bratislave. V r. 1949 - 1963 pracoval ako redaktor vo viacerých časopisoch a napokon sa stal šéfredaktorom časopisu Mladá tvorba. V r. 1966 - 1967 viedol časopis Romboid a zároveň bol tajomníkom Zväzu slovenských spisovateľov, neskôr bol jeho predsedom (1967 - 1968). Aktívne sa angažoval v politike. V r. 1969 - 1988 pôsobil ako minister kultúry SSR. Z politiky odišiel dobrovoľ-

ne ešte pred novembrom 1989. V r. 1975 zaslúžilý umelec, v r. 1977 národný umelec. Vydal niekoľko básnických zbierok, prekladal modernú francúzsku, českú, poľskú a ruskú poéziu. V r. 1997 mu bola odhalená pamätná tabuľa vo vstupe bývalej obchodnej školy na Študentskej ulici v Trnave.

V r. 2008 mu Zastupiteľstvo TTSK udelilo ocenenie Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

172

19. 7.

Kubán, Viliam

19. 7. 1927 Březany, Česko – 9. 11. 2006 Piešťany

95. výročie narodenia

ornitológ, poriečny strážny, publicista

Ako poriečny strážny svoj život zasvätil výskumu a ochrane vtáctva Sĺňavy. Od r. 1959 sa systematicky začal venovať ornitológii. Je autorom a spoluautorom vyše 70 príspevkov a štúdií o avifaune okolia Piešťan. V r. 2003 získal za svoju prácu Cenu primátora mesta Piešťany.

173

22. 7.

Heriban, Jozef

22. 7. 1922 Trnava - 11. 9. 2007 Praha, Česko

100. výročie narodenia

operný spevák

Svoju spevácku kariéru ako barytonista začal v zbore SND v Bratislave. Po 2. sv. vojne odišiel do Prahy. Začal v Divadle 5. května, ktoré sa neskôr zlúčilo s Národným divadlom. Tu pôsobil do r. 1990. Naštudoval množstvo operných postáv, kde naplno využil svoj spevácky talent.

174

Kamenický, Štefan

22. 7. 1932 Pác - 28. 1. 2009 Bratislava

90. výročie narodenia

režisér

Významný slovenský režisér sociálnych dokumentárnych filmov. Vyštudoval žurnalistiku, dlhé roky pôsobil v Spravodajskom filme. Významným dielom je film *Zakliata dolina* (1966), ktorý pojednáva o ťažkej situácii na východnom Slovensku. Poukazuje na alkoholizmus, biedu a zaostalosť. Film získal Striebornú plaketu sv. Marka na filmovom festivale v Benátkach (Taliansko) v r. 1967. V r. 1968 natočil film *Zaslúbená zem*, kde rieši tému vzťahu Čechov a Slovákov. V čase normalizácie boli tieto obidva filmy zakázané. V 70. a 80. rokoch 20. storočia nakrúcal inštruktážne filmy a fejtóny.

175

25. 7.

Bleščák, (Gusto) August

4. 3. 1935 Špačince - 25. 7. 2012 Trnava

10. výročie úmrtia

hudobník

Prvý slovenský dobrista a kapelník skupiny Carawell Western, spoluzakladateľ trnavského Dobrofestu a v r. 1995 - 1996 jeho riaditeľ.

176

Kostiha, Ján

23. 10. 1916 Sobúľky, Česko – 25. 7. 1977 Trnava

45. výročie úmrtie

stredoškolský pedagóg, publicista

Študoval slavistiku na viacerých slovanských univerzitách v Európe. Po ukončení štúdií pôsobil na Gymnáziu Jána Hollého a tiež na Strednej poľnohospodárskej škole v Trnave. Bol literárne činný a národne orientovaný. V r. 1968 sa stal prvým podpredsedom Miestneho odboru Matice slovenskej. Prispieval do viacerých časopisov.

177

26. 7.**Mikuš, Elemír Jozef ThLic.**

26. 7. 1927 Oreské - 6. 8. 2013 Oreské

95. výročie narodenia

kňaz

Po maturite v r. 1948 odišiel do trnavského seminára a odtiaľ do Galanty-Hodov, kde sa venoval duchovnej a pedagogickej práci s mládežou a sám sa pripravoval na teologické štúdiá. Po komunistickom prevrate pôsobil 50 rokov v exile, 30 rokov v americkom Detrote a jeho predmestí. Po návrate na Slovensko sa usadil v rodnej dedine Oreské, kde sa finančne podieľal na rekonštrukcii kostola. V r. 2012 získal Čestné občianstvo TTSK za celoživotný prínos k rozvoju duchovného života a upevňovanie morálnych hodnôt. Bol ocenený Pamätnou medailou TTSK Cyril a Metod 1150. výročie príchodu vierozvestcov 2013 in memoriam.

178

27. 7.**Hlaváček, Stanislav**

27. 7. 1942 Trnava – 22. 9. 2006 Bratislava

80. výročie narodenia

novinár

Dlhoročný redaktor denníka Šport, v ktorom pôsobil 37 rokov. Zúčastnil sa na štyroch svetových a troch európskych šampionátoch vo futbale. Bol pri víťazstve Československa na ME 1976 v Belehrade (Srbsko). Uznávaný futbalový odborník.

179

28. 7.**Masník, Tobiáš**

28. 10. 1640 Zemianske Kostolány - 28. 7. 1967 Uhrovec

55. výročie úmrtia

kňaz, učiteľ, spisovateľ

Študoval na evanjelickom kolégiu v Prešove a na univerzite vo Wittenbergu a Jene (Nemecko). V r. 1668 - 1669 pôsobil ako evanjelický rektor v Senici. V období protihabsburského povstania bol väznený v Leopoldove a odsúdený na španielske galeje v Neapole (Taliansko), no cestou ušiel spolu s Jánom Simonidesom. Je jedným z predstaviteľov barokového slavizmu na Slovensku. Pre slovenskú kultúru majú najväčší význam jeho spisy Vyvolená Boží vinice obnovená o dejinách reformácie, v ktorej podáva obraz vývoja reformácie a protireformácie a Zpráva písma slovenského o propagácii slovenského jazyka. Písal i cestopisné a memoárové diela vo forme denníkov, básne, jazykovedné a náboženské texty. Pri písaní používal nemecký a latinský jazyk, no i slovakizovanú češtinu.

180

31. 7.**Goga, Ľudovít**

31. 7. 1912 Hlohovec - 2. 12. 2000 Bratislava

110. výročie narodenia

akademický sochár

Po ukončení výrobnej rezbárskej praxe absolvoval štúdium na AVU v Prahe (Česko) u prof. K. Pokorného a J. Laudu. V r. 1950 - 1954 pôsobil ako pedagóg na sochárskej prípravke VŠVU v Bratislave, od r. 1954 ako učiteľ na ZUŠ. Vo svojej tvorbe sa zameril na reliéfnu žánrovú a komornú portrétnu plastiku. Vytvoril viacero pamätníkov: pomník Osloboditeľa (Hlohovec 1956), Materstvo (Trenčín 1956), Beethovenov pomník (Hlohovec 1968), Partizán (Skýcov 1954) ai. Venoval sa aj sochársko-reštaurátorským prácam. Samostatne vystavoval v Bratislave v r. 1960.

181

Poláček, Štefan

18. 12. 1910 Bučany - 31. 7. 1977

45. výročie úmrtia

horolezec, športový funkcionár

Pracoval ako športový funkcionár, cvičiteľ, organizátor, popularizátor horolezectva. Horolezeckú techniku začal uplatňovať na malokarpatských cvičných skalách. Patril k zakladateľom tradície povestných jesenných horolezeckých zrazov pod Havranicou, ktoré patrili k popredným horolezecko-spoločenským podujatiam. Výrazný pilier na Havranici nad Smolenickým hradom dodnes nesie meno prvovýstupu: Poláčkov pilier. Vykonal veľa horolezeckých výstupov vo Vysokých Tatrách.

182

AUGUST**1. 8.****Miklovič, Ernest**

12. 10. 1907 Trnava - 1. 8. 1977 Trnava, poch. Dobrá Voda

45. výročie úmrtia

spisovateľ, pedagóg

Spisovateľ pre deti a mládež, autor učebníc a pedagóg. Po absolvovaní Učiteľského ústavu v Modre študoval na FiF UK v Bratislave. Učil v Chtelnici, odborný učiteľ v Seredi. Riaditeľ dievčenskej meštianskej školy v Trnave. Zúčastnil sa ako dôstojník SNP. Učiteľ na Pedagogickom inštitúte v Trnave. V r. 1968 zaslúžilý učiteľ. Autor učebníc a diel: Malý počtár, Moja vlasť, Pedagogická prax, Teória vecného učenia.

183

2. 8.**Niapel, Gustáv Augustín MUDr., CSc.**

25. 8. 1920 Hlboké - 2. 8. 1987 Piešťany

35. výročie úmrtia

lekár, publicista

Maturoval na trnavskom gymnáziu v r. 1939, potom študoval na LF Slovenskej univerzity v Bratislave. Promoval v r. 1945. Pôsobil v Liečebnom ústave národnej poisťovne v Trenčianskych Tepliciach, vo Výskumnom ústave reumatologických chorôb v Piešťanoch, kde pôsobil v r. 1953 - 1967. Neskôr primár v liečebnom dome Slovan a Thermia Palace v Piešťanoch.

184

3. 8.**Novotný, Ján**

3. 8. 1862 Komjatice - 9. 9. 1938 Trnava, poch. Tesáre

160. výročie narodenia

kňaz

Študoval na gymnáziu v Bratislave a Ostrihome (Maďarsko), teológiu vyštudoval vo Viedni (Rakúsko). Na kňaza bol vysvätený 7. augusta 1885. Kaplánoval v Opatovciach a v Nemčiňanoch. V r. 1893 prešiel za administrátora do Sebechlieb, kde sa v nasledujúcom roku stal farárom. Ako farár pôsobil v Bzovíku (1900 - 1908), v Tesároch (1908 - 1931). Bol zakladateľom tesárskych pútí k Božskému Srdcu. Už v r. 1908 sa stal dekanom svätobeňadického dištriktu. V r. 1919 ho menovali za okresného dekana a neskôr za cirkevného inšpektora nad štátnym reálnym gymnáziom v Zlatých Moravciach. V r. 1931 bol menovaný za trnavského sídelného kanonika.

185

4. 8.**Novák, Jozef**

19. 1. 1879 Skalica - 4. 8. 1917 Čajkov

105. výročie úmrtia

kňaz, národný buditeľ, kultúrny pracovník

Za kňaza bol vysvätený 6. februára 1904 v Ostrihome (Maďarsko). Ako kaplán pôsobil v Érsekúdvarte (Maďarsko), Skalici, Podolí a v Trstíne. Aj tu pokračoval národnobuditeľskej práci. Nacvičoval divadelné hry, venoval sa mládeži, rozširoval slovenskú tlač. Neskôr sa stal farárom v Šamoríne. V r. 1912 ho preložili na faru do obce Čajkov. Nadalej neprestával bojovať proti maďarizačným snahám v školstve, cirkvi a vo verejnom živote.

186

5. 8.

Egri, Viktor

26. 12. 1898 Trnava - 5. 8. 1982 Bratislava

40. výročie úmrtia

spisovateľ

Najplodnejší maďarský autor v Československu. Pohotovo reagoval na spoločenskú objednávku. Jeho hry sú umeleckou kronikou povojnových rokov.

187

Turčány, Ján Ing., CSc.

5. 8. 1917 Suchá nad Parnou - 16. 4. 1998 Piešťany

105. výročie narodenia

vedecký pracovník

Študoval na VŠP v Prahe (Česko). V r. 1951 - 1952 pôsobil na Povereníctve pôdohospodárstva v Bratislave, od r. 1953 vedecký pracovník Výskumného ústavu rastlinnej výroby v Piešťanoch. V r. 1958 získal kandidatúru. Autor 34 vedeckých prác a 104 odborných článkov. Člen viacerých vedeckých rád pri vysokých školách a výskumných ústavoch.

188

6. 8.

Skákala, Emil Ing.

6. 8. 1922 Leopoldov - 27. 7. 1990 Bratislava

100. výročie narodenia

krasokorčuliar, rozhodca

Študoval na učiteľskej a obchodnej akadémii v Bratislave. Aktívne sa venoval krasokorčuľovaniu. Jeho partnerkou bola Hilda Múdra. Zúčastnil sa niekoľkých majstrovstiev Slovenska a ČSSR, získal titul Majster Slovenska a Moravy, Akademických majstrovstiev sveta v Špindlerovom Mlyne (Česko) a v Davose (Švajčiarsko). Získal kvalifikáciu trénera a rozhodcu prvej triedy. Bol predsedom krasokorčuľarskeho oddielu Slovan Bratislava, Československého krasokorčuľarskeho zväzu v Prahe (Česko), medzinárodným rozhodcom v tancoch na ľade. Vyštudoval VŠE v Bratislave v r. 1950, v r. 1952 sa stal riaditeľom podniku ZARES. Bol zakladateľom medzinárodnej kvetinovej výstavy Flóra Bratislava. Inicioval vznik mnohých krasokorčuľarských súťaží, napr. Veľká cena SNP, Veľká cena Bratislavy. Držiteľ Zlatého odznaku ISU, Radu práce. Čestný občan mesta Leopoldov in memoriam.

189

7. 8.

Jakubčík, Ľubomír

16. 6. 1926 Nevojice - 7. 8. 2017

5. výročie úmrtia

sochár, keramikár

Je autorom mnohých plastík, záhradných figurálnych objektov i žardiniér. Známa je jeho socha matky s dieťaťom v Piešťanoch. Tvoril z jedinečného materiálu z kameniny, majstrovsky pracoval s hrnčiarskym kruhom a experimentoval s farebnými glazúrami. Člen Zväzu slovenských výtvarných umelcov. Pôsobil v Ústredí ľudovej umeleckej výroby v Bratislave, neskôr sa stal samostatným výtvarníkom v Žiline. Od roku 1968 žil v Piešťanoch. Vystavoval v zahraničí.

190

Schiffer, William Dr.h.c.

26. 8. 1920 Zvončín - 7. 8. 2007 Trnava

15. výročie úmrtia

sochár, medailér, výtvarník

Detstvo a mladosť prežil v Trnave. Krátko po oslobodení odišiel študovať na École des Beaux v Paríži (Francúzsko), kde zostal žiť. Medzi jeho významné životné obdobia patrí študijný pobyt u významného sochára Ivana Meštoviča. V polovici 50. rokov 20. storočia vytvoril kolekciu drobných komorných vitrážových plastík, v ktorých spojil kov a farebné sklo. Realizoval niekoľko monumentálnych diel, napr. vitrážová plastika sv. Benedikta pre školu v Clevelande (USA), bronzové súsošie sv. Cyrila a Metoda v Ríme (Taliansko), pamätný reliéf M. R. Štefánika v Paríži. Tvorca návrhov na medaily a plakety. Spolupracoval s Francúzskou mincovňou a mincovňou v Kremnici. Je autorom vyše 1000 plakiet a medailí. Časť svojej tvorby venoval Slovenskej republike. Správcom umeleckých diel sa stalo Západoslovenské múzeum v Trnave. V r. 2001 sa s manželkou presťahoval do Trnavy. Čestný občan mesta Trnava, v r. 2003 mu bol udelený čestný doktorát UCM v Trnave. Dňa 31. augusta 2007 mu bolo in memoriam udelené ocenenie Radu Ľudovíta Štúra III. triedy za prínos v oblasti prezentácie slovenskej kultúry v zahraničí. V r. 2007 mu Zastupiteľstvo TTSK udelilo Čestné občianstvo TTSK in memoriam. Držiteľ Pamätnej medaily TTSK Cyril a Metod 1150. výročie príchodu vierozvestcov 2013 in memoriam.

191

Žvach, Ľudovít

7. 8. 1907 - 20. 10. 1980 Trnava

115. výročie narodenia

pedagóg, redaktor

Pedagóg, účastník protifašistického odboja. Spoluzakladateľ a redaktor časopisu Trnavské noviny, autor knihy Protifašistický odboj v okrese Trnava (spoluautor Ľudovít Packa).

192

8. 8.

Kružliak, Tibor MUDr.

8. 8. 1952 Bratislava - 19. 10. 2010 Trnava

70. výročie narodenia

lekár

Po skončení štúdia medicíny začal pracovať v trnavskej nemocnici. Od r. 2007 bol primárom chirurgickej kliniky, aktívnym členom viacerých medzinárodných spoločností. Trnavskej chirurgii i celej nemocnici dodával vysokú úroveň. Bol popredným európskym odborníkom v diagnostike a liečbe ochorení konečníka, zaviedol nové vyšetrovacie metódy. Organizoval medzinárodné chirurgické stretnutia. Bol aj pedagógom na FZSP TU. V r. 2008 dostal Cenu TTSK v oblasti chirurgie za celoživotné dielo. V r. 2010 získal Čestné občianstvo mesta Trnavy in memoriam.

193

10. 8.**Bíró, Márton Padányi**

tiež Padányi Bíró, Márton

15. 4. 1696 Padáň - 10. 8. 1762 Veszprém, Maďarsko

260. výročie úmrtia

biskup, náboženský spisovateľ

Pochádzal zo šľachtickej rodiny zo Žitného ostrova. Študoval v Bratislave a v Nitre. Filozofiu a teológiu študoval na Trnavskej univerzite. V r. 1722 ho vysvätili za kňaza. Ako farár pôsobil v Bicske, neskôr vo Veszpréme. Stal sa hlavným prepoštom vo Felsőőr (Maďarsko). Tu rozvinul svoju protireformačnú činnosť. V r. 1733 hlavný dekan v Székesfehérváru (Maďarsko), po siedmich rokoch veľký prepoš. V r. 1745 ho Mária Terézia vymenovala za biskupa vo Veszpréme. Počas svojho pôsobenia dal postaviť 88 nových kostolov, 109 dal zrenovovať, vyhnal protestantov a zorganizoval 48 nových farností. Pochovaný je v bazilike vo Veszpréme.

194

17. 8.**Koller, Július**

28. 5. 1939 Piešťany – 17. 8. 2007 Bratislava

15. výročie úmrtia

akademický maliar

V r. 1965 absolvoval štúdium na VŠVU v Bratislave. Patril ku generácii výtvarníkov, ktorí svojím pôsobením v 60. rokoch 20. storočia prelomili dlhoročnú kultúrnu izoláciu. Bol kmeňovou postavou slovenského konceptuálneho umenia a stal sa jedným z mála slovenských umelcov, ktorých kvality oceňuje aj západný umelecký svet. Vystavoval doma aj v zahraničí. Benátske Bienále predstavilo jeho tvorbu v rámci výberu Sny a konflikty. Jeho diela sú v zbierkach SNG, parížskeho Centre G. Pompidou, viedenskej Generali Foundation či londýnskej Tate Gallery.

195

Rosina, Jozef doc., PhDr., CSc.

15. 7. 1926 Grabštejn, Česko – 17. 8. 2002 Trnava

20. výročie úmrtia

psychológ, vysokoškolský pedagóg

Gymnázium absolvoval v Trenčíne. Na UK v Bratislave získal doktorát filozofie. Počas štúdií sa

začal venovať psychológii. Pôsobil ako psychológ vo Vítkovických železiarňach v Ostrave (Česko), v r. 1953 - 1960 ako profesor pedagogiky a psychológie na Strednej pedagogickej škole v Trnave. V Trnave učil do r. 1964 na Pedagogickom inštitúte a potom prešiel na Pedagogickú fakultu UK. Tu vznikla aj katedra psychológie, kde pracoval až do r. 1986. Venoval sa aj publikačnej a vedeckej činnosti. Bol autorom a spoluautorom viacerých stredoškolských učebníc a vysokoškolských skrípt. V r. 1986 - 1991 pôsobil na UK v Bratislave. Bol súdnym znalcom v oblasti psychológie. V r. 1991 - 1998 prednášal forenznú psychológiu na Trnavskej univerzite.

196

Schumera, Ernest Emanuel
tiež **Šumera, Ernest Emanuel**

14. 1. 1883 Spišské Podhradie - 17. 8. 1962 Trnava

60. výročie úmrtia

hudobný skladateľ, organista

Už ako šesťročný hral na organe a ako desaťročný koncertoval na husliach. Po nešťastnej náhode oslepol a ponúkol svoje služby františkánskemu rádu v Trnave, kde pôsobil až do smrti. Svoj všestranný hudobný talent uplatnil v kompozícii, interpretácii hudobných diel či pri stavbe organov. Do chrámu sv. Jakuba v Trnave (františkánsky kostol) na jeho nedelňé koncerty chodili profesori z Budapešti (Maďarsko) i z Viedne (Rakúsko). V rámci umeleckej tvorby bol aj ekumenickým poslom. Je autorom zvonkohry, ktorú počut' z veže Evanjelického kostola v Trnave. Na kostole sv. Jakuba má pamätnú tabuľu a mesto Trnava mu udelilo Cenu za rozvoj hudobnej kultúry in memoriam.

197

23. 8.**Pavlík, Michal Mons.**pseud. **Michal Všeslav**

23. 8. 1892 Zavar - 27. 5. 1980 Zavar

130. výročie narodenia

kňaz

Teológiu študoval v Budapešti (Maďarsko). V r. 1916 - 1929 bol kaplánom a farárom v Radošovciach, Šaštíne a Zbehoch, v r. 1929 - 1932 v Ludaniciach, v r. 1932 - 1977 dekan-farár v Zavare, v r. 1941 monsignor. Počas pôsobenia v Zavare sa stal dekanom, apoštolským administrátorom, pápežským komorníkom. Pracoval vo funkcii cirkevného sudcu. Venoval sa aj liečiteľstvu. Spolupracoval so SSV, bol aktívny v publikačnej činnosti. Viaceré publikácie boli preložené do nemčiny a maďarčiny.

198

24. 8.**Beleci, Peter PhDr.**tiež **Bellecius, Peter**

24. 8. 1602 Bratislava - 10. 5. 1649 Bratislava

420. výročie narodenia

kňaz, jezuita, filozof, teológ

Maturoval na gymnáziu v Bratislave, vysokoškolské štúdiá absolvoval v Klagenfurte a Štajerskom Hradci (Rakúsko). Pôsobil na viacerých miestach v Uhorsku, najvýznamnejšie bolo jeho pôsobenie na univerzite v Trnave, kde bol v r. 1641 – 1644 tretím rektorom tejto univerzity.

199

26. 8.

Martinec, Alojz ThDr.

26. 8. 1917 Čierne Kľačany - 2. 3. 1996 Bratislava, poch. Čierne Kľačany

105. výročie narodenia

kňaz, vysokoškolský pedagóg

Gymnázium absolvoval v Zlatých Moravciach, teológiu v Bratislave. Ako kaplán pôsobil v Dolnej Krupej a v Novom Meste nad Váhom. V Trnave pôsobil ako profesor náboženstva na biskupskom gymnáziu. Neskôr bol správcom farnosti v Dolnej Krupej. Na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave zastával funkciu prodekana. Od r. 1965 bol profesorom Starého zákona, biblických vied, neskôr aj archeológie a biblických jazykov. Prekladal z hebrejčiny a arabčiny. Dlhé roky redigoval Katolícke noviny a v r. 1978 - 1984 bol ich šéfredaktorom.

200

27. 8.

Fojtík, Karol Ing.

27. 8. 1922 Valašské Klobouky, Česko - 15. 8. 1988 Bratislava

100. výročie narodenia

šľachtiteľ

V r. 1935 – 1938 navštevoval meštiansku školu v Broumove a vo Valašských Kloboukoch (Česko). Potom študoval na Vyššej hospodárskej škole v Martine, v r. 1945 – 1948 poľnohospodárstvo na SVŠT v Bratislave a na Vysokéj škole zemiedelskej v Brne (Česko). Neskôr absolvoval postgraduálne štúdium na VŠP v Nitre. Najskôr pracoval na šľachtiteľskej stanici Nový Dvor v Sládkovičove. Od r. 1949 pracoval vo Výskumnom ústave kukurice v Trnave na pracovisku v Topolníkoch. Zaslúžil sa o rozvoj šľachtenia hybridnej kukurice na Slovensku, výrobu hybridného osiva a zavádzanie hybridov do praxe. Jeho pričinením sa začala budovať nová šľachtiteľská stanica v Topolníkoch. Je autorom a spoluautorom odborných publikácií o kukurici, odborných článkov v časopisoch Pôda a úroda, Slovosivo a Záhradníctvo. V r. 1960 získal vyznamenanie Za zásluhy o výstavbu.

201

31. 8.

Macák, Anton SBD

25. 10. 1907 Vištuk – 31. 8. 1972 Revúca

50. výročie úmrtia

pedagóg, historik, zberateľ folklóru

Člen saleziánskej rehole. Teológiu študoval v Ríme (Taliansko). Pôsobil v saleziánskom ústave v Trnave, potom v Galante. Neskôr pôsobil ako duchovný v Šaštíne, Galante-Hodoch, Gáni, Lu-

čenci, v r. 1952 – 1972 administrátor fary v Muráni. Spracoval chrámový spevník, slovenskú pohrebnú liturgiu, venoval sa regionálnej histórii, zberateľ ľudových piesní, porekadiel.

202

SEPTEMBER

3. 9.

Čepan, Oskár PhDr., DrSc.

pseud. oč, o. č.

27. 2. 1925 Cífer - 3. 9. 1992 Bratislava

30. výročie úmrtia

literárny teoretik, historik, vedec, kritik, výtvarník, vydavateľ, archeológ, paleontológ, pedagóg, scénograf

Po absolvovaní gymnázia v Trnave, študoval na FiF UK v Bratislave. Popredný literárny historik, teoretik, kritik umenia. Jeho kritické práce patria medzi vrcholy domácej povojnovej vedy a sú uznávané aj v zahraničí. Venoval sa oblasti slovenského romantizmu, realizmu a medzivojnovej literatúre. Veľkú pozornosť venoval výtvarnému umeniu. V období 60. rokov 20. storočia sa stal zástancom významného bratislavského výtvarného hnutia Konfrontácie. Medzi jeho najčastejšie techniky patrili koláže, kresba, geometrická abstrakcia, maľba, reliéf, olej na plátne. V súčasnosti sa jeho meno v oblasti výtvarnej kultúry spája s každoročným odovzdávaním prestížnej Ceny Oskára Čepana, ktorú udeľuje Nadácia Centrum súčasného výtvarného umenia mladým nadaným výtvarníkom vo veku do 35 rokov. V r. 2006 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam za literárnovednú a umeleckú tvorbu.

203

5. 9.

Krippel, Móric Ing.

5. 9. 1867 Kátlovce - 23. 11. 1945 Šoproň, Maďarsko

155. výročie narodenia

lesný inžinier

V r. 1887 - 1890 študoval lesníctvo na Baníckej a lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici. Od r. 1880 pomocný lesník v Banskej Bystrici, od r. 1893 na lesnej správe Gheorghieni, v r. 1904 hlavný lesník, v r. 1907 lesmajster, od r. 1908 vedúci Katedry lesnej ťažby a lesného priemyslu Vysokej školy baníckej a lesníckej v Banskej Štiavnici, v r. 1919 - 1938 v Šoproni, prednášal lesnú ťažbu, lesný priemysel, lúkarstvo, pasienkarstvo, poľovníctvo a náuku o zbraniach.

204

7. 9.

Marek, Jozef prof., MVDr.

18. 3. 1868 Horná Streda nad Váhom - 7. 9. 1952 Budapešť, Maďarsko

70. výročie úmrtia

veterinár

Absolvoval trnavské gymnázium v r. 1888. Bol univerzitným profesorom a vedúcim Katedry vnútorných chorôb hospodárskych zvierat v Budapešti, členom Maďarskej akadémie vied, čestným doktorom šiestich európskych vysokých škôl a univerzít, nositeľom Uhorského záslužného kríža II. stupňa, Čestného kríža radu Františka Jozefa (1916), Občianskeho záslužného vojnového kríža a Záslužného kríža (1936). Jeho kniha *Spezielle Pathologie und Therapie der Haustiere*, kto-

rú napísal v spolupráci s ďalším Slovákom F. Hutyrom, vyšla v prekladoch v Taliansku, Rusku, USA, Anglicku, Španielsku, Turecku, Srbsku, Poľsku, Číne, vo Fínsku a na Slovensku. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

205

9. 9.

Pantůček, Miloslav

9. 9. 1897 Veselá, Česko - 3. 10. 1965

125. výročie narodenia

stredoškolský pedagóg

Od r. 1925 učil slovenčinu na gymnáziu v Trnave. S príchodom Slovenského štátu odišiel do Protektorátu Čechy a Morava, počas ktorého bol uväznený a pozbavený miesta stredoškolského profesora. Až po 2. sv. vojne mohol zase učiť, poslednýkrát na gymnáziu v Hradci Králové (Česko).

206

Siváček, Vladimír PhDr., PaedDr., CSc.

9. 9. 1942 Trnava - 31. 8. 2005 Veľký Krtíš

80. výročie narodenia

kultúrny pracovník, publicista, bábkar

V r. 1976 - 1990 bol prvým riaditeľom Galérie Jána Koniarka v Trnave. Od r. 1991 riaditeľ Múzea bábkarských kultúr a hračiek Modrý Kameň. Spracoval významné časti histórie bábkarstva na Slovensku, založil zbierku divadelných bábok. Venoval sa dejinám výtvarného umenia trnavského regiónu, napísal prácu Výtvarní umelci trnavského okresu (1980), Dejiny Trnavy - časť Výtvarné umenie 20. storočia v Trnave (1983), Pútnik životom: P. Teodor Jozef Tekel františkán - akad. maliar (2001), Medailér W. Schiffer (1990) a iné.

207

10. 9.

Blažek, Mikuláš RNDr., DrSc.

21. 11. 1932 Trnava - 10. 9. 2012 Bratislava

10. výročie úmrtia

fyzik

Maturoval na trnavskom gymnáziu. Študoval na PriF UK v Bratislave. Vedeckú hodnosť doktora vied získal v r. 1978. Pracoval na PriF UK v Bratislave a vo Fyzikálnom ústave SAV v Bratislave, kde bol riaditeľom. Neskôr bol prorektorom Trnavskej univerzity. Absolvoval stáže vo svetovo známych inštitúciách a univerzitách, kde i prednášal, napr. Lymanove laboratórium Harvardovej univerzity v Bostone (USA), v Ústave Enrica Fermiho v Chicagu (USA), v Niels Bohr Institute v Kodani (Dánsko) a na ďalších svetových univerzitách. Člen Medzinárodnej komisie pre častice a polia pôsobiacej v rámci Medzinárodnej únie pre čistú a aplikovanú fyziku. Známe sú jeho práce, v ktorých rieši rôzne problémy fyziky vysokých energií. Základnú rovnicu, ktorá rieši obrátenú úlohu kvantovej teórie rozptylu pomocou fyzikálnych vstupných údajov možno nájsť v odbornej literatúre pod názvom Marchenko-Blažekova rovnica.

208

Ľudovít I. z Anjounazývaný **Ľudovít Veľký**

5. 3. 1326 Vyšehrad (Maďarsko) – 10. 9. 1382 Trnava, poch. Stoličný Belehrad

(Székesfehérvár) (Maďarsko)

640. výročie úmrtia

Od r. 1342 bol uhorským kráľom a od r. 1370 i poľským kráľom. Mecén Trnavy, tu vo svojej kúrii aj zomrel. Dnes na tomto mieste v Trnave stojí budova pošty, na ktorej je umiestnená pamätná tabuľa.

209

Mruškovič, Štefan PhDr., CSc.

10. 9. 1932 Smolenice – 3. 1. 2016 Vrútky

90. výročie narodenia

muzeológ, etnológ

Študoval na FiF UK v Bratislave odbor národopis. Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa zameriaval na oblasť materiálnej kultúry, ľudového staviteľstva a ľudového výtvarného umenia. Po ukončení štúdia ostal pôsobiť na FiF UK na Katedre etnografie a folkloristiky. V r. 1966 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu. V r. 1963 – 1975 zastával post riaditeľa v SNM v Martine. V SNG v Bratislave pracoval v r. 1975 – 1989, v r. 1990 sa vrátil do martinského múzea. Uznávaný etnológ a muzeológ publikoval vyše 200 vedeckých a odborných štúdií a článkov, samostatné knižné práce vrátane vysokoškolských učebných textov a spolupracoval na viacerých vedeckých i vlastivedných dielach. Jeho činnosť bola ocenená Cenou národného umelca Martina Benku, Cenou Jána Mjartana, Medailou Juraja Fándlyho a viacerými ďalšími.

210

11. 9.**Heriban, Jozef**

22. 7. 1922 Trnava - 11. 9. 2007 Praha, Česko

100. výročie narodenia

operný spevák

Svoju spevácku kariéru ako barytonista začal v zbore SND v Bratislave. Po 2. sv. vojne odišiel do Prahy. Začal v Divadle 5. května, ktoré sa neskôr zlúčilo s Národným divadlom. Tu pôsobil do r. 1990. Naštudoval množstvo operných postáv, kde naplno využil svoj spevácky talent.

211

15. 9.**Kevan, Karol**

13. 2. 1924 - 15. 9. 2017

5. výročie úmrtia

otužilec, športovec

S otužovaním v studenej vode začal ako štyridsaťročný. V ľadovej vode sa prvýkrát verejne kúpil 13. februára 1965. Kevan bol nielen najstarším slovenským ľadovým medveďom, ale patril aj k najväčším propagátorom otužovania, športu a zdravého životného štýlu vrátane jogy a vegetariánstva. Viackrát sa zúčastnil Silvestrovského behu, majstrovstiev v triatlone, súťaží Že-

lezný muž. V r. 1993 bol v Piešťanoch založený Klub rekreačných bežcov - veteránov, jeho predsedom sa stal Kevan. Okrem toho bol členom Československej únie vegetariánov v Piešťanoch.

212

Ondreička, Ján

24. 3. 1919 Brestovany - 15. 9. 2002 Banská Bystrica

20. výročie úmrtia

športovec

Od mladosti športoval, venoval sa najmä pästiarstvu. Odchovanec RTJ a AC Jánošík Trnava. V predvojnových rokoch jeden z najlepších slovenských pästiarov. Počas SNP sa pridal na stranu povstalcov Považskej Bystrici k ilegálnej skupine L. Lečku. Prvých bojov sa zúčastnil s trnavskou posádkou. 43 rokov bol pästiarskym rozhodcom. Nositeľ titulu Zaslúžilý rozhodca a ďalších československých a sovietskych vyznamenaní, nositeľ verejného uznania za Zásluhy o rozvoj československej telovýchovy.

213

Palkovič, Martin

tiež **Palkovich Martin, Palkovits Martin**

4. 10. 1607 Chtelnica - 15. 9. 1662 Košice

360. výročie úmrtia

univerzitný profesor, rektor

Teológiu a filozofiu študoval na univerzite vo Viedni (Rakúsko). Prednášal na univerzite vo Viedni a Štajerskom Hradci (Rakúsko). Na Trnavskej univerzite pôsobil ako profesor filozofie, teológie, Svätého písma, ako dekan filozofickej a teologickej fakulty, tiež rektor, kancelár a riaditeľ knižnice, rektor seminára a riaditeľ kníhtlačiarne. K budove kolégia dal zo severnej strany prístaviť nové krídlo. Na Trnavskej univerzite ako prvý prednášal Aristotelovu filozofiu. Stal sa rektorom univerzity v Košiciach.

214

17. 9.

Bednárík, Jozef

17. 9. 1947 Zeleneč – 22. 8. 2013 Bratislava

75. výročie narodenia

herec, režisér

Po strednej umelecko-priemyselnej škole vyštudoval herectvo na VŠMU v Bratislave. Ako herec sa predstavil v r. 1974 vo filme Ohnivý križovatky, kde stvárnil postavu Jana Hrču. Na dráhu divadelného režiséra sa dal v r. 1981, debutoval ako režisér v Divadle Z v Zelenči, ktoré sa pod jeho vedením stalo jedným z najslávnejších ochotníckych divadiel. Neskôr prešiel do nitrianskeho Divadla A. Bagara. Orientoval sa na hudobno-dramatický žáner - operu a muzikál. V r. 1990 sa stal režisérom Novej scény v Bratislave. Pod jeho taktovkou uviedla muzikály Evanjelium o Márii, Grand-hotel, Pokrvní bratia, Jozef a jeho zázračný farebný plášť, Klietka bláznov a muzikál Donaha. Ako hosťujúci režisér sa predstavil na festivaloch v Nemecku, Rakúsku, Francúzsku,

Bulharsku, Monaku, Japonsku, Anglicku či Izraeli. V r. 1986 sa stal zaslúžilým umelcom, v r. 1998 získal Krištáľové krídlo. Cenu mesta Nitra za celoživotné dielo získal v r. 2007 a v r. 2013 bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK.

215

Žiška, Pavel ThDr.

1. 6. 1879 Skalica - 17. 9. 1947 Skalica

75. výročie úmrtia

stredoškolský profesor, kňaz, spisovateľ, politik

Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Skalici v r. 1891 – 1895, Ostrihome (Maďarsko) a v Trnave, kde tiež v r. 1899 maturoval. Kaplán v Mojmirovciach, Topolčanoch, Dolnej Strede, v Szentendre pri Budapešti a v Budapešti (Maďarsko). Po vzniku Československej republiky 15. septembra 1919 prišiel do trnavského gymnázia. V r. 1931 zvolený za senátora do Národného zhromaždenia Československej republiky. V r. 1939 odišiel do dôchodku. Autor mnohých biografických štúdií.

216

18. 9.

Bugala, Štefan MUDr.

11. 8. 1910 Gabčíkovo - 18. 9. 1982 Trnava

40. výročie úmrtia

lekár

Zať Mikuláša Schneidera Trnavského. Študoval na lekárskej fakulte v Brne (Česko) a v Bratislave. Jeho prvým pôsobiskom bola trnavská nemocnica, kde sa špecializoval v odbore chirurgia. V r. 1943 prišiel do Cífera ako obvodný praktický lekár a pôsobil tu až do r. 1977.

Bol nositeľom titulu Vzorný lekár, postavil a vybudoval zdravotné stredisko a zaslúžil sa o výstavbu domu smútku na cintoríne. Patril medzi výrazné osobnosti spoločenského života v Trnave. Čestný občan obce Cífer in memoriam.

217

Galko, Ladislav

17. 10. 1926 Trnava - 18. 9. 1987 Bratislava

35. výročie úmrtia

hudobný publicista, huslista

Absolvoval Učiteľský ústav v Modre. Bol učiteľom a riaditeľom školy v Suchej nad Parnou. Do r. 1961 pracoval v MS v Martine, potom v Umenovednom ústave SAV v Bratislave. Pri škole v Suchej nad Parnou založil aj hudobnú školu - hru na husliach. V čase matičného pôsobenia zhromaždil a zaregistroval vyše stotisíc archívnych záznamov rôznych vydaných a rukopisných hudobnín. Najväčším dielom bola reedícia 7-zväzkových Slovenských spevov, ktoré detailne zdokumentoval, edične pripravil a doplnil o ďalších 2100 piesní. Hudobné vydavateľstvo Opus mu v r. 1985 udelilo výročnú cenu. Mesto Trnava ho v r. 1999 ocenilo Cenou mesta Trnava in memoriam.

218

19. 9.

Mallý-Dusarov, Ján

26. 8. 1829 Skalica - 19. 9. 1902 Ostrihom, Maďarsko

120. výročie úmrtia

národno-kultúrny dejateľ, novinár, vydavateľ

Študoval na gymnáziu v Skalici a v Bratislave, filozofiu v Trnave, teológiu vo Viedni (Rakúsko). Od r. 1852 pôsobil ako kaplán v Banskej Štiavnici, v r. 1858 študijný projekt vo Viedni, v r. 1882 pápežský komorník, v r. 1885 bratislavský, v r. 1888 ostrihomský kanonik. Orientoval sa na ľudovú výchovnú a osvetovú prácu, podporoval slovenské národné snaženie a česko-slovenskú spoluprácu. Patril k najplodnejším a najvýznamnejším slovenským novinárom v matičnom období.

219

Mrva, Vít

19. 9. 1922 Voderady – 16. 9. 1989

100. výročie narodenia

športový aktivista

Zaslúžil sa o vybudovanie športového areálu Slávia, súčasnej Mestskej športovej haly a telocvične Slávie, kde bola v r. 2000 umiestnená pamätná tabuľa. Založil futbalový klub Slávia, ktorý dodnes vychováva futbalistov hlavne v žiackych a mládežníckych kategóriách. Podľa európskeho futbalového vzoru zorganizoval interligu pre neregistrovaných futbalistov v mládežníckych kategóriách, neskôr aj interligu pre dospelých. Bol poslancom Mestského zastupiteľstva mesta Trnava. 4. marca 2012 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnavy in memoriam.

220

22. 9.

Krištofík, Ján

27. 1. 1918 Trnava - 22. 9. 1987 Praha, Česko

35. výročie úmrtia

vojak, športovec, funkcionár

Ako osemnásťročný vstúpil dobrovoľne do armády ČR. Aktívne sa zúčastnil národnooslobodzovacieho hnutia. V r. 1945 mu bola udelená Československá medaila za chrabrosť prezidentom ČR. Vyštudoval vojenskú akadémiu a stal sa dôstojníkom ČSLA. Bol aktívnym športovcom. Dlhé roky pôsobil ako predseda TJ Slávia Trnava a je spoluzakladateľom TJ Slovesport Trnava. Bol iniciátorom výstavby športového areálu Rybník a Mestskej športovej haly, na ktorej je umiestnená jeho pamätná tabuľa. Za činnosť v telovýchove bol ocenený Verejným uznaním o rozvoj československej telesnej výchovy 1. stupňa a Chalupeckého medailou. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

221

Puchardt, Vojtech

5. 7. 1887 Trnava - 22. 9. 1952 Šúrovce, poch. Sered'

70. výročie úmrtia

kňaz

Za kňaza bol vysvätený r. 1910 v Ostrihome (Maďarsko). Do Serede prišiel ako novokňaz za kaplána, v r. 1914 bol vymenovaný za správcu fary v Seredi a čoskoro za farára a neskôr dekana. V Seredi pôsobil až do r. 1941, keď odišiel za farára do Šúroviec. V Seredi bol zakladajúcim členom a súčasne predsedom Slovenskej národnej rady v decembri 1918, neskôr členom obecného zastupiteľstva, v r. 1938 - 1941 vládny komisár obce. Patril medzi organizátorov mnohých kultúrnych a spoločenských udalostí v Seredi.

222

23. 9.

Dóka, Jozef st.

22. 10. 1926 Opoj - 23. 9. 2002 Trnava

20. výročie úmrtia

akademický maliar, fotograf

Narodil sa v rodine fotografa. Do svojich dvanástich rokov žil u tety v Berlíne (Nemecko), po návrate do Serede sa začal zaujímať o fotografovanie v ateliéri svojho otca. Fotografiiu začal študovať na umeleckej škole najskôr v Bratislave, potom v Prahe (Česko). V Trnave začal spolupracovať s maliarom Júliusom Bartekom. Dvojica Dóka - Bartek bola v r. 1959 - 1960 víťazom anonymnej súťaže na výzdobu trnavského divadla. Spolu zrealizovali viaceré práce v architektúre technikami ako štukolustro, mozaika, freska, vitráž, a pod. Venoval sa aj komornej tvorbe.

223

27. 9.

Jedlička, Milan doc., Ing., PhD.

27. 9. 1947 Zeleneč - 16. 4. 2008 Trnava

75. výročie narodenia

vysokoškolský pedagóg, publicista, básnik

Študoval na Strednej priemyselnej škole v Trnave a na Fakulte riadenia VŠE v Bratislave. Pôso-bil ako technik v Drevine v Trnave, v elektrárni Jaslovské Bohunice, vo Vítkovických železiarňach a strojárňach v Ostrave (Česko), v Skloplaste Trnava, v Tatraskle Trnava. Od r. 1988 prednášal marketing, marketingovú stratégiu a manažérstvo podniku na Katedre manažmentu a kvality Materiálovo-technologickej fakulty STU v Trnave. Od r. 2000 prednášal na Fakulte masme-diálnej komunikácie UCM v Trnave a v tom istom roku pôsobil ako prorektor tejto univerzity. Básne publikoval od r. 1963 časopisecky, knižne debutoval básnickou zbierkou Doliny. Výbery z dovtedy nepublikovanej poézie vyšli v zbierkach Kontinuita, Polnoc - koniec či začiatok?! - Smädné dažde, Obrazová príloha a Prietočné hodiny, Solilokvium. Rok po smrti vyšla básnická zbierka Rybia pantomíma. Napísal dve divadelné hry. Je autorom viacerých významných odborných publikácií, vysokoškolských skrípt, odborných textov. Bol ocenený Pamätnou medailou TTSK Cyril a Metod 1150. výročie príchodu vierozvestcov 2013 in memoriam.

224

Novák, Ľudovít DrSc.

15. 10. 1908 Skalica - 27. 9. 1992 Ľubochňa

30. výročie úmrtia

jazykovedec, pedagóg, publicista

Študoval na gymnáziu v Skalici, slavistiku, romanistiku a ugrofinistiku na KU v Prahe (Česko). Po študijnom pobyte vo Francúzsku pôsobil ako vedecký pracovník Matice slovenskej v Martine. Bol redaktorom Sborníka MS. Pôsobil na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, na PdF UK v Trnave, na FF Univerzity P. J. Šafárika v Prešove. Venoval sa skúmaniu dejín slovenského jazyka, spisovnej slovenčine, najmä otázkam pravopisu a fonológie. Svojou prácou Fonológia a štúdium slovenčiny sa stal priekopníkom moderných smerov v jazykovede na Slovensku. Bol iniciátorom vzniku SAVU a jej prvým generálnym tajomníkom. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

225

28. 9.

Mahler, Eduard prof., PhDr.

28. 9. 1857 Cífer - 29. 6. 1945 Budapešť, Maďarsko

165. výročie narodenia

orientalista, archeológ, univerzitný profesor

Študoval matematiku a astronómiu na univerzite vo Viedni (Rakúsko). Popritom študoval jazyky a históriu starovekého stredného východu. Patril medzi najznámejších medzinárodne uznávaných odborníkov. Prednášal externe, od r. 1905 interne egyptológiu a asyrológiu na filozofickej fakulte univerzity v Budapešti. Autor viacerých monografií.

226

Strhan, Milan PhDr., CSc.

18. 5. 1929 Rišňovce - 28. 9. 2007 Bratislava

15. výročie úmrtia

historik, lexikograf

Gymnázium vyštudoval v Hlohovci, potom študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. V r. 1953 - 1961 a r. 1964 - 1968 pôsobil v Historickom ústave SAV. Ako zástanca demokratizácie spoločnosti v Československu bol v čase normalizácie perzekvovaný. V r. 1976 bol nútený odísť z Encyklopedického ústavu SAV, do ktorého sa v r. 1990 - 1992 vrátil a bol jeho riaditeľom. Patrí medzi zakladateľské osobnosti slovenskej encyklopedickej tvorby.

227

OKTÓBER

1. 10.

Benau, Deziderpseud. **D. Biedny**

3. 5. 1905 Trnava - 1. 10. 1962 Bratislava

60. výročie úmrtia

odborársky predák, redaktor, typograf

Vyučil sa za typografa. V r. 1922 - 1930 sadzač v Košiciach a v Prahe (Česko), v r. 1931 - 1938 tajomník celoslovenského sekretariátu sociálnodemokratického Odborového združenia československého, od októbra 1938 väznený, s pomocou nórskeho sociálneho demokrata emigroval do Nórska. V r. 1941 odišiel s rodinou do USA, v r. 1941 - 1945 šéfredaktor Newyorského denníka, v r. 1945 - 1951 vedúci kultúrno-propagačnej komisie, riaditeľ nakladateľstva Práca, v r. 1951 obvinený z protištátnej činnosti a do r. 1955 väznený, od r. 1955 sadzač a korektor v Bratislave. Jeden z vedúcich predstaviteľov sociálno-demokratických odborov na Slovensku. Organizátor odborárskej práce. V 30. rokoch 20. storočia odmietal politickú spoluprácu s KSČ. Po návrate do ČSR z emigrácie člen najvyšších orgánov odborového hnutia. Napokon sa stal obeťou komunistického režimu, v r. 1969 občiansky a politicky rehabilitovaný a in memoriam vyznamenaný Radom práce.

228

Haring, Vojtech PhDr., PhD.

1. 10. 1942 Piešťany – 3. 1. 2014 Piešťany

80. výročie narodenia

výtvarník, karikaturista, vysokoškolský pedagóg, klinický psychológ, divadelník

Na FiF UK v Bratislave atestoval z klinickej psychológie. Podieľal sa na založení piešťanskej okresnej pedagogicko-psychologickej poradne a stal sa jej prvým riaditeľom. Externe vyučoval na SZŠ v Trnave, na FZSP TU, kde koncipoval predmet teória konfliktov. V polovici 90. rokov 20. storočia bol spoluzakladateľom divadelného ochotníckeho súboru Ivana Stodolu pri MsKS v Piešťanoch. Bol členom Spolku slovenských spisovateľov a členom Výtvarného klubu pri MsKS v Piešťanoch. Vydal zbierky epigramov. Publikoval v slovenských denníkoch, bol členom viacerých komisií napr. Trnavská paleta, Novomestský osteň, Frašťacký trň. Nositeľ Ceny primátora mesta Piešťany za aktivity v oblasti kultúry.

229

3. 10.

Bernolák, Anton

3. 10. 1762 Slanica - 15. 1. 1813 Nové Zámky

260. výročie narodenia

jazykovedec, národovec

Študoval filozofiu v Trnave, teológiu vo Viedni (Rakúsko) a Bratislave. Pôsobil ako kaplán v Bernolákove, v r. 1791 - 1797 tajomník arcibiskupského vikariátu v Trnave, ako dekan a kňaz v Nových Zámkoch. Základný význam majú jeho jazykovedné práce. Do dejín slovenského národa sa

zapísal ako prvý kodifikátor spisovnej slovenčiny (1787) - bernolákovčiny, ktorá vychádzala z trnavského nárečia. Bol zakladateľom a vedúcou osobnosťou Slovenského učeného tovarišstva.

230

4. 10.

Hoblík, Ján Efrém

7. 3. 1910 Dolný Štefanov - 4. 10. 2002 Trnava

20. výročie úmrtia

diakon

Po skončení gymnázia nastúpil do františkánskeho kláštora v Trnave. Tu viedol divadelný ochotnícky spolok. Neskôr pôsobil v Trnave, časť Tulipán, ako organista a vyučoval náboženstvo. Začal sa venovať mládeži, založil cirkevný spevokol, nacvičovali a hrali divadelné predstavenia, venovali sa športu. V apríli 1950 odišiel s ostatnými spolubratmi do Hronského Beňadiku, kde pracoval ako robotník. Po návrate do Trnavy začal navštevovať Ľudové konzervatórium, aby získal kvalifikáciu na vykonávanie organistu. Po r. 1968 pôsobil ako organista vo františkánskom kostole a neskôr v kostole sv. Jozefa, kde viedol spevokol. V r. 2005 mu bolo udelené Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

231

Palkovič, Martin

tiež **Palkovich Martin, Palkovits Martin**

4. 10. 1607 Chtelnica - 15. 9. 1662 Košice

415. výročie narodenia

univerzitný profesor, rektor

Teológiu a filozofiu študoval na univerzite vo Viedni (Rakúsko). Prednášal na univerzite vo Viedni a Štajerskom Hradci (Rakúsko). Na Trnavskej univerzite pôsobil ako profesor filozofie, teológie, Svätého písma, ako dekan filozofickej a teologickej fakulty, tiež rektor, kancelár a riaditeľ knižnice, rektor seminára a riaditeľ kníhtlačiarne. K budove kolégia dal zo severnej strany pristaviť nové krídlo. Na Trnavskej univerzite ako prvý prednášal Aristotelovu filozofiu. Stal sa rektorom univerzity v Košiciach.

232

Slota, Juraj

tiež **Slotta Juraj, Rajecký Juraj**

24. 3. 1819 Rajec - 4. 10. 1882 Leopoldov, poch. Voderady

140. výročie úmrtia

publicista, redaktor, učiteľ

Prvý správca Spolku sv. Vojtecha a redaktor katolíckych periodík v Trnave, od r. 1878 farár v Dolných Voderadoch, dekan a škôldozorca dištriktu Veľké Kostolány.

233

6. 10.

Melioris, Ladislav prof., RNDr., DrSc.

20. 8. 1934 Trnava - 6. 10. 2007 Bratislava

15. výročie úmrtia

vysokoškolský pedagóg, hydrogeológ

Popredný predstaviteľ slovenskej vedy o podzemnej vode hydrogeológie, zakladateľ Katedry hydrogeológie na Prírodovedeckej fakulte UK. Venoval sa analýze a rozpracovaniu metodiky výskumu a prieskumu hydrogeologických pomerov horských oblastí (Západné a Vysoké Tatry). Výsledky jeho prác predstavujú prínos k riešeniu genézy a režimu minerálnych vôd, ich ochrane (komplexné riešenie genézy, využívania a ochrany minerálnych vôd v Kalinčiakove, Santovke, Dudinciach a Slatine). Počas prednáškového pobytu na Universidad de Oriente v Santiago de Cuba napísal v španielskom jazyku prvú učebnicu všeobecnej hydrogeológie na Kube. Je autorom a spoluautorom viac ako 150 vedeckých a odborných článkov a 3 monografií. Nositeľ mnohých vyznamenaní.

234

7. 10.

Kopúňková, Eva PaedDr.

7. 10. 1937 Trnava - 23. 5. 2015 Trnava

85. výročie narodenia

pedagogička, spisovateľka, redaktorka

Študovala na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. Ako učiteľka pôsobila v Trnave, Cíferi, Bratislave, Hradci Králové (Česko). Literárne sa presadila v 70. rokoch 20. storočia. Písala básne a rozprávky pre deti, ktoré boli publikované v detských časopisoch Včielka, Ohník, Zornička, Slniečko. Je aj autorkou rozhlasových hier. Prispievala do časopisov Život, Slovensko, Matičné čítanie, Kultúra a život Trnavy i do odborných periodík ako sú Učiteľské noviny, Komenský. Získala mnohé ceny a uznania za poéziu a prózu v súťažiach Wolkrova Polianka, Chalupkovo Brezno, O Cenu Slovenského učeného tovaríšstva. Je držiteľkou vyznamenania Vzorný učiteľ a Pamätnej medaily predsedu TTSK za prínos v oblasti literatúry a pedagogiky.

235

Rapoš, Milo Ing.

tiež **Rapoš, Miloš**

14. 1. 1889 Kovačica, Srbsko - 7. 10. 1937 poch. Bratislava

85. výročie úmrtia

stavebný inžinier

Po štúdiách v Békešskej Čabe a Budapešti (Maďarsko) pôsobil ako stavebný inžinier v súkromnej firme architekta Milana Michala Harminca v Budapešti. Od r. 1919 mestský inžinier v Trnave, spoločník podnikateľskej firmy. Organizoval cestné stavby v Trnave, vyhotovil regulačný plán mesta, zaslúžil sa o reštaurovanie mestského divadla.

236

8. 10.

Polák, Štefan

22. 4. 1940 Plavecký Peter - 8. 10. 1987 Borovce, poch. Plavecký Peter

35. výročie úmrtia

kňaz rímskokatolícky

Za kňaza bol vysvätený v r. 1974. Od r. 1981 pôsobil na fare v Borovciach pri Piešťanoch. Stal sa členom združenia Pacem in terris a nadviazal spoluprácu so Štátnou bezpečnosťou. Po stretnutí s pápežom Jánom Pavlom II. chcel spolupráce zanechať a členstva v Pacem in terris sa vzdal. V októbri v r. 1987 bol brutálne zavraždený na fare v Borovciach. Dňa 8. 10. 2017 mu bol pred kostolom v Borovciach, odhalený Pamätník pri príležitosti 30. výročia od jeho brutálnej vraždy. Pamätník tvorí mohutná skala, do ktorej je vsadený reliéf s jeho podobizňou.

237

9. 10.

Brtáň, Rudolf PhDr., CSc.

9. 10. 1907 Hybe - 14. 4. 1998 Bratislava

115. výročie narodenia

literárny vedec, spisovateľ, básnik

Slavista, germanista, prekladateľ (z ruštiny, nemčiny, poľštiny, chorvátštiny), publicista, autor učebníc. Maturoval v Liptovskom Mikuláši, potom študoval na Filozofickej fakulte KU v Prahe (Česko) a UK v Bratislave. Stredoškolský profesor v Martine, Bratislave, Zlatých Moravciach a v Trnave. Neskôr pracovník Povereníctva školstva a kultúry, Literárnovedného ústavu SAV, Slovenskej národnej knižnice, Ústavu slovenskej literatúry SAV.

238

10. 10.

Kéry, František Borgia

10. 10. 1702 Kenézlö, Maďarsko - 1. 12. 1763 Trnava

320. výročie narodenia

filozof, matematik, fyzik, astronóm, historik

Po skončení štúdií filozofie a teológie pôsobil na viacerých miestach. Prednášal na Trnavskej univerzite, kde zastával i funkciu rektora. V centre jeho záujmu bola filozofia, tiež matematika, astronómia a najmä fyzika. Bol konštruktérom astronomických prístrojov, ktoré vyrábala pre Trnavskú univerzitu. Bol autorom viacerých prác z fyziky a stal sa učiteľom modernej generácie fyzikov. Venoval sa tiež historickým témam.

239

Petřík, Stanislav PhDr.

24. 9. 1909 Louny, Česko - 10. 10. 1937 Košice, poch. Praha

85. výročie úmrtia

jazykovedec, stredoškolský pedagóg

Absolvent reálneho gymnázia v Lounech, potom študoval na Filozofickej fakulte KU v Prahe (Česko). Pôsobil ako stredoškolský profesor na Štátnom československom reálnom gymnáziu v

Moste (Česko), v Trnave a v Košiciach. Bol prvým, ktorý skúmal systematicky melodiku slovenského jazyka a slovenskú vetnú fonológiu v porovnaní s českým jazykom. V tomto odbore publikoval celý rad prác.

240

12. 10.

Miklovič, Ernest

12. 10. 1907 Trnava - 1. 8. 1977 Trnava, poch. Dobrá Voda

115. výročie narodenia

spisovateľ, pedagóg

Spisovateľ pre deti a mládež, autor učebníc a pedagóg. Po absolvovaní Učiteľského ústavu v Modre študoval na FiF UK v Bratislave. Učil v Chtelnici, odborný učiteľ v Seredi. Riaditeľ dievčenskej meštianskej školy v Trnave. Počas 2. Svetovej vojny sa zapojil ako dôstojník do SNP. Učiteľ na Pedagogickom inštitúte v Trnave. V r. 1968 zaslúžilý učiteľ. Autor učebníc a diel: Malý počtár, Moja vlasť, Pedagogická prax, Teória vecného učenia.

241

Pollák, Ladislav Ľudovít

16. 11. 1912 Koplotovce - 12. 10. 2002 Piešťany

20. výročie úmrtia

akademický sochár

Študoval na Štátnej kameňosochárskej škole v Hořiciach a na AVU v Prahe (Česko) u profesora Kafku. Autor mnohých diel na území mesta Piešťany. Po r. 1945 prišiel k realizácii myšlienky Janka Alexyho vytvoriť galériu národných dejateľov a hrdinov okolo kostola v Liptovskom Mikuláši. Jeho komorné diela sa vyznačovali lyrickým a meditatívnym cítením. Venoval sa aj reštaurátorstvu. Samostatne vystavoval v Bratislave. Pôsobil ako slobodný umelec v Piešťanoch.

242

14. 10.

Geryk, Jozef

14. 10. 1942 Nový Jičín, Česko - 27. 7. 2013 Červeník

80. výročie narodenia

športovec, tréner

Hral za FC Baník Ostrava (Česko) a Spartak Trnava, v ktorom pôsobil od r. 1966 do konca kariéry. Stal sa nástupcom vynikajúceho brankára Imricha Stacha. S Trnavou získal päť titulov majstra ČSSR, neskôr v Trnave pôsobil ako tréner brankárov, asistent pri áčku, viedol tiež trnavskú rezervu a pôsobil ako tréner aj v iných kluboch. V Prahe (Česko) mu udelili Cenu Vlastu Buriana - vyhlásili ho za sympatáka medzi brankárskymi legendami.

243

Vančo, Bohumil PhDr.

14. 10. 1907 Madunice - 25. 10. 1990 Burbank, USA, poch. Martin

115. výročie narodenia

filmár

Študoval na gymnáziu v Nitre, psychológiu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Absolvoval študijné pobyty v Berlíne (Nemecko), Paríži (Francúzsko) a Londýne (Anglicko). Od mladosti prejavoval záujem o fotografiu a film. Vydal knihu Film a škola. Nakrútil prvý slovenský farebný film Niekoľko perál slovenského folklóru. V r. 1940 založil Školofilm, ústav pre školský a osvetový film, kde zastával miesto riaditeľa. Neskôr pôsobil ako zástupca splnomocnenca vo Filmovom ústave v Prahe (Česko), a riaditeľ filmovej spoločnosti Slofis v Bratislave. Výrazne sa zaslúžil o začiatky slovenského filmu. V r. 1949 emigroval do Brazílie, kde uverejňoval aj astronomické štúdie a podal niekoľko patentov. V r. 1964 sa s rodinou presťahoval do USA. Tu sa venoval technike filmu, zostrojil kameru na stereoskopické snímanie a projektor na stereoskopické premietanie. Čestný občan obce Madunice in memoriam.

244

17. 10.

Juranič, Martin

tiež **Juranics, Martin**

17. 10. 1617 Vasvár, Maďarsko - 22. 7. 1664 Trnava

405. výročie narodenia

filozof, teológ, univerzitný profesor

Člen jezuitskej rehole, katolícky kňaz. Filozofiu vyštudoval vo Viedni (Rakúsko), teológiu v Štajerskom Hradci (Rakúsko). Pôsobil na viacerých miestach v Uhorsku. Na trnavskej univerzite prednášal filozofiu a teológiu a v r. 1662 – 1663 zastával funkciu rektora.

245

Valko, Dominik Ján

17. 10. 1902 Trnava - 31. 10. 1967 Buenos Aires, Argentína

120. výročie narodenia

stredoškolský profesor, kňaz, misionár, básnik

Teológiu vyštudoval v Szombathelyi (Maďarsko). Potom pôsobil vo viacerých františkánskych kláštoroch po celom Slovensku (Hlohovec, Žilina, Trnava, Skalica, Prešov, Kremnica). Učil na gymnáziu v Trnave. Po r. 1945 istý čas pôsobil v Rakúsku, o štyri roky neskôr už prechádza do Argentíny, kde vykonal veľký kus práce medzi slovenskými, českými, ale tiež maďarskými a nemeckými emigrantmi.

246

20. 10.

Chorvát, Emil Ing.

20. 10. 1927 Záblatie pri Trenčíne – 18. 3. 2014 Dolná Krupá, poch. Trnava

95. výročie narodenia

energetik

Vyučil sa za strojného zámočníka, pokračoval na priemyslovke a absolvoval Strojnícku fakultu SVŠT v Bratislave. Postgraduál jadrovej fyziky na ČVUT v Prahe (Česko) ho v r. 1959 priviedol do AE Bohunice na výstavbu JE A1. V r. 1980 – 1984 riadil prípravnú etapu výstavby elektrárne

Mochovce (EMO). Bol riaditeľom výstavbového závodu AE Mochovce. Po odchode do dôchodku pôsobil ešte v Škode Praha na výstavbe mochovskej jadrovej elektrárne. Žil v Leviciach, predtým v Oslavanoch a Trnave a svoju životnú púť završil v Dolnej Krupej, blízko atómovej elektrárne, v ktorej pôsobil.

247

21. 10.

Kupec, Ivan

vl. menom **Kunoš Ivan**

21. 10. 1922 Hlohovec - 15. 5. 1997 Bratislava

25. výročie úmrtia

básnik, prekladateľ

Absolvoval päť semestrov štúdia odboru slovenský jazyk a filozofia na FiF UK v Bratislave. Celý život pôsobil ako novinár, redaktor a šéfredaktor. Prvú básnickú zbierku Podľa hviezd meniť masky (1940) vydal ešte pod vlastným menom Ivan Kunoš. Prihlásil sa v nej k poetike nadrealizmu, ktorú uplatňoval aj v ďalších zbierkach. Po r. 1968 nemohol publikovať do literatúry sa vrátil až v 80-tych rokoch. Bol aj významným prekladateľom z orientálnej, čínskej, ruskej a nemeckej poézie. Nápisová tabuľa s portrétom básnika sa nachádza vo vestibule Gymnázia Ivana Kupca v Hlohovci. Odhalená bola v r. 2009 (autor V. Vadovský).

248

Zelliger, Jozef

21. 10. 1837 Senica - 31. 8. 1886 Trnava

185. výročie narodenia

pedagóg

Navštevoval gymnázium v Skalici, Bratislave, Nových Zámkoch. Ako učiteľ pôsobil v Starej Turej, Veľkých Levároch, Zohore. Od r. 1865 bol riaditeľom sirotinca v Malackách, kde založil a viedol miestny spevokol. Neskôr pôsobil v učiteľskom ústave v Trnave, kde bol aj riaditeľom. Tento učiteľský ústav bol posledným v bývalom Uhorsku, na ktorom sa do r. 1885 vyučovala raz týždenne jedna hodina slovenčiny. V Trnave bol aj predsedom spolku učiteľov. Napísal, zostavil, preložil veľa pedagogických a iných odborných prác, najmä po slovensky, ale aj po maďarsky a nemecky. Redigoval výročné správy Učiteľského ústavu v Trnave. Prispieval do časopisu Cyrill a Method, Obzor, Priateľ školy a literatúry, Tatran.

249

23. 10.

Jurovatý, Ladislav st.

14. 9. 1923 Lúky pod Makytou – 23. 10. 2012 Bratislava

10. výročie úmrtia

umelecký drotár

Vyučil sa za strojného zámočníka. Stredoškolské vzdelanie si doplnil na Strednej všeobecno-vzdelávacej škole v Púchove a na Vyššej priemyselnej škole stavebnej v Bratislave. Výtvarné umenie študoval v Prahe (Česko) u akademického maliara Jaroslava Masáka. Venoval sa kresbe,

malbe, grafike a začal experimentovať s umeleckým spracovaním kovu a drôtu. Ako prvý na svete sa úspešne pokúsil o spojenie kováčstva a drotárstva. Jeho prínos spočíva v prenesení drotárskej technológie i pracovných postupov do sochárskej tvorby. V spolupráci s architektmi spolupracoval pri rekonštrukcii bývalého Kláštora Bernadetiek v Prahe, účelového zariadenia Úradu vlády SR v Ždiari a hotela Poľana a mnohé iné. Založil a viedol ako dizajnér a technológ Dielňu umelecko-úžitkového drotárstva pri Drôtovni v Hlohovci. Svoju tvorbu vystavoval v mnohých krajinách sveta. V r. 2007 sa stal držiteľom ocenenia Fra Angelico. V r. 2008 ho Kysucká kultúrna nadácia spolu so synom Ladislavom zapísala do Zlatej knihy drotárov a v r. 2009 mu za dlhoročný prínos pri udržiavaní a rozvíjaní drotárskej remeselnej tradície udelila cenu Pocta Karola Guleju.

250

24. 10.

Moyzes, Štefan PhDr.

tiež **Moyses, Štefan**

24. 10. 1797 Veselé - 5. 7. 1869 Žiar nad Hronom

225. výročie narodenia

arcibiskup, národovec, zakladateľ Matice slovenskej

Gymnázium a filozofické štúdiá absolvoval v Trnave, teológiu v Pešti (Maďarsko) a v Ostrihome (Maďarsko). Za kňaza bol vysvätený v r. 1821. Pôsobil ako kaplán vo viacerých farnostiach ostrihomskej diecézy, neskôr pôsobil v Chorvátsku. V januári 1830 sa stal profesorom záhrebskej akadémie. V r. 1847 ho vymenovali za kanonika záhrebskej kapituly a zvolili za poslanca do uhorského snemu. Bol podporovateľom návrhov Ľudovíta Štúra na opätovné zavedenie materinského jazyka na základných školách a pri bohoslužbách. V r. 1850 bol vymenovaný za banskobystrického biskupa. Spolu s ďalšími slovenskými vlastencami budoval slovenské gymnáziá. Na čele slovenskej delegácie predstúpil 12. decembra 1861 pred cisára Františka Jozefa I., aby mu predložil prosbopis Slovákov a Memorandum slovenského národa. 3. augusta 1863 sa stal prvým predsedom Matice slovenskej. Jeho zásluhou Svätá stolica súhlasila, aby sa sviatok Cyrila a Metoda svätzil 5. júla. Jeho meno nesie ZŠ v Tesárskych Mlyňanoch.

251

25. 10.

Macák, Anton SBD

25. 10. 1907 Vištuk – 31. 8. 1972 Revúca

115. výročie narodenia

pedagóg, historik, zberateľ folklóru

Člen saleziánskej rehole. Teológiu študoval v Ríme (Taliansko). Pôsobil v saleziánskom ústave v Trnave, potom v Galante. Neskôr pôsobil ako duchovný v Šaštíne, v Galante-Hodoch, v Gáni, v Lučenci, v r. 1952 – 1972 administrátor fary v Muráni. Spracoval chrámový spevník, slovenskú pohrebnú liturgiu, venoval sa regionálnej histórii, zberateľ ľudových piesní, porekadiel.

252

27. 10.

Belička, Ján

pseud. **Macík, Micka**

27. 10. 1932 Trnava - 3. 8. 1995 Bratislava

90. výročie narodenia

redaktor

Študoval na gymnáziu v Trnave, pracoval ako redaktor vo viacerých podnikových časopisoch, napr. Svit práce, Podtatranský baník, Novátor v trnavskom podniku Kovosmalt, vo vydavateľstve Obzor, v redakcii Krížovkára a hádankára, šéfredaktor Lišiaka. Špičkový riešiteľ krížoviek a hádaniek, spoluzakladateľ a vedúci krúžku trnavských Dumátorov. Autor mnohých krížovkárskych a hádankárskych publikácií.

253

Pálffy, Peter

tiež **Pálfi, Peter**

10. 9. 1899 Seebaum pri Korneuburgu, Rakúsko - 27. 10. 1987 Viedeň, Rakúsko

35. výročie úmrtia

maliar

Mladosť strávil na panskom sídle v Smoleniciach. V r. 1933 - 1945 žil na hrade Červený Kameň a v Smoleniciach. V r. 1942 - 1943 pracoval na plánovaní kultúrneho centra a umeleckej kolónie na jednom z rodinných kaštieľov v Chtelnici. Od r. 1945 žil v Rakúsku. Jeho obrazy sa nachádzajú v SNG v Bratislave a na hrade Červený Kameň.

254

29. 10.

Csere, Elemír RNDr.

16. 1. 1917 Sobrance - 29. 10. 1992 Sobrance

30. výročie úmrtia

farmaceut, astronóm, pedagóg

Lekárnik vo Svodíne, vedúci technickej kontroly v Slovakofarme v Hlohovci. Zakladateľ astronomického krúžku a hvezdárne v Hlohovci. V r. 1972 - 1982 riaditeľ Krajskej hvezdárne v Hlohovci. Na jeho počesť sa konajú vo Hvezdárni a planetáriu M. R. Štefánika v Hlohovci Csereho astronomické dni. Je po ňom pomenovaná planétka 25778 Csere. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

255

30. 10.

Plank, Ján Mons.

30. 10. 1927 Blatné - 30. 11. 2010 Blatné

95. výročie narodenia

kňaz

Za kňaza bol vysvätený 25. augusta 1968. Od toho istého roku pôsobil ako kaplán v Novom Meste nad Váhom, ako ceremoniár a ako archivár Biskupského úradu v Trnave. Titul pápežského

kaplána monsignor mu bol udelený v r. 1973. Od r. 1982 bol administrátorom a potom farárom v obci Nová Dedina pri Leviciach.

256

31. 10.

Stummer, August

31. 10. 1827 Brno, Česko – 26. 4. 1909 Tovarníky, poch. Horné Obdokovce

195. výročie narodenia

podnikateľ, politik

Bol podnikateľom v cukrovarníckom priemysle. Spoločne s bratmi Karolom a Alexandrom zakladal v r. 1865 cukrovar v Hodoníne (Česko), v r. 1870 v Doudleboch nad Orlicí (Česko), neskôr aj cukrovary vo Veľkých Topolčanoch a Mezöhegyes (Maďarsko). Prevádzkovali cukrovar v Oslavanoch (Česko). Stummerovci kúpili trnavský cukrovar v konkurze v r. 1877, odvtedy ho riadil August Stummer. Postupne z cukrovaru vybudovali najväčší cukrovar v Uhorsku a neskôr v Československu. Investovali aj do železničnej trate, ktorá spájala železničnú stanicu s cukrovarom. S jeho menom je spojené aj založenie Poist'ovacieho ústavu pre dôchodcov, zamestnancov cukrovaru. V Trnave získal členstvo v zastupiteľských orgánoch. Bol viceprezidentom a od r. 1892 prezidentom Centrálného spolku pre cukrovarnícky priemysel v Rakúsko-Uhorsku. V r. 1884 bol povýšený v Rakúsku na baróna, v r. 1887 získal Rád železnej koruny. Bol poslancom Moravského zemského snemu. Získal viacero ocenení.

257

Valko, Dominik Ján

17. 10. 1902 Trnava - 31. 10. 1967 Buenos Aires, Argentína

55. výročie úmrtia

stredoškolský profesor, kňaz, misionár, básnik

Teológiu vyštudoval v Szombathelyi (Maďarsko). Potom pôsobil vo viacerých františkánskych kláštoroch po celom Slovensku (Hlohovec, Žilina, Trnava, Skalica, Prešov, Kremnica). Učil na gymnáziu v Trnave. Po r. 1945 istý čas pôsobil v Rakúsku, o štyri roky neskôr už prechádza do Argentíny, kde vykonal veľký kus práce medzi slovenskými, českými, ale tiež maďarskými a nemeckými emigrantmi.

258

NOVEMBER**1. 11.****Mocko, Zdenko**

2. 9. 1930 Nové Zámky - 1. 11. 1997 Galanta, poch. Sered'

25. výročie úmrtia

geograf

Prorektor Ekonomickej univerzity v Bratislave, významný geograf, podporoval študentov geografie, vo svojich prácach sa zamerával aj na hodnotenie vínných oblastí Slovenska. Zberateľ a mecén výtvarného umenia. Žil v Trnave.

259

2. 11.**Jankovič, Vendelín PhDr., CSc.**

27. 7. 1915 Cífer - 2. 11. 1997 Báhoň

25. výročie úmrtia

historik, bibliograf

Študoval na gymnáziu v Banskej Štiavnici a Bratislave, slovenčinu a dejepis na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. V r. 1939 - 1947 pracovník Krajinského archívu, v r. 1947 zatknutý a v zinscenovanom procese odsúdený na sedem rokov. V r. 1959 - 1980 vedecký pracovník Ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave. Výraznou mierou sa zaslúžil o zdokumentovanie a záchranu viacerých kultúrnych pamiatok na Slovensku. Autor štúdií z dejín Cífera, Trnavy a Trnavskej univerzity. K veľmi významným počinom patrí zostavenie Bibliografie k dejinám Slovenska (1997). Vedúci autorského kolektívu diela Národné kultúrne pamiatky na Slovensku (1980). V r. 1996 mu SAV udelila zlatú Čestnú plaketu Ľ. Štúra za zásluhy v spoločenských vedách. V r. 1997 mu bola udelená Cena Daniela Rapanta za celoživotné dielo v oblasti historických vied. Je prvým čestným občanom Cífera. Držiteľ Ceny mesta Trnava in memoriam.

260

Kostolányiová, Eva

2. 11. 1942 Trnava - 3. 10. 1975 Bratislava, poch. Trnava

80. výročie narodenia

speváčka, tanečnica, herečka

Vlastným menom Eva Vermešová. Od r. 1956 pôsobila v SĽUK-u, neskôr vo VUS, od r. 1968 v slobodnom povolání. Mala príjemne zafarbený hlas, kultivovaný prejav. V jej repertoári boli väčšinou lyrické a melodické piesne. Účinkovala v televíznom muzikále Mamzelle Nitouche (1972). Úspešná bola aj na Bratislavskej lýre, kde v r. 1974 získala bronzovú lýru s piesňou Dobré ráno želám. V r. 2010 jej bola udelená Cena TTSK in memoriam za rozvoj populárnej hudby. Za rok 2011 jej bolo udelené Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

261

Šindelár, Alexander

23. 2. 1888 Čeklís (dnešné Bernolákovo) - 2. 11. 1947 Piešťany

75. výročie úmrtia

kňaz, komunálny politik

V r. 1930 sa stal farárom v Piešťanoch a od r. 1931 do r. 1938 vykonával aj funkciu starostu mesta. V novembri 1936 bol povýšený z farára na dekana. Medzi jeho najväčšie zásluhy v dobe hospodárskej krízy patrí zriadenie verejnej sprostredkovateľne práce, organizovanie zbierok potravín a šatstva pre najchudobnejších, ale najmä budovanie infraštruktúry Piešťan. Za jeho pôsobenia bol postavený napr. Krajinský most, Poštový a telegrafný úrad a okresný úrad. Pokračovalo sa vo výstavbe vodovodu, kanalizácie telefónnych a elektrických prípojok. Bol okresným predsedom vládnej Hlinkovej slovenskej ľudovej strany a prvým podpredsedom Matice slovenskej. Bol zastrelený na fare v Piešťanoch. Jeho tragickú smrť si pripomína pamätná tabuľa z r. 1993 umiestnená na budove farského úradu v Piešťanoch.

262

4. 11.**Kolesíková, Mária**

2. 5. 1922 Kátlovce - 4. 11. 1997

25. výročie úmrtia

úradníčka, právnička

Študovala na Obchodnej akadémii v Trnave, kde maturovala v r. 1946. Na PraF UK v Bratislave ukončila štúdium občianskeho práva. Pracovala v štátnej správe. V rámci činnosti Slovenskej katolíckej mládeže v Kátlovciach viedla spevokol. Angažovala sa aj pri účinkovaní kátlovských ochotníkov, kde režírovala viacero divadelných hier. Okrem spevu sa zaujímala o fotografovanie. Bola členkou poľovníckeho spolku, čo bolo v tom čase považované za veľkú zvláštnosť.

263

5. 11.**Pavelka, Ján Nepomuk**

5. 11. 1807 Nové Mesto nad Váhom - 23. 3. 1878 Petrova Ves

215. výročie narodenia

náboženský spisovateľ

Filozofiu a teológiu študoval v Trnave. V r. 1830 bol vysvätený za katolíckeho kňaza, pôsobil ako kaplán v Skalici a v Šaštíne. V r. 1845 bol administrátorom v Koválove, neskôr v Smolinskom, Kuklove, Dojči a od r. 1876 v Petrovej Vsi. Písal hlavne články a knihy pre mládež. Venoval sa aj hudbe a výtvarnému umeniu. Ako zakladajúci člen Matice slovenskej sa zapojil do slovenského národného hnutia. Počas pôsobenia na Záhori napísal Záhorskú kroniku, ktorá zostala v rukopise.

264

6. 11.**Lami, Ján ThDr.**

6. 11. 1702 Baráti, Maďarsko - 24. 10. 1743 Trnava

320. výročie narodenia

cirkevný hodnostár

Pastoračne pôsobil od r. 1730 v Sládkovičove, od r. 1755 v Seredi. Postupne ostrihomský kano-
nik, hontiansky archidiakon, riaditeľ kňazského seminára v Trnave.

265

7. 11.

Bazalica, Matej

7. 11. 1817 Trnava - 27. 9. 1878 Budín, Maďarsko

205. výročie narodenia

kňaz, ovocinár

Po skončení teológie pôsobil ako kaplán v obci Šišov. Potom prišiel na faru do Preselian. Bol vychýreným ovocinárom v celom Uhorsku. Najplodnejšie roky jeho pomologickej činnosti boli v Preselánoch, kde založil dve veľké ovocné záhrady a ovocnú škôlku. Mnohé výpestky ovocných stromov dodával nielen do širokého okolia, ale aj do vzdialenejších oblastí Rakúsko-Uhorska. Vyšľachtil osobitný druh slivky vo veľkosti slepačieho vajca. Svoje postupy pri pestovaní ovocia publikoval v tlači.

266

11. 11.

Styk, Ivan

11. 11. 1947 Nové Zámky - 16. 1. 2017 Trnava

75. výročie narodenia

lekár

Študoval na Lekárskej fakulte UK v Bratislave interné lekárstvo, všeobecné lekárstvo, sociálne lekárstvo a organizáciu riadenia zdravotníctva. Najprv pôsobil ako sekundárny lekár na internom oddelení trnavskej nemocnice, od roku 1975 bol závodným praktickým lekárom v Jadrovej elektrárni Jaslovské Bohunice, Figare, Okresnom stavebnom podniku a ONV Trnava. Od roku 1983 pôsobil vo vedení Okresného ústavu národného zdravia Trnava, neskôr Nemocnice s poliklinikou OÚNZ v Trnave. V období rokov 1984 - 1985 bol námestníkom riaditeľa pre liečebno-preventívnu starostlivosť OÚNZ v Trnave, v r. 1986 - 1990 bol riaditeľom OÚNZ v Trnave a pôsobil v rôznych iných funkciách.

267

13. 11.

Gábriš, Július Mons., RNDr., ThDr.

5. 12. 1913 Tesárske Mlyňany - 13. 11. 1987 Trnava, poch. Tesárske Mlyňany

35. výročie úmrtia

arcibiskup

Maturoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach. Študoval na biskupskom seminári v Trnave a na teologickej fakulte v Bratislave. Za kňaza bol vysvätený 26. júna 1938. Ako kaplán pôsobil v Tekovských Lužanoch, Holíči, Stupave a Mojmírovciach. Po ukončení filozofickej a prírodovedeckej fakulty v Bratislave učil na biskupskom gymnáziu v Trnave. Neskôr sa stal kaplánom v Mojmírovciach, správcom farnosti v Jablonici, správcom a prepoštom v Novom Meste nad Váhom, generálnym vikárom Apoštolskej administratúry v Trnave, administrátorom trnavskej ar-

cidiecézy. Pápež Ján Pavol II. mu udelil hodnosť titulárneho arcibiskupa. V r. 1997 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam za celoživotné dielo v duchovnej a pedagogickej oblasti.

268

14. 11.

Šturdík, Jozef

13. 3. 1920 Križovany nad Dudváhom - 14. 11. 1992 Bratislava

30. výročie úmrtia

akademický maliar, grafik, ilustrátor

V r. 1939 - 1942 študoval na oddelení kreslenia a maľovania SVŠT v Bratislave, v r. 1944 na viedenskej Akadémii výtvarných umení, v r. 1946 štipendista na École des Beaux arts v Paríži (Francúzsko). V r. 1945 - 1948 pedagóg na SVŠT v Bratislave, potom slobodný umelec. Príslušník výtvarnej generácie 2. sv. vojny, ktorá sa pod vplyvom zážitkov z nej zamerala na umenie proti násiliu. K Trnave ho viažu roky gymnaziálnych štúdií. Spočiatku sa venoval tvorbe figurálnych štúdií a zátiší. Od konca 40. rokov 20. storočia dominoval u neho impresívny, poetizujúci prejav v krajinomalbách, kresbách a ilustráciách. K odkazu humanizmu sa prihlásil cyklami Ermitážny zápisník a Hispánsky zápisník. Autor básnických zbierok Polokružie (1971) a Precitnutie (1987). Funkcionár ZSVU. Zúčastnil sa na kolektívnych výstavách v Maďarsku, Poľsku, Juhoslávii, Rakúsku, ZSSR, Bulharsku a Mongolsku. Zaslúžilý umelec v r. 1973, národný umelec v r. 1980.

269

16. 11.

Pollák, Ladislav Ľudovít

16. 11. 1912 Koptovce - 12. 10. 2002 Piešťany

110. výročie narodenia

akademický sochár

Študoval na Štátnej kameňosochárskej škole v Hořiciach a na AVU v Prahe (Česko) u profesora Kafku. Autor mnohých diel na území mesta Piešťany. Po r. 1945 prišiel k realizácii myšlienky Janka Alexyho vytvoriť galériu národných dejateľov a hrdinov okolo kostola v Liptovskom Mikuláši. Jeho komorné diela sa vyznačovali lyrickým a meditatívnym cítením. Venoval sa aj reštaurátorstvu. Samostatne vystavoval v Bratislave. Pôsobil ako slobodný umelec v Piešťanoch.

270

17. 11.

Hirner, Alexander

pseud. Radlický

13. 12. 1911 Smolenice - 17. 11. 1987 Bratislava

35. výročie úmrtia

sociológ, filozof

Študoval na gymnáziách v Šaštíne, Kláštore pod Znievom a Trnave, na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, na univerzite v Ríme (Taliansko) a na Sorbone v Paríži (Francúzsko). V r. 1958 nepravodlivo obvinený z buržoázneho nacionalizmu a väznený. Vynikajúci slovenský sociológ a

filozof, autor početných sociologických monografií a štúdií publikovaných v domácej i zahraničnej tlači. Bol ocenený Radom Ľudovíta Štúra II. triedy in memoriam.

271

20. 11.

Elbert, Karol

19. 12. 1911 Trnava - 20. 11. 1997 Bratislava

25. výročie úmrtia

hudobný skladateľ

Študoval na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave. Dirigent operetného súboru na Novej scéne v Bratislave. Napísal viac ako 200 skladieb. Najvýznamnejšia je jeho tvorba tanečných piesní, ktorými priniesol do slovenskej populárnej hudby náročnejšie umelecké kritériá. Písal i skladby pre dychové súbory, pochody, vojenské piesne, scénickú hudbu, operety. V r. 1970 dostal Cenu Zväzu slovenských skladateľov, v r. 1973 sa stal zaslúžilým umelcom. Nositeľ Ceny mesta Trnava. V r. 2008 mu bolo udelené Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

272

Pastýrik, Ľudovít prof., RNDr., DrSc.

18. 8. 1911 Budapešť, Maďarsko - 20. 11. 2007 Bratislava

15. výročie úmrtia

fyziológ

Promoval na KU v Prahe (Česko) v r. 1934. Docentúru obhájil v r. 1946 na PriF UK v Bratislave, univerzitný profesor v r. 1951, doktorom vied sa stal v r. 1966. V r. 1934 - 1939 stredoškolský profesor v Handlovej, Trnave a Bratislave. V r. 1939 - 1981 pôsobil na PriF UK v Bratislave.

273

Tessényi, Jozef

20. 11. 1947 Trnava - 2. 8. 2003 Trnava

75. výročie narodenia

športovec

Do Galanty sa dostal v r. 1973 po zisku prvého titulu majstra Československa v boxe.. V drese TJ OSP zotrval sedem rokov. Počas nich získal štyri tituly majstra Slovenska i Československa a bol stálym členom reprezentačného kádra vtedajšej federácie. V r. 1974 sa stal víťazom medzinárodného turnaja v Halle (Nemecko), v r. 1975 bol účastníkom Majstrovstiev Európy v Katowiciach (Poľsko). V najvyššej federálnej súťaži družstiev vyhral 41 zo 43 zápasov.

274

21. 11.

Blažek, Mikuláš RNDr., DrSc.

21. 11. 1932 Trnava - 10. 9. 2012 Bratislava

90. výročie narodenia

fyzik

Maturoval na trnavskom gymnáziu. Študoval na PriF UK v Bratislave. Vedeckú hodnosť doktora

vied získal v r. 1978. Pracoval na PriF UK v Bratislave a na Fyzikálnom ústave SAV v Bratislave, kde bol riaditeľom. Neskôr bol prorektorom na Trnavskej univerzite. Absolvoval stáže vo svetovo známych inštitúciách a univerzitách, kde i prednášal, napr. Lymanove laboratórium Harvardovej univerzity v Bostone (USA), v Ústave Enrica Fermiho v Chicagu (USA), v Niels Bohr Institute v Kodani (Dánsko), a na ďalších svetových univerzitách. Člen Medzinárodnej komisie pre častice a polia pôsobiacej v rámci Medzinárodnej únie pre čistú a aplikovanú fyziku. Známe sú jeho práce, v ktorých rieši rôzne problémy fyziky vysokých energií. Základnú rovnicu, ktorá rieši obrátenú úlohu kvantovej teórie rozptylu pomocou fyzikálnych vstupných údajov možno nájsť v odbornej literatúre pod názvom Marchenko-Blažekova rovnica.

275

24. 11.**Šimončič, Klement**

24. 11. 1912 Dolná Krupá - 22. 1. 2010 New York, USA

110. výročie narodenia

literárny vedec, prekladateľ

V r. 1935 absolvoval FiF UK v Bratislave. Po štúdiu na Columbia University v USA v r. 1936 - 1937 pracoval v r. 1938 - 1939 ako lektor slovenského jazyka a literatúry v Štrasburgu (Francúzsko). Po skončení 2. sv. vojny sa vrátil do USA, stal sa lektorom slovenčiny a neskôr profesorom slavistiky na Columbia University v New Yorku. Stal sa spoluautorom knihy *Czech and Slovak literature*, kde prispel časťou o slovenskej literatúre. Aktívne sa angažoval v krajských organizáciách. Bol dlhoročným spolupracovníkom rozhlasovej stanice Slobodná Európa.

276

26. 11.**Škarnicel-Hlohovský, Belo**

26. 11. 1917 Hlohovec - 16. 7. 1981 Frankfurt nad Mohanom, Nemecko

105. výročie narodenia

cestovateľ, reportér

Priekopník slovenského cestopisu. Dosiahol právnické vzdelanie, ale napokon svoju životnú dráhu spojil s cestovaním a písaním cestopisných kníh. Známy je najmä staršej generácii, pretože jeho najznámejšie diela vyšli ešte pred jeho emigráciou v r. 1949. Dovtedy pracoval ako reportér týždenníka *Nový svet*. Veľký ohlas v zahraničí mala jeho prvotina *Taká si Európa* (1946) o jej obyvateľoch poznačených 2. sv. vojnou. Druhá kniha *Afrika čierna a biela* bola vydaná v r. 1947. Po opustení republiky sa na dlhé roky odmlčal a až tretou knihou *Láska, hry a dobrodružstvá*, ktorá vyšla v r. 1992 sa vrátil do povedomia slovenskej čitateľskej verejnosti. Je to jeho autobiografia, kde opisuje svoj život v Monte Carle (Monako) a v Paríži (Francúzsko). V r. 1958 sa usadil v malom mestečku pri Frankfurte nad Mohanom. V rodnom meste Hlohovec mu bola odhalená pamätná tabuľa v r. 2008 (autor V. Vadovský), ktorá je inštalovaná na priečelí jeho rodného domu.

277

29. 11.

Blaho, Pavol MUDr.

25. 3. 1867 Skalica - 29. 11. 1927 Bratislava

155. výročie narodenia

politik, lekár

Po absolvovaní gymnázia v Trnave študoval medicínu na LF vo Viedni (Rakúsko) v r. 1888 – 1898, kde patril k vedúcim činiteľom akademického spolku Tatran a Národ. Po štúdiách pôsobil ako lekár v Skalici, kúpeľný lekár v Luhačoviciach a vojenský lekár v Kroměříži (Česko). V r. 1905 v Skalici vybudoval Spolkový dom, pri ktorom založil o rok neskôr aj múzeum. V r. 1906 a 1910 bol zvolený za poslanca Uhorského snemu, signatár Martinskej deklarácie 1918. V r. 1918 - 1920 člen Revolučného národného zhromaždenia, v r. 1920 - 1927 poslanec Národného zhromaždenia za agrárnu stranu. Bol aktívnym činiteľom kultúrnych spolkov, iniciátorom a vydavateľom novín a kalendárov, publicistom, stúpencom čs. spolupráce a vzájomnosti. V r. 2008 mu Zastupiteľstvo TTSK udelilo Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

278

30. 11.

Bernadič, Anton

11. 2. 1918 Križovany nad Dudváhom – 30. 11. 2007 Modra

15. výročie úmrtia

amatérsky herec, dramatik

V období stredoškolských štúdií hrával ako ochotnícky herec. Pracoval na colnici v Žiline. Popri práci sa venoval herectvu, režisérstvu i vytvoreniu nových divadelných hier. Nacvičoval najmä hry od Hollého, Timravy, Tyla, Gogoľa, Palárika a vlastnú tvorbu. Jeho prvá celovečerná hra Stratený život mala premiéru v r. 1955. Publikoval celý rad osvetových článkov.

279

DECEMBER**1. 12.****Kubíček, Alojz**

19. 6. 1928 Trnava - 1. 12. 2007 Žilina

15. výročie úmrtia

operný spevák

V r. 1954 absolvoval štúdium spevu na konzervatóriu, v r. 1958 na VŠMU v Bratislave. V r. 1951 - 1957 bol členom miešaného zboru v Československom rozhlase, účinkoval v Speváckom zbore SF, v r. 1965 - 1975 sólista opery DJGT v Banskej Bystrici, učil spev na konzervatóriu v Žiline. Vytvoril vyše 40 operetných a operných postáv.

280

Malatinský, Anton

15. 1. 1920 Trnava - 1. 12. 1992 Trnava

30. výročie úmrtia

športovec, tréner

Študoval na Obchodnej akadémii v Trnave, absolvoval trénerskú školu pri FTVŠ KU v Prahe (Česko). Ako hráč pôsobil v prvoligových oddieloch Spartak Trnava a Slovan Bratislava. Od r. 1968 pôsobil ako profesionálny tréner. Bol medzinárodne uznávaným futbalovým odborníkom. V r. 1997 po ňom pomenovali štadión Spartaka Trnava a tiež mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnavy in memoriam (1997). V r. 2007 bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

281

3. 12.**Kubač, František**

3. 12. 1887 Sered' - 15. 6. 1958 Bratislava

135. výročie narodenia

verejný činiteľ

Organizátor štrajkov poľnohospodárskych robotníkov v okolí Galanty, Serede, Šale, Trnavy, Hlohovca a inde. Vydavateľ časopisu Brázda, DAV, v ilegalite redigoval Hlas dediny (1941). Po oslobodení podpredseda, neskôr predseda SNR.

282

7. 12.**Hečko, Vít'azoslav**

pseud. Peter Zuzík, Vladimír Hôrka

5. 12. 1919 Suchá nad Parnou - 7. 12. 1972 Bratislava

50. výročie úmrtia

prekladateľ

Brat Blahoslava a Františka Hečkovcov. Študoval na gymnáziu v Trnave, neskôr filozofiu a francúzštinu na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Básnické pokusy uverejnil v

časopisoch Plameň a Rozvoj. Posmrtno vyšla jeho jediná zbierka Vysvedčenie. Pre deti spoluautorsky pripravil zbierku príležitostných básní Kalendár menín a kvetín. Ťažisko jeho literárnych aktivít je v prekladateľskej tvorbe zo španielčiny, z francúzštiny, rumunčiny a taliančiny, prekladal literatúru juhoslovanských národov. Sporadicky sa venoval prekladu z nemčiny a čínštiny. Autor učebníc slovinčiny Slovensko berilo a Základy slovinskej gramatiky, nedokončil slovinsko-slovenský slovník.

283

Jablonický, Jozef PhDr., DrSc.

3. 1. 1933 Zavar – 7. 12. 2012 Bratislava

10. výročie úmrtia

historik

Študoval na FiF UK v Bratislave, neskôr učil na strednej škole v Trnave. V r. 1960 - 1974 pracoval v Historickom ústave SAV, ktorý musel z politických dôvodov opustiť. Potom pracoval v Slovenskom ústave pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave. Nakoľko nemohol publikovať, svoju vedeckú prácu uverejňoval vo forme samizdatov. Po r. 1989 pracoval v Ústave politických vied SAV, v Politologickom kabinete SAV, bol predseda Komisie vlády SR a podpredseda Komisie vlády ČSFR pre analýzu historických udalostí. Od r. 1998 - 2007 bol predsedom vedeckej rady. Za svoju prácu získal viacero vyznamenaní a ocenení. V r. 2003 dostal Cenu ministra kultúry SR za významný prínos do slovenskej historiografie, v r. 2007 štátne vyznamenanie Pribinov kríž I. triedy za významné zásluhy v oblasti histórie, v r. 2008 získal Cenu Dominika Tatarku za knihu Samizdat o disidente 3.

284

Lazík, Ambróz Mons., ThDr.

7. 12. 1897 Trstín - 20. 4. 1969 Trnava, poch. Trstín

125. výročie narodenia

rímsko-katolícky duchovný, titulárny biskup appijský, apoštolský administrátor

Od r. 1947 apoštolský administrátor v Trnave. Svojou diplomaciou prispel k úprave pomerov medzi cirkvou a štátom. Kňazské svätenie prijal v r. 1922 v Nitre. Kaplánom bol v Dvoroch nad Žitavou a v Nových Zámkoch. V r. 1925 sa stal biskupským archivárom-tajomníkom, potom kancelárom. V r. 1936 1940 generálny vikár Trnavskej apoštolskej administratúry, v r. 1938 dostal tituly apoštolského protonotára, kanonika Bratislavskej družnej kapituly a bol vymenovaný za rektora Kňazského seminára v Bratislave, v r. 1942 menovaný za trnavského farára, v r. 1945 znovu menovaný za generálneho vikára. Administrátor Trnavskej apoštolskej administratúry, v r. 1949 konsekrovaný za biskupa ako titulárny biskup apijský. Zaslúžil sa o záchranu Spolku sv. Vojtecha, o obnovenie vydávania Katolíckych novín i Pútnika svätovojtešského. Počas komunistického režimu bol pod neustálou kontrolou a natlakom vtedajšej štátnej moci.

285

14. 12.

Rehlingen, Anton

14. 12. 1807 Černošín, Česko - 9. 3. 1834 Trnava

215. výročie narodenia

pedagóg

Spolupracovník Terézie Brunšvikovej, tajomník spolku pre predškolskú výchovu. V r. 1832 založil detskú opatrovňu v Trnave, jednu z prvých na Slovensku, ktorá pod jeho vedením dosahovala výborné výsledky v starostlivosti o deti. Autor publikácie o materských školách. Písal aj básne.

286

15. 12.**Čambál, Andrej**

15. 12. 1867 Abrahám – 12. 4. 1934 Trnava

155. výročie narodenia

cirkevný spisovateľ

Študoval na gymnáziu v Trnave, teológiu v Ostrihome (Maďarsko). Pôsobil ako kaplán a učiteľ náboženstva v Modre, kazateľ a predstavený rehoľného domu v Trnave. V náboženskej spisbe propagátor pútnických miest a pašiových hier.

287

16. 12.**Kodály, Zoltán**

16. 12. 1882 Kečkemét, Maďarsko – 6. 3. 1967 Budapešť, Maďarsko

55. výročie úmrtia

hudobný skladateľ, dirigent, etnomuzikológ

Detstvo prežil v Galante. Študoval na gymnáziu v Trnave, spolu s M. Scheiderom Trnavským potom na Hudobnej akadémii v Budapešti. Pôsobil ako učiteľ na hudobnej škole v Trnave. Ako člen Maďarskej akadémie vied v Budapešti sa venoval etnomuzikologickým výskumom, ktoré začal v Galante a jej okolí v r. 1905. Zapísal okolo 150 melódií, na základe ktorých skomponoval svetoznáme Galantské tance. Na jeho počesť sa konajú v Galante Kodályove dni - festival maďarských speváckych zborov na Slovensku, Husľová súťaž Zoltána Kodálya. Jeho meno nesie ulica, základná škola s VJM, gymnázium s VJM a spevokol v Galante. V mestskom parku sa nachádza jeho busta. Čestný občan mesta Galanta.

288

Siváček, Ján

27. 5. 1928 Myjava - 16. 12. 1987 Trnava

35. výročie úmrtia

hudobný skladateľ, teoretik, dirigent, džezový hudobník, pedagóg, publicista

Študoval na Právnickej fakulte UK Bratislava, externe študoval kompozíciu na VŠMU u A. Moyzesa. Jeden so spoluzakladateľov a neskôr riaditeľ Bratislavskej lýry, viceprezident FIDOF, umelecký námestník riaditeľa vo vydavateľstve Opus. Prednášal históriu džezu, rocku a populárnej hudby na Katedre Hudobnej skladby a dirigovania na VŠMU v Bratislave. Autor knižnej monografie Kompozičná práca aranžéra modernej tanečnej hudby, teoretickej práce Populárna hudba, jej minulosť a prítomnosť. Orchester Jána Siváčka bol v 50. rokoch 20. storočia priekopníkom swingovej hudby na Slovensku. Vytvoril viacero populárnych swingových evergreenov a tanečných

piesní, ktoré mali v repertoári viacerí speváci, napr. K. Duchoň, D. Grúň, J. Kocianová, E. Kostolányiová, M. Laiferová, H. Vondráčková.

289

18. 12.

Láni, Karol PhDr.

tiež Lányi, Karol

18. 12. 1812 Pukanec - 23. 5. 1856 Gbely

210. výročie narodenia

historik, pedagóg

Filozofiu a teológiu študoval v Trnave a v Budapešti (Maďarsko). Ako kaplán pôsobil v Marianke a Bratislave, profesor histórie na gymnáziu v Trnave, administrátor v Trstíne a Šoporni, knihovník a archivár vikariátu a profesor gréčtiny v Trnave, farár v Gbeloch. Je autorom dejín Uhorska a učebnice všeobecných dejín pre slovenské stredné školy. Písal náboženskú literatúru, básne a novely.

290

21. 12.

Héger, František prof., Ing., PhD.

6. 2. 1930 Horné Orešany - 21. 12. 1997 Schenectady, New York, USA

25. výročie úmrtia

vedec

Je zapísaný vo svetovej encyklopédii vedeckých osobností sveta. Vypracoval sa na prezidenta Elektrotechnických laboratórií v Bunt Hills, New York (USA). Výskum orientoval na navigačné systémy dopravných vozidiel na zemi, na mori, pod vodou a vo vesmíre. Zaoberal sa tiež nestálymi fyzikálnymi zmenami telies v absolútnej vysokej a nízkej teplote, ktoré vznikajú pri letoch rakiet do medziplanetárneho priestoru. Prednášal na mnohých svetových univerzitách. Predseda TTSK mu udelil Pamätnú medailu predsedu TTSK in memoriam za šírenie dobrého mena Slovenska v zahraničí a celoživotnú prácu pre rozvoj vedy v r. 2009.

291

Nižnánsky, František MVDr.

27. 7. 1911 Brestovany - 21. 12. 1967 Bratislava

55. výročie úmrtia

veterinár, vysokoškolský pedagóg, akademik

Gymnázium študoval v Trnave, Vysokú školu zverolekársku v Brne (Česko). Ako praktický veterinár pôsobil v Čechách, potom v Štátnom žrebčine v Nitre. V r. 1942 - 1958 bol riaditeľom Štátneho veterinárneho diagnostického ústavu, od r. 1959 vedúcim vedeckým pracovníkom laboratória experimentálneho veterinárstva ČSAZV v Bratislave. Zaoberal sa veterinárnou mikrobiológiou, patologickou anatómiou a histológiou. Napísal viac ako 200 vedeckých prác a bol spoluautorom viacerých monografií a učebníc. Brat spisovateľa Jozefa Nižnánskeho.

292

22. 12.

Hečko, Blahoslav PhDr.

18. 9. 1915 Suchá nad Parnou - 22. 12. 2002 Bratislava

20. výročie úmrtia

prekladateľ, publicista, spisovateľ

Študoval na univerzitách v Bratislave, Ríme, Neapole (Taliansko). Pôsobil v Československom rozhlasе v Bratislave, Matici slovenskej v Martine, na Povereníctve školstva a kultúry v Bratislave. Bol spoluzakladateľom a redaktorom Slovenskej literárnej agentúry v Bratislave, od r. 1969 pôsobil ako redaktor vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ. Prekladal z talianskej a francúzskej literatúry. Stal sa rešpektovaným znalcom Goldoniho, do slovenčiny preložil jeho 27 divadelných hier. Autor monografie Dobrodružstvo prekladu, úspešnej publikácie Nehádzte perly sviniam, mnohých odborných štúdií. Napísal slovník suchovského nárečia. V r. 1997 mu prezident Talianskej republiky udelil Národnú cenu za preklad Premio Nazionale per la Traduzione, ktorá sa považuje za prekladateľskú nobelovku. V r. 2002 Nadácia Matice slovenskej mu udelila Cenu J. C. Hronského za literatúru in memoriam. V r. 2008 mu bolo udelené Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

293

Kotlán, Alexander prof., MVDr.

14. 7. 1887 Smolenice - 22. 12. 1967 Budapešť, Maďarsko

55. výročie úmrtia

akademik, parazitológ

Študoval na gymnáziu v Trnave. Bol profesorom parazitológie na Univerzite veterinárnych vied v Budapešti (Maďarsko). Autor mnohých publikácií a učebníc.

294

Parrák, Cyril Štefan

22. 12. 1887 Trnava - 19. 9. 1969 Bratislava, poch. Trnava

135. výročie narodenia

zberateľ, múzejník, živnostník

Za pekára a cukrára sa vyučil v Bratislave, jeho celoživotnou záľubou bolo ľudové umenie a starožitnosti, ktoré zbieral. V jeho zbierkach, získaných najmä z dedín západného Slovenska, je bohatá kolekcia ľudovej hrnčiny, obrázky na skle, drevené plastiky, nábytok, figurálna majolika. V r. 1935 sprístupnil tieto zbierky verejnosti, neskôr ich daroval Západoslovenskému múzeu a dnes tvoria základ zbierkového fondu Západoslovenského múzea v Trnave. V r. 1954 - 1961 v múzeu aj pracoval. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

295

24. 12.

Baran Anatol, Vincent

24. 12. 1912 Vyšný Šebeš - 30. 9. 1979 Pezinok

110. výročie narodenia

bábkoherec, kňaz

Bol členom rehole františkánov. Zostavovateľ a ilustrátor katechizmov pre základné školy. Duchovný vodca Spolku sv. Antona v Trnave. Počas pôsobenia v Trnave viedol bábkarský súbor pri františkánskom kláštore. Písal bábkové hry s náboženskou tematikou, vyrábala dekorácie a aktívne hral s marionetami. Po r. 1950 mu bola zakázaná činnosť s mládežou a bábkovým divadlom. Pôsobil v službách diecézy ako kňaz.

296

Barčák, Stanislav

20. 11. 1936 Cífer, m. č. Pác - 24. 12. 2007 Cífer, m. č. Pác

15. výročie úmrtia

fotoreportér, publicista, redaktor, cestovateľ

Absolvent Fakulty žurnalistiky UK v Bratislave, spolupracovník viacerých vydavateľstiev, autor mnohých výstav a publikácií. Dokumentoval hlavne pôdohospodárstvo.

297

29. 12.

Martinec, Anton MUDr.

11. 4. 1933 Horné Zelenice - 29. 12. 2012 Prievidza

10. výročie úmrtia

lekár

Študoval na gymnáziu v Hlohovci. Po maturite študoval na LF UK v Bratislave. Od r. 1959 pôsobil v handlovskej nemocnici. V r. 1961 začal pôsobiť v nemocnici v Bojniciach na internom oddelení. Pôsobil i ako praktický lekár v Závodnom zdravotnom stredisku Nováckych baní v Novákoch. Od r. 1963 bol poverený funkciou riaditeľa novovzniknutej polikliniky Nováky. Počas tejto funkcie pracoval aj ako závodný lekár v n. p. Chemické závody Wilhelma Piecka v Novákoch. Po čase sa rozhodol požiadať o uvoľnenie z funkcie riaditeľa a žiadal si prideliť zdravotný obvod Oslany, kde do r. 2001 pôsobil ako praktický lekár. V r. 1981 dostal Striebornú Jánskeho plaketu a tiež Čestné uznanie od riaditeľa OÚNZ za príkladnú a obetavú prácu v zdravotníctve. Za prácu v ČSČK získal postupne bronzový, strieborný a zlatý odznak. Žil v Bojniciach.

298

30. 12.

Zádory, Ján (do r. 1864 Draxler)

pseud. *Estrergályi Kátlóczy, Solymos, Tornajo, Zadori Armin*

6. 11. 1831 Kátlovce - 30. 12. 1887 Ostrihom, Maďarsko

135. výročie úmrtia

náboženský spisovateľ, cestopisec

Študoval na piaristickom gymnáziu v Leviciach, Nových Zámkoch, potom v Mosonmogyaróváre (Maďarsko), Ostrihome, od r. 1847 teológiu v Trnave. Študoval teológiu, francúzsky, anglický a taliansky jazyk, prírodné vedy a históriu na univerzite vo Viedni (Rakúsko), r. 1854 bol vysvätený za kňaza. Doktor filozofie na univerzite v Pešti (Maďarsko). Bol kaplán, neskôr farár v Ba-

lážských Ďarmotách, profesor na katedre dogmatiky seminára v Ostrihome, pápežský komorník, ostrihomský kanonik. Autor náboženských prác. Knižne vydal viacero kázní. Zostavil a preložil niekoľko modlitebných knižiek, autor cestopisov, najmä zo svojich ciest do Talianska a Španielska. Prekladal z nemčiny a taliančiny do maďarčiny.

299

Rok 2022

Abrahamffy, Ján

1662 Nové Mesto nad Váhom - 16. 4. 1728 Skalica

360. výročie narodenia

náboženský spisovateľ, básnik, kňaz

Študoval na gymnáziách v Skalici a v Trnave. Na trnavskej univerzite študoval filozofiu a v r. 1680 dosiahol hodnosť bakalára. Pokračoval v štúdiu teológie ako alumnus diecézneho seminára. V r. 1684 sa v Hlohovci stal františkánom, za kňaza bol vysvätený v r. 1687. Ako kazateľ, ľudový misionár a náboženský spisovateľ účinkoval v Beckove, Kremnici, Hlohovci, Nižnom Šebeši a Košiciach. Od r. 1703 pôsobil v Skalici. Jeho knižka modlitieb nábožných obsahuje slovenské modlitby v próze aj vo veršoch a je prvou slovenskou tlačenou modlitebnou knižkou pre katolícky ľud.

300

Ábel, František PhDr.

9. 7. 1722 Malženice – 1784 Prešov

300. výročie narodenia

náboženský spisovateľ, univerzitný profesor

Filozofiu študoval v Košiciach, teológiu v Trnave. Profesor na jezuitských školách v Grazi (Rakúsko), Györi (Maďarsko), univerzite v Trnave, kde prednášal filozofiu, etiku a právo.

301

Alexander, Zigmund MUDr.

1830 Vrbovce - 28. 10. 1912 Piešťany

110. výročie úmrtia

lekár

Medicínu študoval na peštianskej univerzite. Pôsobil ako lekár vo Vrbovom, vo Zvolene, od r. 1883 kúpeľný lekár v Piešťanoch. Autor práce o liečivých účinkoch piešťanských kúpeľov.

302

Bača, Jozef ThDr.

24. 2. 1912 Košice – 1982 Lukáčovce

40. výročie úmrtia

stredoškolský pedagóg

V r. 1938 – 1941 učil na trnavskom gymnáziu úvod do filozofie a rímskokatolícke náboženstvo. Katolícky kňaz, publicista.

303

Elbert, Izidor

1881 - 7. 7. 1917

105. výročie úmrtia

tlačiar, kníhkupec

Od r. 1913 vlastnil s bratom Henrichom kníhkupectvo a bývalú tlačiareň Arnolda Haasa v Trnave. Tlačili väčšinou merkantil. Zahynul na ruskom fronte ako vojak rakúsko-uhorskej armády.

304

Galbavý, Rudolf MUDr.

1891 Stará Turá - 7. 6. 1927 Trnava

95. výročie úmrtia

lekár

Vychovávaný bol jezuitmi v Kaloči (Maďarsko), lekárske štúdiá ukončil v Pešti (Maďarsko) a Bratislave. Ako lekár sa usadil v Trnave. Bol členom mnohých spolkov ako aj výborníkom Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Na svojej ceste v USA medzi americkými Slováckmi získal vyše dvetisíc abonentov pre emisiu kníh SSV.

305

Kapustáš, Andrej

24. 11. 1757 Hlohovec - 1796 Vilnius, Litva

265. výročie narodenia

finančník

Narodil sa v zámožnej šľachtickej rodine. Navštevoval rádovú teologickú školu vo františkánskom kláštore. Ovládal hebrejčinu, nemčinu, poľštinu. Okolo r. 1780 odišiel do Varšavy (Poľsko). Písal pojednania finančného a ekonomického charakteru. Významne sa zapísal do politického diania v Poľsku. V r. 1790 predložil v sneme projekt na založenie poľskej národnej banky. Je považovaný za autora prvého národného zákona o papierových peniazoch a za autora prvých poľských bankoviek. Do poľských dejín sa zapísal aj ako predstaviteľ protiruského povstania. Po porážke povstania bol v r. 1794 uväznený v Petrohrade (Rusko). Po dvoch rokoch bol prepustený. Usídlil sa vo Vilniuse. V r. 2006 mu bola odhalená pamätná tabuľa v jeho rodnom meste Hlohovec (autor V. Vadovský).

306

Paulovič, Augustínpseud. **Podlesák**

30. 8. 1850 Bučany - 1927 Viedeň, Rakúsko

95. výročie úmrtia

spisovateľ

Od 80. rokov 19. storočia pôsobil ako úradník a expedítor SSV v Trnave, zapájal sa do spolkovej a osvetovej činnosti, po r. 1918 žil vo Viedni (Rakúsko). Autor mnohých mravoučných príbehov, ktoré vychádzali v populárnej Matzenauerovej edícii Lacné čítanie, vydávanej v Horovitzovej trnavskej tlačiarňi. Jeho humorné, zároveň mravoučné divadelné scény vychádzali v edíciách Veselá knižnica a Paulovičove nové smiechoty. Jeho tvorba sa radí pre svoju nenáročnosť k typu jarmočnej literatúry. Jeho rukopisná pozostalosť je uložená v Spolku sv. Vojtecha v Trnave.

307

Schillerová, Margita

1902 - poch. 27. 10. 1996 Kremnica

120. výročie narodenia

riaditeľka detského domova

Absolvovala učiteľský ústav uršulíniek, neskôr pôsobila v Kremnici, Prešove a Trnave. Takmer 70 rokov pôsobila ako riaditeľka v sirotincoch a detských domovoch. Celý svoj život venovala nezištnej službe pre iných. Mesto Trnava jej udelilo významné ocenenie in memoriam - Trnavčan 20. storočia, kde sa v ankete umiestnila na 2. mieste.

308

Zanussi, Jozef

8. 8. 1737 Salzburg, Rakúsko - po 1818 Trnava

285. výročie narodenia

cirkevný maliar

Výtvarne sa vzdelával u svojho otca, dvorného maliara salzburského arcibiskupa. Pôsobil v rodisku, od r. 1766 sa stal trnavským mešťanom. Portrétoval cirkevných hodnostárov a namaloval množstvo oltárnych obrazov v kostoloch v Trnave a okolí. K jeho dielam patrí aj oltár Kostola sv. Štefana kráľa v Galante.

309

Zelenai, Ján Jozef

1717 - 16. 12. 1785 Trnava

305. výročie narodenia

právník

Posledný rektor Trnavskej univerzity, právnik, profesor trestného práva. Po presídlení univerzity krátko pôsobil v Budíne (Maďarsko). Zvyšok života prežil v Trnave, kde je aj pochovaný.

310

VÝZNAMNÉ UDALOSTI

1382

640. výročie

10. septembra 1382 v Trnave zomrel uhorský a poľský kráľ Ľudovít I. Veľký. Jeho telo neskôr previezli do Stoličného Belehradu, kde je pochovaný.

1562

460. výročie

V Trnave vypukla morová epidémia.

1637

385. výročie

Na Trnavskej univerzite sa uskutočnili prvé promócie.

1637

385. výročie

V Trnave sa uskutočnila slávnostná vysviacka Katedrálneho chrámu sv. Jána Krstiteľa.

1777

245. výročie

Trnavská univerzita bola po 142-ročnom pôsobení presťahovaná do Budína a neskôr do Pešti. Dekrét o presťahovaní vydala cisárovná Mária Terézia.

1787

235. výročie

Bol kodifikovaný prvý slovenský spisovný jazyk Antonom Bernolákom. Jeho základom sa stala kultúrna západoslovenčina.

1792

230. výročie

Bolo založené Slovenské učené tovarišstvo - prvý celoslovenský spolok stúpcov bernolákovskej spisovnej slovenčiny. Založil ho Anton Bernolák. Archivárom a pokladníkom bol Juraj Fándly. Cieľom spolku bolo vydávanie kníh, šírenie osvety, kultúry a mravné pozdvihnutie národa.

1802

220. výročie

V Hlohovci v areáli zámku vybudoval Jozef Erdödy Empírové divadlo. Vzácný historický objekt vyniká empírovou interiérovou i exteriérovou výzdobou. Je najstaršou divadelnou budovou na Slovensku zachovanou do súčasnosti.

1857

165. výročie

22. septembra bol založený Rímsko-katolícky kráľovský učiteľský ústav, zvaný Preparandia.

1882

140. výročie

V Hlohovci bola založená meštianska škola. Svojmu účelu slúžila do r. 1936.

1892

130. výročie

Mária Hollósyová založila v Cíferi výšivkársku školu.

1897

125. výročie

Výstavba železničného prepojenia Leopoldov - Hlohovec - Nitra.

1897

125. výročie

Pripojenie Šaštína na železničnú sieť, kedy bola dostavaná trať od Trnavy do Kútov.

1907

115. výročie

Spoločnosť Adolf Fischer a synovia v Trnave založili podnik Figaro.

1917

105. výročie

V Trnave bola spustená do prevádzky parná elektrárň pre Coburgove závody.

100. výročie

V Trnave vznikla kníhtlačiareň a nakladateľstvo Urbánek a spol. Popredná tlačiareň, pôsobiaca v Trnave 30 rokov. Zakladateľ Ferko Urbánek (1859 - 1934). Nakladateľstvo vydalo asi 550 diel.

1922

100. výročie

29. mája v Trnave vznikla Trnavská apoštolská administratúra. Toto územie bolo vyňaté spod právomoci ostrihomskeho arcibiskupa a podriadené priamo Svätej stolici. Prvým administrátorom bol ThDr. Pavol Jantausch.

1932

90. výročie

V Piešťanoch bol postavený Kolonádový most podľa projektu architekta Emila Belluša. Počas 2. sv. vojny bol zničený, obnovený bol v r. 1956 podľa pôvodného projektu.

1932

90. výročie

V dňoch 5. - 23. mája sa uskutočnil štrajk robotníkov proti znižovaniu miezd v Coburgových závodoch v Trnave. Víťazný štrajk viedol Jozef Barčovský.

1947

75. výročie

Bol vybudovaný mliekarenský závod Milex, n. p., závod Trnava.

1952

70. výročie

V Trnave bola zriadená Vyššia odborná poľnohospodárska škola, ktorú neskôr premenovali na Poľnohospodársku technickú školu.

55. výročie

V septembri bol otvorený Okresný archív v Trnave.

1972

50. výročie

Náběh výroby elektrickej energie v Jaslovských Bohuniciach.

1977

45. výročie

Pri havárii v atómovej elektrárni A1 v Jaslovských Bohuniciach vo februári prišlo k úniku rádio-aktívnych látok.

1977

45. výročie

Trnava sa stala sídlom Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy.

1987

35. výročie

Historické centrum Trnavy bolo vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu.

1987

35. výročie

Bol otvorený Dom kultúry odborov v Trnave.

1992

30. výročie

Dňa 1. júla 1992 bola znovuotvorená Trnavská univerzita.

1997

25. výročie

1. augusta 1997 bola založená Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave.

1997

25. výročie

Začalo sa vysielanie Mestskej televízie Trnava.

2002

20. výročie

1. januára 2002 vznikol Trnavský samosprávny kraj na základe zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov. Trnavský kraj tvorí sedem okresov: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava.

2007

15. výročie

30. januára 2007 slávnostne otvorili nový pavilón chirurgických disciplín Fakultnej nemocnice v Trnave.

2012

10. výročie

13. mája sa začala veľká rekonštrukcia železničnej stanice v Trnave.

2012

10. výročie

V apríli bola na budove trnavského divadla odhalená pamätná tabuľa Jánovi Palárikovi po ktorom je dnes divadlo pomenované. (autor: akademický sochár Ladislav Sabo)

2012

10. výročie

21. júna sa v Trnave otvoril takmer 5 km severný obchvat. Obchvat mal vylúčiť tranzitnú dopravu z centra mesta.

INŠTITÚCIE A ŠKOLY

1922

Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Trnava

100. výročie

Poľnohospodárska škola v Trnave má pomerne veľkú tradíciu. Jej začiatok siaha do novembra 1922, kedy bola zriadená Štátna odborná škola hospodárska. Škola je orientovaná na výchovu a vzdelávanie žiakov nielen pre oblasť poľnohospodárskej výroby, ale i na sektory s ním úzko súvisiace. Nakoľko významné postavenie majú i ekonomické predmety, ich absolvovanie dáva možnosti uplatnenia i v iných výrobných sektoroch a službách. Vzdelávacia ponuka je v odboroch: agropodnikanie so zameraním na poľnohospodársku prevádzku, služby, manažment agroturistiky, produkcia potravín, alternatívne poľnohospodárstvo, chovateľstvo hospodárskych zvierat a kynológia. Ako ďalší študijný odbor je veterinárstvo. Zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj.

1927

Verejná knižnica v Trnave

95. výročie

14. februára 1927 bola v Trnave otvorená Verejná knižnica mesta Trnavy. (Pozri aj r. 1952 Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave.)

1952

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

70. výročie

30. apríla 1952 bola zriadená Okresná knižnica v Trnave a presťahovala sa do budovy bývalej Slovenskej hospodárskej banky, sídli v nej dodnes. Budovu banky projektoval a postavil významný slovenský architekt Michal Milan Harminc. Knižnica svojou históriou nadväzuje na prvú

verejnú čítareň národného buditeľa Martina Branislava Tamaškoviča z r. 1838 a verejnú mestskú knižnicu v Trnave, ktorú založil Bratislavský maďarský vzdelávací spolok v r. 1886. Základom knižnice sa stali knižničné fondy Verejnej knižnice mesta Trnavy. V súčasnosti pôsobí ako Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave. Je najväčšou verejnou knižnicou v kraji. Plní funkciu informačného, vzdelávacieho a poradenského centra pre 96 obecných a mestských knižníc okresov Trnava, Hlohovec a Piešťany a 3 regionálnych knižníc Trnavského kraja. V r. 2007 pri príležitosti 80. výročia vzniku knižnice jej bola udelená Pamätná medaila predsedu TTSK. Od r. 2013 je budova, v ktorej knižnica sídli, vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Zriaďovateľom knižnice je Trnavský samosprávny kraj.

Stredná odborná škola, Vrbové

70. výročie

História školy sa začala písať v školskom roku 1952/53, kedy sa začalo so vzdelávaním zamestnancov Trikoty. Stredné odborné učilište odevné bolo zriadené v roku 1979.

Od 1. júla 2002 je zriaďovateľom Trnavský samosprávny kraj. Od 1. septembra 2008 podľa nového školského zákona má škola názov - Stredná odborná škola. Vzdelávacia ponuka školy je v odboroch kaderník, kozmetik, sociálno-výchovný pracovník, pracovník marketingu, vlasová kozmetika, krajčír, operátor odevnej výroby.

1957

Stredná odborná škola polytechnická, Trnava

65. výročie

Dejiny školy sa začali písať v r. 1957, kedy podnik ČSD - Dielňa pre opravu vozidiel zriadil vlastné učňovské stredisko. Škola zabezpečuje teoretické vyučovanie a odborný výcvik. Má vybudované kmeňové a odborné učebne. Škola je strojárskemu zamerania. Vzdelávacia ponuka školy je v odboroch: polytechnika, komerčný pracovník v doprave, dopravná prevádzka, mechanik strojov a zariadení, strojárstvo, mechanik opravár pre stroje a zariadenia, autoopravár-mechanik, stolár, umelecký kováč a zámočník, umelecký stolár, stolár, strojárka výroba, spracovanie dreva, drevárska a nábytkárska výroba, operátor drevárskej a nábytkárskej výroby. V priebehu rokov škola menila svoj názov. V r. 2002 prešla zriaďovateľská pôsobnosť na Trnavský samosprávny kraj. Od 1. septembra 2008 nesie súčasný názov Stredná odborná škola polytechnická.

1967

Vojenský archív v Trnave

55. výročie

Archív bol do Trnavy premiestnený v r. 1967 z Hradca Králové, (Česko) vtedy pod názvom Archív vojenskej evidencie osôb. V r. 1994 došlo k dohode medzi vládami ČR a SR o delimitácii archívnych fondov uložených v archíve Československej ľudovej armády v Olomouci (Česko). Do Vojenského archívu v Trnave boli premiestnené archívne fondy a spisy, ktorých pôvodcom boli útvary a zariadenia sídliače v SR.

1992

Trnavská univerzita

30. výročie

25. marca 1992 po 215 rokoch bola zriadená Trnavská univerzita, univerzita ktorá ako moderná vzdelávacia a vedecká inštitúcia nadviazala na tradíciu historickej Universitas Tyrnaviensis, ktorá bola založená v r. 1635. V súčasnosti má filozofickú, pedagogickú, právnickú, teologickú fakultu a fakultu zdravotníctva a sociálnej práce.

1997

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave

25. výročie

Zriadená bola na základe zákona NR SR č.201/1997 Z. z., ktorý vstúpil do platnosti 1. augusta 1997. Poslaním UCM v Trnave je v duchu kresťanských a národných ideálov a v súlade s demokratickými zásadami vychovávať kvalifikovaných odborníkov, ktorí budú schopní úspešne rozvíjať slovenskú kultúru, vedu a vzdelanosť v kontexte európskeho a svetového kultúrneho dedičstva. Univerzita sv. Cyrila a Metoda si kladie za cieľ byť modernou výchovno-vzdelávacou inštitúciou, ktorá poskytne študentovi dostatok priestoru jednak vo filozofickej a umeleckej sfére, ako aj v oblasti najnovších poznatkov prírodovedných a matematických disciplín a v oblasti biotechnológií.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AŠK - Asociácia športových klubov
AVU - Akadémia výtvarných umení
ČK - Červený kríž
ČSAV - Československá akadémia vied
ČSAZV - Československá akadémia poľnohospodárskych vied
ČSLA - Československá ľudová armáda
ČSOV - Československý olympijský výbor
ČSR - Československá republika
ČSSR - Československá socialistická republika
ČSZTV - Československý zväz telesnej výchovy
ČVUT - České vysoké učenie technické
FiF - Filozofická fakulta
FTVŠ - Fakulta telesnej výchovy a športu
CHTF - Chemicko-technologická fakulta
CHZJD - Chemické závody Juraja Dimitrova
IAMES - Idealizmus, alpinizmus, morálnosť, entuziazmus, solidarita (horolezecký spolok)
JE - Jadrová elektrárň
KBS - Konferencia biskupov Slovenska
KNV - Krajský národný výbor
KSS - Komunistická strana Slovenska
KU - Karlova univerzita
KU - Katolícka univerzita
LF - Lekárska fakulta
ME - Majstrovstvá Európy
MNO - Ministerstvo národnej obrany
MO - Miestna organizácia, miestny odbor
MO SR - Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MPaV - Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy
MS - Majstrovstvá sveta
MS - Matica slovenská
MsNV - Mestský národný výbor
MŠK – Mestský športový klub
MTF - Materiálovo-technologická fakulta
MV SSR - Ministerstvo vnútra Slovenskej socialistickej republiky
NÚTaRCH - Národný ústav tuberkulózy a respiračných chorôb
OH - Olympijské hry
OSN - Organizácia spojených národov
OÚNZ - Okresný ústav národného zdravia
PdF - Pedagogická fakulta
PraF - Právnická fakulta
PriF - Prírodovedecká fakulta

PSA - Peugeot Société Anonyme
PTP - Pomocný technický prapor
ROH - Revolučné odborové hnutie
SAV - Slovenská akadémia vied
SEŠ - Stredná ekonomická škola
SZLH - Slovenský zväz ľadového hokeja
SND - Slovenské národné divadlo
SNG - Slovenská národná galéria
SNM - Slovenské národné múzeum
SNK - Slovenská národná knižnica
SNP - Slovenské národné povstanie
SNR - Slovenská národná rada
SOV - Slovenský olympijský výbor
SPN - Slovenské pedagogické nakladateľstvo
SPŠ - Stredná priemyselná škola
SR - Slovenská republika
SSDS - Slovenská sociálnodemokratická strana
SSV - Spolok sv. Vojtecha
STK - Slovenský tenisový klub
STU - Slovenská technická univerzita
SVŠ - Stredná všeobecnovzdelávacia škola
SVŠT - Slovenská vysoká škola technická
SVTS - Slovenská vedecko-technická spoločnosť
ŠD - Štátne divadlo
ŠK - Športový klub
TANAP - Tatranský národný park
TAZ - Trnavské automobilové závody
TJ - Telovýchovná jednota
TTSK - Trnavský samosprávny kraj
TU - Trnavská univerzita
TUAD - Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka
UK - Univerzita Komenského
UKF - Univerzita Konštantína Filozofa
UNESCO - Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru
USA - Spojené štáty americké
VD - Vodné dielo
VŠE - Vysoká škola ekonomická
VŠMU - Vysoká škola múzických umení
VŠP - Vysoká škola poľnohospodárska
VŠT - Vysoká škola technická
VŠVU - Vysoká škola výtvarných umení
VÚB - Všeobecná úverová banka
VÚJE - Výskumný ústav jadrových elektrární

- VÚP - Výskumný ústav pedagogický
- VÚRV - Výskumný ústav rastlinnej výroby
- VÚZ - Výskumný ústav zvaračský
- ZK - Záhorská knižnica v Senici
- ZNB - Zbor národnej bezpečnosti
- ZSSR - Zväz sovietskych socialistických republík
- ZSVU - Zväz slovenských výtvarných umelcov
- ZŠ - Základná škola
- ZUŠ - Základná umelecká škola

MENNÝ REGISTER

Ábel, František	301
Abrahamffy, Ján	300
Adámy, Rudolf	100
Alagovič, Alexander	70
Alexander, Zigmund	302
Ambro, Ján	84
Androvičová, Elena Tatjana	86
Arady, Ján Nepomuk	45
Arbét, Gašpar	158
Arnold, Valentín	33, 38
Arnoldová-Marková, Rozália	42
Artnerová, Mária Therese	104
Babor, Josef Florian	114
Babulík, Vojtech	55
Bača, Jozef	48, 303
Bakoš, Mikuláš	150
Balkai, Vojtech	148
Baran Anatol, Vincent	296
Barčák, Stanislav	297
Barčovský, Jozef	77
Bazalica, Matej	266
Bednárík, Jozef	215
Beleci, Peter	199
Belička, Ján	253
Benau, Dezider	228
Benický, Michal	17
Benka-Rybár, Andrej	49
Bernadič, Anton	279
Bernolák, Anton	230
Bežo, Gustáv Adolf	146
Bíró, Márton Padányi	194
Blaho, Pavol	80, 278
Blažek, Mikuláš	208, 275
Blesák, Pavel	161
Bleščák, August	176

Brežák, Milan	24
Brós, Viktor	134
Brtáň, Rudolf	238
Brunšvik, Jozef	43
Bubnič, Michal	139
Buček, Ľudovít	50
Bugala, Štefan	217
Classens, Augustín	25
Cmunt, Eduard	137
Csere, Elemír	11, 255
Čambál, Andrej	287
Čársky, Konštantín	65
Čavojský, Ladislav	14
Čech, Ladislav	9
Čepan, Oskár	203
Čepčeková, Elena	4, 21
Černay, Jozef	19
Dettrich, Ján	125
Dohnány, Mikuláš	142
Dóka, Jozef st.	223
Domotor, Michal	28
Duda, Štefan	73
Dudáš, Cyril	7
Dunajovec, Jozef	46
Dusík, Gejza	87
Dusík, Ján	102
Egri, Viktor	187
Elbert, Izidor	304
Elbert, Karol	272
Esterházi, Mikuláš	95
Fabry, Rudolf	35
Faguľová, Šarlota	128
Faust, Ovídius	103
Fischer, Teodor	91
Fojtík, Karol	201
Formánek, Rudolf	115
Frešo, Tibor	165

Fuchsová-Lehotská, Ella	122
Gábriš, Július	268
Gál, Imrich	32
Galbavý, Rudolf	305
Galko, Ladislav	218
Gerbel, Stanislav	29
Geryk, Jozef	243
Goga, Ľudovít	181
Gregor, Martin	156
Greguš, Jozef	130
Greššo, Ľudovít	31
Hajdóczy, Ján	116
Haring, Vojtech	229
Hečko, Blahoslav	293
Hečko, Vít'azoslav	283
Héger, František	291
Hejzlar, Gabriel	68
Hell, Maximiliám	101
Heriban, Jozef	174, 211
Hések, Štefan	53
Hillebrandt, František Anton	20
Hirner, Alexander	271
Hlaváček, Stanislav	179
Hlaváček, Vladimír	8
Hoblík, Ján Efrém	231
Holčík, Samuel	143
Horecký, Michal	135
Horváth, Gabriel	75
Hoza, Štefan	93
Hudec, Konštantín	76
Huszár, Tibor	147
Chmelo, Kornel	34
Chorvát, Emil	247
Jablonický, Jozef	284
Jakubčík, Ľubomír	190
Jankovič, Ladislav	155
Jankovič, Vendelín	260

Jantausch, Pavol	157
Jastrabík, Štefan	16
Jedlička, Milan	224
Jedlička, Pavol	51
Juranič, Martin	245
Jurina, Milan	89
Jurkovič, Juraj	97
Jurovatý, Ladislav st.	250
Kalina, Miloš	119
Kamenický, Štefan	175
Kapp, Alexander	131
Kapustáš, Andrej	306
Kardhordó, Anton	141
Kaušitz, Otto	110
Kéri, Valentín	71
Kéry, František Borgia	239
Kevan, Karol	212
Kittnarová, Elena	36
Klimo, Alojz	60
Klimo, Juraj	113
Kocinger, Dominik	96
Kodály, Zoltán	58, 288
Kolesíková, Mária	263
Koller, Július	195
Koniarek, Ján	117
Kopčan, Michal	136
Kopúnková, Eva	235
Kornfeld, František	144
Kostiha, Ján	177
Kostolányová, Eva	261
Kotlán, Alexander	169, 294
Kovár, Viliam	88
Krajčovič, Štefan	3
Krasomil, Bedřich	151
Krčméry, Karol	57
Krippel, Móric	204
Krištofík, Ján	221

Kružliak, Tibor	193
Kubač, František	282
Kubán, Viliam	173
Kubiček, Alojz	280
Kudri, Jozef	138
Kuna, Ladislav	27, 90
Kupec, Ivan	129, 248
Kurill, Eugen	164
Lackovič, Otto	92
Lami, Ján	265
Láni, Karol	290
Lazík, Ambróz	285
Ľudovít I. z Anjou	209
Lukachich, Pavol	120, 126
Lužák, Cyprián	152
Macák, Anton	202, 252
Mahler, Eduard	226
Machala, Jozef	2
Malatinský, Anton	281
Mallý-Dusarov, Ján	219
Marek, Jozef	205
Mareková-Pálfiová, Matilda	62
Martinec, Alojz	200
Martinec, Anton	298
Masník, Tobiáš	180
Matoušek, František	149
Matzenauer, Vojtech	30
Melioris, Ladislav	234
Mihalovič, Florián	61
Michálek, Karol	1
Miklovič, Ernest	183, 241
Mikuš, Elemír Jozef	178
Mikuš, Rudolf	81
Minárik, Alojz	112
Minárik, Jozef	5, 168
Mocák, Ján	54
Mocko, Zdenko	259

Moller, Eduard	98
Molnár, Titus Ján	133
Moyzes, Štefan	251
Mruškovič, Štefan	210
Mrva, Vít	220
Návojevová, Mária	105
Niepel, Gustáv Augustín	184
Nižnánský, František	292
Novák, Jozef	186
Novák, Ľudovít	225
Novotný, Ján	185
Ondreička, Ján	213
Ondruš, Ján	63
Orlická, Anna Evangelista	171
Pacák, Jaroslav	47
Palárik, Ján	106
Pálffy, Peter	254
Palkovič, Martin	214, 232
Pantůček, Miloslav	206
Parrák, Cyril Štefan	295
Pastýrik, Ľudovít	273
Paštéka, Augustín	56
Paulovič, Augustín	307
Paulovič, Emil	59
Pavelka, Ján Nepomuk	264
Pavlík, Michal	198
Pázmaň, Peter	72
Pecháň, Ivan	108
Pecháň, Jozef	121
Petrovič, Ján	132
Petřík, Stanislav	240
Plank, Ján	256
Pobiecky, Pavol	159
Poláček, Štefan	182
Polák, Štefan	237
Pollák, Ladislav Ľudovít	242, 270
Pospíšil, Jozef	109

Potocký, Michal	94
Potočár, Jozef	111
Puchardt, Vojtech	162, 222
Radlinský, Andrej	166
Rapoš, Milo	236
Rehlinger, Anton	286
Repka, Bedrich	40
Resely, Michal	160
Rosina, Jozef	196
Sebestény, László	74
Sedlák, Ján	78
Segedi, Michal	18
Sénei, Ladislav	10
Schiffer, William	191
Schillerová, Margita	308
Schronk, Viliam	41
Schumera, Ernest Emanuel	197
Schwitzer, Matej Karel	37
Siváček, Ján	289
Siváček, Vladimír	207
Skákala, Emil	189
Slota, Juraj	233
Sopková, Anna	52
Stodola, Ivan	83
Strhan, Milan	227
Stummer, August	257
Styk, Ivan	12, 267
Suryová, Daniela	145
Šándor, Elo	6
Šaško, Martin	107
Šimončič, Klement	276
Šindelár, Alexander	262
Šiška, Štefan	69
Škarnicel-Hlohovský, Belo	277
Špitz, Ernest	170
Štefanovičová, Elena	39
Štibraný, Vojtech	26

Šturdík, Jozef	269
Tamaškovič, Martin Branislav	44
Tekel, Teodor Jozef	22
Tessényi, Jozef	274
Tibenský, Ján	124
Tomaschek, Ján	153
Trinkel, Zachariáš	123
Turčány, Ján	188
Ušák, Teofil	154
Vaculík, Karol	163
Vágovič, Jozef	127
Vagovič, Štefan	99
Vajanský, Svetozár Hurban	13
Válek, Miroslav	172
Valko, Dominik Ján	246, 258
Vančo, Bohumil	244
Varga, Ľudovít	23
Vavro, Valér	140
Venkovová, Zlatica	82
Viktorin, Jozef Karol	64
Vlachovič, Jozef	15
Weiss, František	66
Zádory, Ján	299
Záhradník, Slavomír	167
Zanussi, Jozef	309
Zednikovič, Marián	118
Zelenai, Ján	310
Zelliger, Alojz	85
Zelliger, Jozef	249
Zlocha, Ján	79
Žarnov, Andrej	67
Žiška, Pavel	216
Žvach, Ľudovít	192